

Monthly Oil & Gas Markets Analysis

پایش تحلیلی تحولات بازارهای نفت و گاز

شماره ۱۷۲ - آذر ماه ۱۴۰۳

پژوهشکده اقتصاد انرژی

موسسه مطالعات بین المللی انرژی

فصلنامه علمی و پژوهشی پژوهش‌های علمی و پژوهشی

اعضای هیات تحریریه: دکتر محمد صادق جوکار، دکتر غلامعلی رحیمی، دکتر بهروز نعمتی، دکتر مصطفی سالاری، دکتر تورج دهقانی، مهدی یوسفی، مهرزاد زمانی، دکتر ندا علم الهدی، دکتر داریوش وافی نجار، دکترحسین یادگاری، دکتر ملیکا آشوری، کیمیا سادات ناصر آبادی مطلق، مهدیه ابوالحسنی چیمه

مدیر مسئول: دکتر غلامعلی رحیمی

سر دبیر: مهدی یوسفی

ناظر علمی: دکتر مهران امیر معینی

مدیر داخلی: سمیرا مرادی

طراحی و صفحه آرایی: نازنین شاهین

فهرست

گزارش های تحلیلی

بخش
دوم

بررسی و تحلیل پالایشگاه های چین و انتظار
تحریم های بیشتر علیه ایران

حسین یادگاری

بررسی چشم انداز قراردادهای گازی ترکیه
در سال ۲۰۲۴-۲۰۲۵ و تغییر راهبرد انرژی
و اثرات آن

مهروزاد زمانی

نقش ایران در تلاش روسیه برای متنوع
سازی مسیرهای تجاری

سروش بغدادی

بررسی وضعیت انتشار گازهای فلر در جهان

مهدیه ایوب الحسنی چیمه

پایش اندیشکده های جهانی حوزه انرژی

کیبیا سادات ناصرآبادی مطلق

تحولات بازار های نفت و گاز

بخش
اول

تحولات اقتصاد جهانی ماه نوامبر ۲۰۲۴

نثار علم الهدی

تحولات قیمت نفت در ماه اکتبر ۲۰۲۴

مهدی یوسفی

پیش بینی کوتاه مدت قیمت نفت خام

مهروزاد زمانی

بررسی وضعیت تولید جهانی نفت در ماه
اکتبر ۲۰۲۴

مهدی یوسفی

تقاضا و ذخیره سازی های نفت

حسین یادگاری

پیش بینی ماهیانه عرضه و تقاضای نفت

داریوش وافی نجار

بازار جهانی فرآورده های نفتی و عملیات
پالایشی

ملیکا آشوری

بررسی تحولات تجارت نفت خام و فرآورده

کیبیا سادات ناصرآبادی مطلق

بررسی و تحلیل ماهانه بازار جهانی گاز
طبیعی

غلامعلی رحیمی
مهدیه ایوب الحسنی چیمه

بررسی تحولات تجارت گاز

کیبیا سادات ناصرآبادی مطلق

تحولات بازار های نفت و گاز

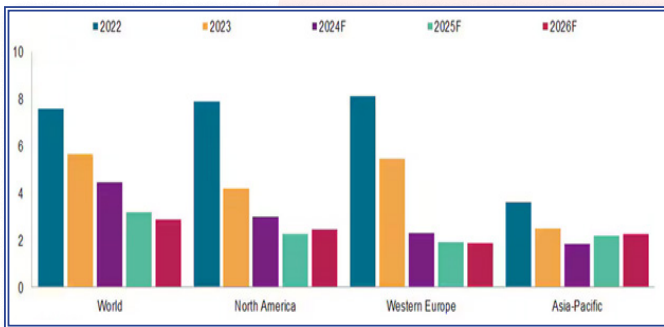
بخش
اول

تحولات اقتصاد جهانی ماه نوامبر ۲۰۲۴

بسم الله الرحمن الرحيم

بود. مطابق با این پیش‌بینی‌ها، منطقه آسیا-پاسیفیک با کاهش تخمینی حدود ۰٫۷ درصدی تولید ناخالص داخلی واقعی نسبت به سناریوی پایه تا سال ۲۰۲۶، بیشترین ضرر را متحمل خواهد شد. در حالی که تأثیر این تخمین-بر اروپا تنها حدود نصف این میزان را نشان می‌دهد، احتمال وقوع رکود در برخی از اقتصادهای بزرگ و حساس به تجارت، از جمله آلمان، به دلیل شرایط اقتصادی چالش‌برانگیز موجود افزایش خواهد یافت.

نمودار ۱: نرخ رشد GDP (%)

Source : Global economic outlook: October 2024, S&P Global, 15 Nov 2024

اکنون در نوامبر ۲۰۲۴ بعد از انتخابات ۲۰۲۴، بازارهای آتی تنها یک کاهش نرخ بهره ۲۵ واحد پایه (۰٫۲۵ درصد) دیگر توسط فدرال رزرو تا ژانویه ۲۰۲۵ و پس از آن یک روند تدریجی کاهش نرخ بهره را پیش‌بینی می‌کنند. در همین حال، بازده اوراق خزانه‌داری ده‌ساله بیش از ۸۰ واحد پایه (۰٫۸ درصد) نسبت به کف اواسط سپتامبر افزایش یافته است و دلار آمریکا به‌طور گسترده‌ای تقویت شده است.

فرضیات مربوط به قیمت نفت خام که در پیش‌بینی‌های نوامبر لحاظ شده، کاهش یافته‌اند. میانگین قیمت نفت برنت برای سال ۲۰۲۵ از ۷۵ دلار به ازای هر بشکه به ۷۱ دلار کاهش یافته و دوره‌ای از قیمت‌های نسبتاً پایین‌تر نیز تمديد شده است. انتظار می‌رود عرضه جهانی نفت

اقتصاد جهانی در يك نگاه

با توجه به انتخابات اخیر، احتمال تغییرات عمده در سیاست‌های ایالات متحده افزایش یافته است که می‌تواند پیامدهای اقتصادی و مالی گسترده‌ای داشته باشد. این تغییرات ممکن است به‌طور اساسی سناریوی پایه فعلی ما برای اقتصاد جهانی را که شامل کاهش تدریجی تورم، کاهش نرخ بهره و رشد ثابت اما نه چندان چشمگیر است، دگرگون کند.

تغییرات احتمالی در سیاست‌ها مربوط به تورم و نرخ بهره بالاتر و رشد ضعیف‌تر هستند. عدم اطمینان درباره زمان و میزان اجرای تغییرات در سیاست‌های تجاری، مالیاتی و مهاجرتی ایالات متحده، تخمین پیامدهای اقتصادی آن‌ها را چالش‌برانگیز کرده است.

تعرفه‌هایی که دونالد ترامپ، رئیس‌جمهور منتخب، پیش از انتخابات پیشنهاد داده بود، به‌طور قابل توجهی تورم قیمت مصرف‌کننده را افزایش خواهد داد که احتمالاً چرخه کاهش نرخ بهره فدرال رزرو ایالات متحده را در سال ۲۰۲۵ متوقف می‌کند. این امر به‌طور کلی نرخ بهره را افزایش داده و دلار آمریکا را در سطح بالایی نگه می‌دارد، در حالی که شرایط مالی سخت‌تر باعث کاهش رشد اقتصادی ایالات متحده می‌شود. صادرات ایالات متحده نیز به دلیل اقدامات تلافی‌جویانه آسیب خواهد دید. تأثیرات منفی بر تولید اقتصادی ایالات متحده به دلیل سیاست‌های مالی محرک، از جمله کاهش مالیات شرکت‌ها، محدود خواهد شد.

رشد تولید ناخالص داخلی واقعی جهانی تا سال ۲۰۲۶ نسبت به سناریوی پایه ۰٫۴ درصد کاهش خواهد یافت. از میان شرکای تجاری کلیدی ایالات متحده، اقتصاد چین به دلیل تعرفه‌های بالاتر بیشترین تأثیر را متحمل خواهد شد، به‌طوری‌که تولید ناخالص داخلی واقعی این کشور تا سال ۲۰۲۶ حدود ۱ درصد کمتر از سناریوی پایه خواهد

جدول ۱: تولید ناخالص داخلی واقعی در کشورها و مناطق منتخب

۲۰۲۵f	۲۰۲۴f	۲۰۲۳	Real GDP
۳٫۱	۳٫۳	۳٫۴	جهان
۱٫۷	۱٫۹	۱٫۷	اقتصادهای پیشرفته
۱٫۹	۲٫۵	۳٫۲	ایالات متحده آمریکا
۱٫۳	۱٫۲	۰٫۲	منطقه یورو
۰٫۲	۱٫۸	۰٫۹	ژاپن
۴٫۷	۴٫۵	۵٫۴	چین
۶٫۵	۶٫۷	۷٫۸	هند
۱٫۲	۲٫۴	۴٫۸	روسیه
۲٫۷	۳٫۶	۴٫۵	ترکیه
۲٫۲	۳٫۵	۲٫۲	برزیل
۴٫۶	۲٫۱	-۴٫۳	عربستان سعودی
۲	۳٫۱	۳٫۷	ایران
۴٫۵	۳٫۲	۲٫۴	پاکستان
۳٫۲	۲٫۹	۲٫۹	نیجریه

Source : World Economic Outlook, World Bank, Oct 2024

در سال ۲۰۲۴ به ۵.۹ درصد کاهش یافت، در مقایسه با ۶.۸ درصد در سال ۲۰۲۳ که بازتابی از سیاست‌های پولی سخت‌گیرانه در اقتصادهای بزرگ است. اقتصادهای پیشرفته عموماً تورم کمتری نسبت به بازارهای نوظهور تجربه کردند و برخی مناطق از تثبیت قیمت انرژی و مواد غذایی بهره‌مند شدند.

همچنین، داده‌های منطقه‌ای و کشوری تفاوت‌های چشمگیری نشان می‌دهد. برای مثال، کشورهای توسعه‌یافته‌ای مانند سوئیس و سوئد به ترتیب نرخ تورمی معادل ۰.۶ درصد و ۱.۶ درصد گزارش کردند، در حالی که اقتصادهای نوظهوری نظیر پاکستان و روسیه با نرخ‌های تورم بالاتری به ترتیب ۷.۲ درصد و ۸.۵ درصد مواجه بودند.

این روندها نتیجه کاهش فشارهای زنجیره تأمین، کاهش هزینه‌های انرژی و تنظیمات مداوم سیاست‌های پولی برای دستیابی به ثبات قیمت‌ها بوده است.

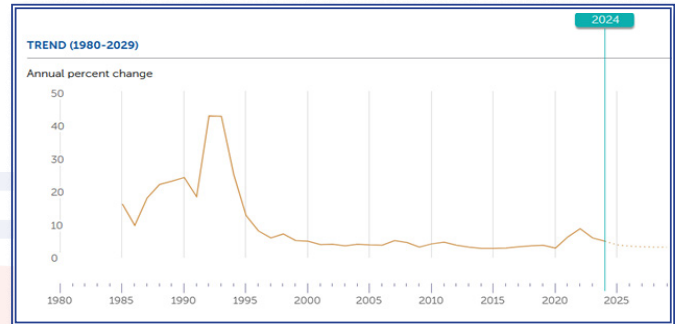
خام در سال ۲۰۲۵ از تقاضا پیشی بگیرد، مگر اینکه اوپک پلاس از برنامه خود برای افزایش تولید عقب‌نشینی کند. در شرایط ثابت، این امر نشان‌دهنده نرخ‌های پایین‌تر تورم مصرف‌کننده است، هرچند چشم‌انداز به دلیل عوامل ذکر شده پیچیده باقی می‌ماند.

روندهای تورم پایه همچنان مطلوب بوده‌اند. نرخ تورم کالاهای اساسی در گروه اقتصادهای G۵ برای ششمین ماه متوالی در سپتامبر زیر صفر بوده است (کاهش ۰.۲ درصد). سیگنال‌های مختلف، از جمله داده‌های شاخص مدیران خرید نشان می‌دهند که فشارهای قیمتی در کوتاه‌مدت همچنان محدود خواهند ماند. تورم خدمات در اقتصادهای G۵ نیز به روند کاهشی تدریجی خود ادامه داده، هرچند همچنان در سطحی نسبتاً بالا قرار دارد (۴.۲ درصد). در اکتبر ۲۰۲۴، نرخ تورم جهانی روندهای متفاوتی در مناطق مختلف نشان داد. بر اساس پیش‌بینی‌های صندوق بین‌المللی پول (IMF)، تورم جهانی

در نوامبر ۲۰۲۴ و پس از انتخابات ریاست‌جمهوری ایالات متحده، پیش‌بینی‌های رشد اقتصادی تحت تأثیر تغییرات احتمالی در سیاست‌های مالی، تجاری و مقرراتی تحت ریاست‌جمهوری منتخب دونالد ترامپ قرار گرفته است. دستور کار سیاستی ترامپ شامل کاهش مالیات، حذف مقررات و تمرکز بر تولید انرژی داخلی است که انتظار می‌رود باعث تحریک بخش‌هایی مانند انرژی و تولید شود. با این حال، این اقدامات ممکن است منجر به افزایش تورم و افزایش کسری بودجه فدرال به دلیل کاهش درآمدها و افزایش هزینه‌های دولت شود. در کوتاه‌مدت، رشد اقتصادی می‌تواند از طریق مشوق‌های مالیاتی برای شرکت‌ها و حذف مقررات در بخش‌های خاصی مانند انرژی و دفاع افزایش یابد. با این حال، سیاست‌های تجاری حمایت‌گرایانه و محدودیت‌های احتمالی در

نمودار ۲: تورم قیمت مصرف‌کننده (% تغییر سالیانه)

Source : IMF, 2024

۲.۱. بررسی اقتصادهای توسعه‌یافته

۱.۲۱. آمریکا

در جدول زیر مهمترین شاخصهای اقتصادی کشور ایالات متحده آمریکا نشان داده شده است

جدول ۲: مقادیر ماهانه شاخص‌های اقتصادی آمریکا

تراز تجاری (میلیارد دلار آمریکا)	نرخ بیکاری (%)	نرخ بهره صندوق فدرال (مؤثر) (%)	تورم (%)	PMI (service)	PMI (manufacturing)	آمریکا
-۶۶٫۹	۳٫۷	۵٫۵	۳٫۱	۵۲٫۹	۵۰٫۳	ژانویه ۲۰۲۴
-۶۹	۳٫۹	۵٫۵	۳٫۲	۵۱٫۳	۵۱٫۵	فوریه ۲۰۲۴
-۶۸٫۵	۳٫۸	۵٫۵	۳٫۵	۵۱٫۷	۵۲٫۵	مارس ۲۰۲۴
-۷۴٫۴	۳٫۹	۵٫۵	۳٫۴	۵۰٫۹	۴۹٫۹	آوریل ۲۰۲۴
-۷۵	۴	۵٫۵	۳٫۳	۵۴٫۸	۵۰٫۹	می ۲۰۲۴
-۷۳٫۱	۴٫۱	۵٫۵	۳	۵۵٫۱	۵۱٫۷	ژوئن ۲۰۲۴
-۷۸٫۷	۴٫۳	۵٫۵	۲٫۹	۵۶	۴۹٫۵	جولای ۲۰۲۴
-۷۰٫۴	۴٫۲	۵٫۵	۲٫۵	۵۵٫۲	۴۸	اگوست ۲۰۲۴
-۸۴٫۳	۴٫۱	۴٫۷۵-۵	۲٫۴	۵۵٫۴	۴۷	سپتامبر ۲۰۲۴
-	۴٫۱	۴٫۷۶	۲٫۶	۵۵٫۳	۴۷٫۸	اکتبر ۲۰۲۴
-	-	۴٫۳۶	-	۵۷	۴۸٫۸	نوامبر ۲۰۲۴

Source: 1- PMI, Trading Economics, Investing

2- United States Inflation Rate, Trading Economics.

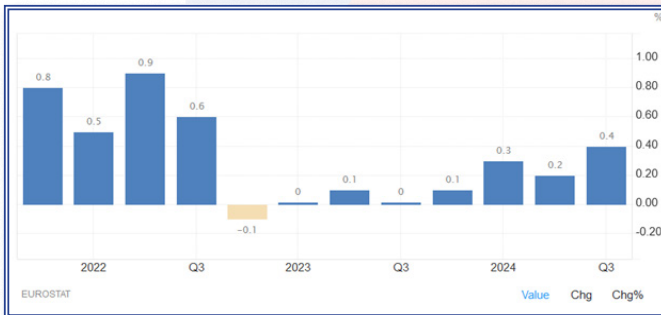
3- fred.stlouisfed.org/release/tables

4- Balance of Trade, Trading Economics, Investing

5- Trade Balance, ceicdata & Trading Economics.

می‌رود مصرف افزایش یابد. همچنین پیش‌بینی می‌شود سرمایه‌گذاری از سال ۲۰۲۵ به دلیل بهبود شرایط اعتباری و ابتکارات تأمین مالی در سطح اتحادیه اروپا مانند "تسهیلات بازسازی و تاب‌آوری (RRF)" بهبود یابد. منطقه یورو با خطرات مختلفی روبه‌رو است، از جمله بی‌ثباتی‌های ژئوپلیتیکی و اختلالات احتمالی در تجارت جهانی. با این حال، روند کلی اقتصادی نشان‌دهنده بهبودی تدریجی است و انتظار می‌رود تورم تا سال ۲۰۲۶ به هدف بانک مرکزی اروپا برسد.

نمودار ۴: GDP منطقه یورو

Source : Trading Economics

اقتصاد منطقه یورو در سه‌ماهه سوم سال ۲۰۲۴ رشد ۰٫۴ درصدی را تجربه کرد که بالاترین نرخ رشد در دو سال اخیر بود، پس از افزایش ۰٫۲ درصدی در سه‌ماهه دوم و مطابق با اولین برآورد. اقتصاد آلمان با رشد ۰٫۲ درصدی از رکود اجتناب کرد که پس از کاهش ۰٫۳ درصدی در سه‌ماهه دوم، به طور غیرمنتظره‌ای از رکود جلوگیری شد. رشد تولید ناخالص داخلی در فرانسه (۰٫۴٪ در مقابل ۰٫۲٪ در سه‌ماهه دوم)، استونی (۰٫۱٪ در مقابل ۰٪)، قبرس (۱٪ در مقابل ۰٫۱٪)، اسلوانی (۰٫۳٪ در مقابل ۰٫۱٪)، فنلاند (۰٫۴٪ در مقابل ۰٫۲٪) و لیتوانی (۱٫۱٪ در مقابل ۰٫۳٪) نیز سرعت گرفت. علاوه بر این، تولید ناخالص داخلی در ایرلند (۲٪ در مقابل ۱٪) و اتریش (۰٫۳٪ در مقابل ۰٪) بازگشت و اقتصاد اسپانیا همچنان قوی باقی ماند (۰٫۸٪ در مقابل ۰٫۸٪). اقتصاد پرتغال ۰٫۲ درصد رشد کرد که مشابه سه‌ماهه دوم بود و رشد در اسلواکی ثابت ماند (۰٫۳٪ در مقابل ۰٫۳٪). از سوی دیگر، اقتصاد ایتالیا متوقف شد، پس از رشد ۰٫۲ درصدی در سه‌ماهه دوم اقتصاد لتونی همچنان در

مهاجرت ممکن است عرضه نیروی کار را محدود کرده و باعث ایجاد اختلالات تجاری شود که می‌تواند بر رشد کلی اقتصاد تأثیر منفی بگذارد. تحلیل‌گران انتظار دارند که نرخ‌های تورم بالاتر و نرخ بهره همچنان در سطوح بالا باقی بمانند، زیرا فدرال رزرو تلاش می‌کند بین رشد اقتصادی و ثبات قیمت‌ها تعادل برقرار کند. در حالی که بازارهای سهام در بخش‌هایی مانند انرژی و دفاع شاهد رشد اولیه بوده‌اند، چشم‌انداز بلندمدت رشد اقتصادی به میزان اثربخشی این سیاست‌ها در رفع چالش‌های ساختاری اقتصاد، از جمله مدیریت بدهی و روابط تجاری جهانی بستگی دارد.

نمودار ۳: رشد تولید ناخالص داخلی ایالات متحده آمریکا

Source : Trading Economics, Nov 2024

۲۲۱. منطقه یورو

در نوامبر ۲۰۲۴، چشم‌انداز رشد برای منطقه یورو همچنان ملایم اما به تدریج در حال بهبود است. پیش‌بینی‌های کمیسیون اروپا رشد تولید ناخالص داخلی منطقه یورو را برای سال ۲۰۲۴ حدود ۰٫۸ درصد پیش‌بینی می‌کند که کمی کمتر از برآوردهای قبلی است. در فصل سوم سال ۲۰۲۴ نرخ رشد تولید ناخالص داخلی در حدود ۰٫۴ پیش‌بینی شده است. این رشد کند عمدتاً به دلیل آثار پس از تورم بالا، سیاست‌های پولی سخت‌گیرانه و پیامدهای تنش‌های ژئوپلیتیکی، از جمله جنگ در اوکراین و درگیری‌ها در خاورمیانه است. با وجود این چالش‌ها، نشانه‌هایی از بهبود وجود دارد. اشتغال در منطقه یورو همچنان قوی است و نرخ بیکاری در سال ۲۰۲۴ به پایین‌ترین حد تاریخی خود یعنی ۶٫۱ درصد رسیده است. با کاهش تورم و بهبود درآمدهای خانوارها، انتظار

در جدول زیر مهمترین شاخصهای اقتصادی منطقه یورو نشان داده شده است.

جدول ۳: مقادیر ماهانه شاخص‌های اقتصادی منطقه یورو

منطقه یورو	PMI (manufacturing)	PMI (service)	تورم (%)	نرخ بهره (%)	نرخ بیکاری (%)	تراز تجاری (میلیون یورو)
ژانویه ۲۰۲۴	۴۶٫۶	۴۸٫۴	۲٫۸	۴٫۵	۶٫۵	۱۱۸۰۰
فوریه ۲۰۲۴	۴۶٫۱	۵۰	۲٫۶	۴٫۵	۶٫۵	۲۲۶۰۰
مارس ۲۰۲۴	۴۵٫۷	۵۱٫۱	۲٫۴	۴٫۵	۶٫۵	۲۲۸۰۰
آوریل ۲۰۲۴	۴۵٫۶	۵۲٫۹	۲٫۴	۴٫۵	۶٫۴	۱۳۹۰۰
می ۲۰۲۴	۴۷٫۴	۵۳٫۳	۲٫۶	۴٫۵	۶٫۴	۱۴۰۰۰
ژوئن ۲۰۲۴	۴۵٫۶	۵۲٫۶	۲٫۵	۴٫۵	۶٫۵	۲۲۳۰۰
جولای ۲۰۲۴	۴۵٫۶	۵۱٫۹	۲٫۶	۴٫۲۵	۶٫۴	۱۹۷۰۰
آگوست ۲۰۲۴	۴۵٫۶	۵۳٫۳	۲٫۲	۴٫۲۵	۶٫۴	۴۵۸۰
سپتامبر ۲۰۲۴	۴۴٫۸	۵۰٫۵	۱٫۷	۳٫۶۵	۶٫۳	۱۲۵۰۰
اکتبر ۲۰۲۴	۴۵٫۹	۵۱٫۲	۲	۳٫۴	-	-
نوامبر ۲۰۲۴	۴۵٫۲	۴۹٫۲	-	-	-	-

منفی غیرمنتظره، مانند رکود شدید در ایالات متحده و یا چین ادامه نیابد، اما سناریوی پایه این است که این تحول علی‌رغم بادهای مخالف جهانی (رکود ملایم ایالات متحده و عدم قطعیت‌های بالا از نظر ریسک‌های ژئوپولیتیک) ادامه یابد. تولید ناخالص داخلی واقعی در سال ۲۰۲۳ حدود ۱٫۸٪ به طور سالانه رشد کرد. پیش‌بینی می‌شود که در سال ۲۰۲۴ کاهش قابل توجهی به کمتر از ۱٪ رخ دهد، به‌ویژه با توجه به چشم‌انداز برای ایالات متحده، که پیش‌بینی می‌شود در اواسط سال رکود ملایمی تجربه کند. با این حال، همچنان این باور وجود دارد که رشد حدود ۱٪ در سال ۲۰۲۵ با بهبود تقاضای جهانی از سر گرفته خواهد شد. این نرخ پیش‌بینی‌شده رشد تولید ناخالص داخلی واقعی ممکن است چشمگیر به نظر نرسد، اما همچنان بالاتر از نرخ رشد بالقوه حدود ۰٫۵٪ است که احتمالاً در سال‌های آینده با افزایش سرمایه‌گذاری، به‌ویژه در دیجیتال‌سازی

انقباض بود (-۰٫۴٪ در مقابل -۰٫۳٪). رشد تولید ناخالص داخلی در بلژیک (۰٫۲٪ در مقابل ۰٫۳٪) و هلند (۰٫۸٪ در مقابل ۱٫۱٪) کاهش یافت. در مقایسه سالانه، تولید ناخالص داخلی منطقه یورو ۰٫۹ درصد رشد کرد که بهترین عملکرد از سه‌ماهه اول سال ۲۰۲۳ بود.^۱ در جدول زیر مهمترین شاخصهای اقتصادی منطقه یورو نشان داده شده است.

۳۲۱. ژاپن

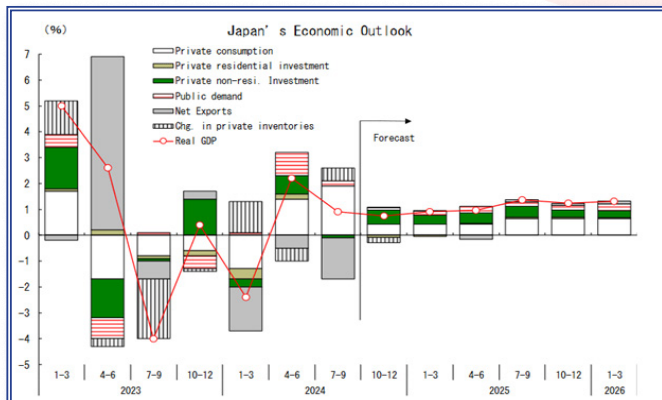
اقتصاد ژاپن در سه دهه گذشته پس از ترکیدن حباب قیمت دارایی‌ها در اوایل دهه ۱۹۹۰ به رکود دچار شده و عملاً رشد اسمی تولید ناخالص داخلی (GDP) نداشته است. با این حال، اکنون نشانه‌هایی از بازگشت رشد اسمی مشاهده می‌شود که با تغییر در انتظارات جامعه (هنجارهای اجتماعی) در خصوص دستمزدها و قیمت‌ها همراه است. این تحول را "رونسانس اسمی" می‌نامیم. هرچند این روند ممکن است در صورت بروز شوک‌های

در جدول زیر مهمترین شاخصهای اقتصادی ژاپن نشان داده شده است.

جدول ۴: مقادیر ماهانه شاخصهای اقتصادی ژاپن

تراز تجاری (میلیون دلار)	نرخ بیکاری (%)	نرخ بهره (%)	تورم (%)	PMI (service)	PMI (manufacturing)	ژاپن
-۳۰۰۰	۲,۴	۰,۰۰۴	۲,۲	۵۲,۷	۴۸	ژانویه ۲۰۲۴
-۳۸۴۰	۲,۶	۰,۰۰۴	۲,۸	۵۲,۵	۴۷,۲	فوریه ۲۰۲۴
-۴۶۹۷	۲,۶	۰,۰۰۴	۲,۷	۵۴,۹	۴۸,۲	مارس ۲۰۲۴
-۳۹۲۷	۲,۶	۰,۰۲۴	۲,۵	۵۴,۶	۴۹,۹	آوریل ۲۰۲۴
-۴۱۳۳	۲,۶	۰,۰۲۶	۲,۸	۵۳,۶	۵۰,۵	می ۲۰۲۴
-۵۱۷۴	۲,۶	۰,۰۲۶	۲,۸	۴۹,۸	۵۰,۱	ژوئن ۲۰۲۴
-۴۷۹۴	۲,۷	۰,۰۲۶	۲,۸	۵۳,۹	۴۹,۲	جولای ۲۰۲۴
-۴۰۷۳	۲,۵	۰,۰۲۹	۳	۵۴	۴۹,۵	اگوست ۲۰۲۴
-۱۹۰۲	۲,۴	۰,۱۱۲	۲,۵	۵۳,۹	۴۹,۶	سپتامبر ۲۰۲۴
-۲۹۸۳	-	۰,۱۲	۲,۳	۴۹,۳	۴۹	اکتبر ۲۰۲۴
-	-	-	-	۵۰,۲	۴۹	نوامبر ۲۰۲۴

دست و پنجه نرم کرده است. پیش‌بینی می‌شود که بانک ژاپن در سال ۲۰۲۴ شروع به نرمال‌سازی سیاست‌های خود کند و نرخ بهره را افزایش دهد که این می‌تواند بر پویایی تورم و چشم‌انداز اقتصادی کلی تأثیر بگذارد. در حالی که رشد اقتصاد همچنان کم است، این امیدواری نمودار ۵: چشم‌انداز اقتصاد ژاپن

Source : Japan Economic Outlook (November 2024), Economic Research Department, Dai-ichi Life Research Institute Inc.20 Nov 2024

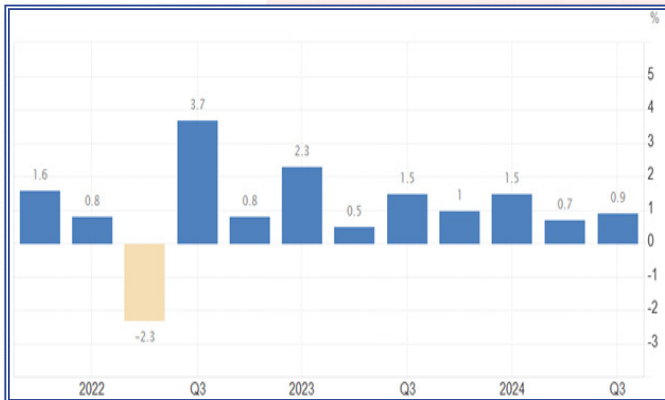
و سرمایه انسانی (آموزش مجدد) تسریع خواهد یافت. در نوامبر ۲۰۲۴، پیش‌بینی می‌شود که اقتصاد ژاپن با سرعتی متوسط پس از یک بهبود کوتاه مدت، رشد کند. رشد تولید ناخالص داخلی (GDP) در سال ۲۰۲۴ حدود ۰,۴٪ پیش‌بینی شده است که نسبت به بازگشت قوی در سال ۲۰۲۳ کندتر خواهد بود. اقتصاد احتمالاً از تقاضای جهانی، به ویژه در زمینه‌هایی مانند دیجیتال‌سازی و سرمایه‌گذاری در منابع انسانی، بهره‌مند خواهد شد، اما با چالش‌هایی از قبیل رکود ملایم ایالات متحده و عدم قطعیت‌های ژئوپولیتیکی روبه‌رو است. انتظار می‌رود که نرخ تورم در سال ۲۰۲۴ کند شود و پیش‌بینی می‌شود که شاخص قیمت مصرف‌کننده اصلی (CPI) تا پایان سال به ۱,۸٪ کاهش یابد که ناشی از کاهش تورم کالاها و کاهش قیمت‌های وارداتی است. با این حال، رشد دستمزدها احتمالاً به فشارهای تورمی در بخش خدمات ادامه می‌یابد که منعطف بودن رشد اسمی را در ژاپن نشان می‌دهد، روندی که این کشور برای دهه‌ها با آن

1. Japan Economic Outlook 2025-2024: Nominal Renaissance with policy normalization, UBS, Investment Bank,

املاک و مستغلات صورت گرفت. در بخش پولی، بانک مرکزی چین در سپتامبر بزرگ‌ترین بسته تحریک اقتصادی از زمان پاندمی را راه‌اندازی کرد که شامل کاهش‌های قابل توجه در نرخ‌های بهره و نرخ‌های وام مسکن بود. این برنامه‌ها همچنین شامل کمک به بازار سهام در حال رکود و اقداماتی برای تشویق بانک‌ها به اعطای وام بیشتر به افراد و کسب‌وکارها می‌شد. در همین حال، اداره ملی آمار چین در بیانیه‌ای اعلام کرد که اقتصاد "عموماً پایدار با پیشرفت ثابت" بوده است، حتی در مواجهه با "محیط پیچیده و شدید خارجی" و عدم قطعیت در توسعه اقتصادی داخلی. این اداره دوباره هشدار داد که هنوز باید مبنای لازم برای بازگشت اقتصادی تقویت شود^۲

نمودار ۶: نرخ رشد تولید ناخالص داخلی واقعی (GDP) در چین

Source : Trading Economics

وجود دارد که اقتصاد ژاپن در میان‌مدت با حمایت از سرمایه‌گذاری‌های ساختاری و تنظیمات سیاستی در سطح بالاتری از نرخ رشد بالقوه خود تثبیت شود.

۳۱. بررسی اقتصاد سه کشور چین، روسیه و هند به عنوان کشورهای نوظهور

۱۳۱. چین

اقتصاد چین در نوامبر ۲۰۲۴، نشانه‌هایی از بهبود پایدار نشان می‌دهد، رشد تولید ناخالص داخلی در مقایسه با سال گذشته به ۴.۸٪ در سه فصل اول ۲۰۲۴ رسید که آن را در مسیر دستیابی به هدف دولت برای رشد حدود ۵٪ در طول سال قرار می‌دهد. این بازیابی عمدتاً بهبود تولید صنعتی، فروش قوی خرده‌فروشی و تغییرات مثبت در تجارت خارجی را شامل می‌شود. با این حال، برخی بخش‌ها، مانند بازار املاک، همچنان با چالش‌هایی روبرو هستند، علیرغم تلاش‌های دولت برای تثبیت بازار^۱. کمیسیون ملی توسعه و اصلاحات (NDRC) خوشبین است که اقتصاد چین این روند بهبود را تا پایان سال ۲۰۲۴ تحت حمایت تدابیر سیاستی مؤثر و بهبود احساسات تجاری حفظ کند. با این حال، عدم قطعیت‌ها همچنان ادامه دارند، به‌ویژه در مورد عوامل جهانی مانند تحولات احتمالی در سیاست‌های ایالات متحده و سرعت اقدامات تحریک مالی. این عوامل ممکن است بر چشم‌انداز اقتصادی کلی در ماه‌های آینده تأثیر بگذارند. به طور خلاصه، در حالی که اقتصاد چین به نظر می‌رسد که در مسیر مثبتی قرار دارد، چالش‌های خارجی و مسائل ساختاری داخلی، به‌ویژه در بازار املاک، احتمالاً بر عملکرد کوتاه‌مدت آن تأثیر خواهد گذاشت. اقتصاد چین در سه‌ماهه سوم سال ۲۰۲۴ رشد فصلی ۰.۹٪ را پس از افزایش ۰.۷٪ در سه‌ماهه دوم تجربه کرد. این نهمین دوره متوالی رشد فصلی بود که با حمایت از ابتکارات اخیر دولت در جهت تحریک مصرف، کاهش خطرات کساد و معکوس کردن روند منفی در بخش

۲۳۱. هند

1. China's economy to sustain recovery in November-December period, says economic planner, CGTN. 19 Nov 2024

2. Trading Economics

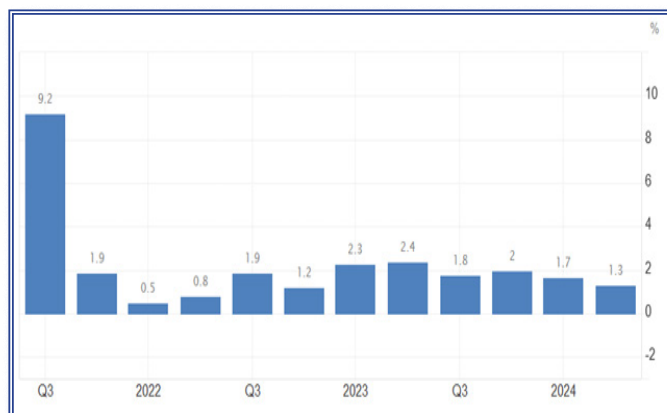
در جدول زیر مهمترین شاخصهای اقتصادی چین نشان داده شده است.

جدول ۵: مقادیر ماهانه شاخصهای اقتصادی چین

تراز تجاری (میلیون دلار)	نرخ بیکاری (%)	نرخ بهره (%)	تورم (%)	PMI (service)	PMI (manufacturing)	چین
۸۵,۴۶	۵,۲	۳,۵	۰,۸-	۵۲,۹	۴۹,۲	ژانویه ۲۰۲۴
۱۲۵,۱۶	۵,۳	۳,۵	۰,۷	۵۲,۷	۴۹,۱	فوریه ۲۰۲۴
۵۸,۵۵	۵,۲	۳,۵	۰,۱	۵۲,۵	۵۰,۸	مارس ۲۰۲۴
۷۲,۳۵	۵	۳,۵	۰,۳	۵۲,۷	۵۰,۴	آوریل ۲۰۲۴
۸۲,۶۲	۵	۳,۵	۰,۳	۵۲,۵	۴۹,۵	می ۲۰۲۴
۹۹,۰۵	۵	۳,۵	۰,۲	۵۴	۴۹,۵	ژوئن ۲۰۲۴
۸۴,۶۵	۵,۲	۳,۵	۰,۵	۵۱,۲	۴۹,۴	جولای ۲۰۲۴
۹۱,۰۲	۵,۳	۳,۵	۰,۶	۵۲,۱	۴۹,۱	اگوست ۲۰۲۴
۸۱,۷۱	۵,۱	۳,۵	۰,۴	۵۰,۳	۴۹,۸	سپتامبر ۲۰۲۴
۹۵,۲۷	۵	۳,۱	۰,۳	-	-	اکتبر ۲۰۲۴
-	-	۳,۱	-	۵۲	۵۰,۱	نوامبر ۲۰۲۴

ادامه اصلاحات مالی و تمرکز بر تقویت سرمایه‌گذاری خصوصی، اقتصاد هند در میان‌مدت برای رشد پایدار آماده است، که از تقاضای قوی داخلی، ابتکارات دولتی و گسترش بخش خدمات پشتیبانی می‌شود.^۱ براساس گزارش OECD، تولید ناخالص داخلی (GDP) در هند در سه ماهه دوم سال ۲۰۲۴ نسبت به سه

نمودار ۷: نرخ رشد تولید ناخالص داخلی هند

Source : Trading Economics

چشم‌انداز اقتصادی هند در نوامبر ۲۰۲۴ با وجود چالش‌های جهانی همچنان قوی است. پیش‌بینی رشد اقتصادی این کشور برای سال مالی ۲۰۲۴-۲۵ بین ۶.۵٪ تا ۷٪ است. این رشد به عوامل مختلفی از جمله مصرف قوی داخلی، صادرات خدمات مستحکم و افزایش فعالیت‌های صنعتی بستگی دارد.

رشد هند در نیمه اول سال مالی ۲۰۲۵ (آوریل-سپتامبر ۲۰۲۴) کمی کمتر از حد انتظار بود، اما پیش‌بینی می‌شود که در سه‌ماهه سوم (اکتبر-دسامبر ۲۰۲۴) تسریع یابد. این امر به دلیل تقاضای فصل جشن‌ها و بهبود در بخش‌های حمل و نقل و تحرک است. مصرف انرژی و عملکرد صادرات (به‌ویژه در حوزه الکترونیک و کالاهای مهندسی) نشان‌دهنده بهبودهای قابل توجه است. علاوه بر این، نرخ تورم به خوبی مدیریت شده و در سال مالی ۲۰۲۴ به ۵.۴٪ کاهش یافته است که نتیجه سیاست‌های مناسب پولی است. بخش بانکی هند نیز پایدار است و به رشد مداوم کمک می‌کند. با

در جدول زیر مهمترین شاخصهای اقتصادی هند نشان داده شده است.

جدول ۶: مقادیر ماهانه شاخص‌های اقتصادی هند

تراز تجاری (میلیون دلار)	نرخ بیکاری (%)	نرخ بهره (%)	تورم (%)	PMI (service)	PMI (manufacturing)	هند
-۱۶۰۲۲	۷,۴	۶,۵	۵,۱	۵۹	۵۴,۹	ژانویه ۲۰۲۴
-۱۸۷۰۷	۸,۱	۶,۵	۵,۰۹	۶۲	۵۶,۵	فوریه ۲۰۲۴
-۱۵۵۵۷	۷,۴	۶,۵	۴,۸۵	۶۰,۳	۵۹,۲	مارس ۲۰۲۴
-۱۸۹۶۱	۸,۱	۶,۵	۴,۸۳	۶۱,۷	۵۹,۱	آوریل ۲۰۲۴
-۲۲۳۲۳	۷	۶,۵	۴,۷۵	۶۱,۴	۵۸,۴	می ۲۰۲۴
-۲۰۹۷۲	۹,۲	۶,۵	۵,۰۸	۶۰,۴	۵۸,۵	ژوئن ۲۰۲۴
-۲۳۵۰۰	۷,۹	۶,۵	۳,۶	۶۱,۱	۵۸,۵	جولای ۲۰۲۴
-۲۹۷۰۰	۸,۵	۶,۵	۳,۶۵	۶۰,۴	۵۷,۹	اگوست ۲۰۲۴
-۲۰۸۰۰	۷,۸	۶,۵	۵,۴۹	۵۸,۹	۵۶,۷	سپتامبر ۲۰۲۴
-۲۷۱۰۰	۱۰,۱	۶,۵	۲	۵۷,۹	۵۷,۴	اکتبر ۲۰۲۴
-	-	-	-	۵۹,۲	۵۷,۳	نوامبر ۲۰۲۴

هزینه‌های دولتی علی‌رغم تحریم‌ها و چالش‌های دیگر محرکی برای اقتصاد است^۱. علاوه بر این، وزارت مالیه روسیه رشد ۳.۹٪ را برای سال ۲۰۲۴ پیش‌بینی کرده است که از طریق سرمایه‌گذاری‌های قابل توجه دولتی، از جمله هزینه‌های نظامی، پروژه‌های زیرساختی و برنامه‌های حمایتی اجتماعی تأمین می‌شود. با این حال، این رشد هزینه‌هایی دارد. تورم همچنان بالا است و بازار کار تحت فشار قرار دارد، زیرا کمبود نیروی کار به دلیل سربازی و مهاجرت افزایش یافته است. با وجود این فشارها، اقتصاد از طریق درآمدهای نفتی و یک سیستم مالیاتی قوی حمایت می‌شود، هرچند که چالش‌هایی مانند تورم و بیکاری کم همچنان ادامه دارند. دولت روسیه در حال مواجهه با چالش حفظ توازن است؛ از یک طرف باید هزینه‌های نظامی را حفظ کند و از طرف دیگر، تورم و بهره‌وری نیروی کار را در یک اقتصاد در زمان جنگ مدیریت نماید.

تولید ناخالص داخلی روسیه ۳,۱ درصد نسبت به دوره

ماهه قبل ۱,۳۰ درصد افزایش یافته است. نرخ رشد تولید ناخالص داخلی در هند از سال ۱۹۹۶ تا ۲۰۲۴ به طور متوسط ۱,۶۳ درصد بوده است که در سه ماهه سوم سال ۲۰۲۰ به بالاترین حد خود یعنی ۲۲,۴۰ درصد و در سه ماهه دوم سال ۲۰۲۰ به پایین‌ترین حد خود ۲۲,۷۰- درصد رسیده است.

۳.۳.۱ روسیه

تا نوامبر ۲۰۲۴، اقتصاد روسیه رشد مثبت نشان می‌دهد، هرچند که این رشد به طور عمده تحت تأثیر جنگ جاری در اوکراین است. چندین عامل به این پیش‌بینی اقتصادی مثبت از جمله هزینه‌های دولتی مربوط به عملیات نظامی کمک کرده است. صندوق بین‌المللی پول (IMF) پیش‌بینی رشد تولید ناخالص داخلی (GDP) روسیه در سال ۲۰۲۴ را به ۳.۶٪ افزایش داده است که نسبت به پیش‌بینی قبلی ۳.۲٪ بود. این افزایش در

1. IMF Raises Russia's Growth Forecast for 2024, Moscow Times, Oct 2024

در جدول زیر مهمترین شاخصهای اقتصادی روسیه نشان داده شده است.

جدول ۷: مقادیر ماهانه شاخصهای اقتصادی روسیه

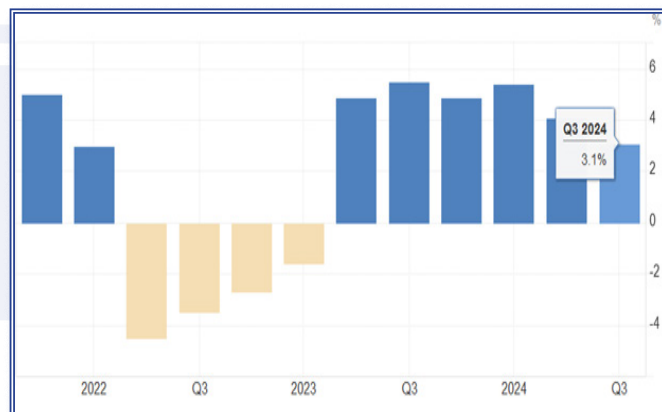
تراز تجاری (میلیون دلار)	نرخ بیکاری (%)	نرخ بهره (%)	تورم (%)	PMI (service)	PMI (manufacturing)	روسیه
۷۲۳۰۰	۲٫۹	۱۶	۷٫۴	-	-	ژانویه ۲۰۲۴
۸۹۰۰	۲٫۸	۱۶	۷٫۷	۵۵٫۸	۵۲٫۴	فوریه ۲۰۲۴
۱۸۸۰۰	۲٫۷	۱۶	۷٫۷	۵۱٫۱	۵۴٫۷	مارس ۲۰۲۴
۱۲۱۰۰	۲٫۶	۱۶	۷٫۸	۵۱٫۴	۵۵٫۷	آوریل ۲۰۲۴
۱۲۱۰۰	۲٫۶	۱۶	۸٫۳	۵۰٫۵	۵۴٫۳	می ۲۰۲۴
۱۱۶۰۰	۲٫۴	۱۶	۸٫۶	۴۹٫۸	۵۴٫۴	ژوئن ۲۰۲۴
۱۰۱۰۰	۲٫۴	۱۸	۹٫۱	۴۷٫۶	۵۴٫۹	جولای ۲۰۲۴
۹۳۳۰	۲٫۴	-	۹٫۱	۵۱٫۱	۵۳٫۶	اگوست ۲۰۲۴
-	-	۱۹	۸٫۶	۵۲٫۳	۵۲٫۱	سپتامبر ۲۰۲۴
-	-	-	۸٫۵	۵۰٫۵	۴۹٫۵	اکتبر ۲۰۲۴
-	-	۲۱	-	۵۱٫۶	۵۰٫۶	نوامبر ۲۰۲۴

بود. این رقم بالاتر از برآورد وزارت دارایی مبنی بر رشد ۲٫۹ درصدی و کمی کمتر از پیش بینی بانک مرکزی برای رشد ۳٫۲ درصدی بود.

جمع بندی:

در اکتبر ۲۰۲۴، اقتصاد جهانی همچنان تحت تأثیر عوامل سیاسی، از جمله تحولات مربوط به دونالد ترامپ، رئیس‌جمهور سابق ایالات متحده قرار داشت. با نزدیک شدن به انتخابات ریاست‌جمهوری ۲۰۲۴ آمریکا، فعالیت‌های سیاسی ترامپ، نبردهای قانونی و تأثیر او بر حزب جمهوری خواه به ایجاد فضایی از عدم قطعیت در ایالات متحده و روابط آن با سایر کشورهای جهان دامن زد. لفاظی‌ها و سیاست‌های او، به ویژه در زمینه‌هایی مانند تجارت، سیاست خارجی و ملی‌گرایی اقتصادی، همچنان بر نگرش جهانی تأثیرگذار بود. بازگشت ترامپ به کاخ سفید نگرانی‌هایی را درباره تغییرات در سیاست خارجی ایالات متحده به ویژه در قبال چین، روسیه و توافق‌های تجاری بین‌المللی

مشابه سال قبل در سه ماهه سوم سال ۲۰۲۴ افزایش یافت که کندترین رشد از سه ماهه اول سال ۲۰۲۳ در میان کاهش اثرات پایه ناشی از بحران اقتصادی روسیه ناشی از تحریم‌های غرب پس از تهاجم این کشور به اوکراین در سال ۲۰۲۲ است. این کاهش همچنین به دلیل کاهش تقاضا برای کالاها توسط چین، بزرگترین شریک تجاری روسیه، به دلیل کندی اقتصاد این کشور نمودار ۸: نرخ رشد تولید ناخالص داخلی روسیه

Source : Trading Economics

گرفته‌اند و نرخ‌های بهره را بالا نگه داشته‌اند تا تورم را مدیریت کنند. با این حال، این رویکرد فشار بیشتری به بازارهای نوظهور وارد کرده است که با کاهش ارزش ارز و سطوح بالای بدهی خارجی مواجه هستند. ریسک‌های ژئوپولیتیکی بیشتر شده‌اند. جنگ ادامه‌دار روسیه و اوکراین همچنان به اختلال در عرضه انرژی و تجارت جهانی دامن می‌زند. تنش‌ها میان ایالات متحده و چین و همچنین سایر درگیری‌های منطقه‌ای به تکه‌تکه شدن اقتصاد جهانی منجر شده‌اند. کشورها در حال بازنگری در زنجیره‌های تأمین خود هستند و استراتژی‌های محافظه‌کارانه‌تر یا «کاهش خطر» را در پیش می‌گیرند. بخش انرژی با نوسانات روبه‌رو است، به طوری که قیمت‌های نفت تحت تأثیر تنش‌های ژئوپولیتیکی و تغییرات در تقاضای جهانی قرار دارد. در عین حال، قیمت‌های کالاها پس از نوسانات شدید اولیه تثبیت شده‌اند، اگرچه جنگ در اوکراین همچنان به تأثیرات منفی در بخش صادرات کشاورزی و بازارهای انرژی ادامه می‌دهد.

نوآوری‌های فناوری، به‌ویژه در زمینه هوش مصنوعی، شتاب بیشتری گرفته و صنایع مختلف را دگرگون می‌کند و باعث افزایش بهره‌وری در برخی بخش‌ها می‌شود. با این حال، نگرانی‌ها در مورد جابجایی شغلی و پیامدهای اخلاقی هوش مصنوعی رو به افزایش است، همراه با نظارت‌های قانونی بیشتر. در همین حال، بسیاری از کشورها بر روی گذار سبز تمرکز کرده‌اند، اما تغییر به انرژی‌های پاک کندتر از آن چیزی است که انتظار می‌رفت و فرصت‌ها و چالش‌های اقتصادی خاص خود را به همراه دارد.

سطوح بدهی جهانی همچنان بالا است، میراثی از پاندمی و اقدامات تحریکی، و نیاز به محدودیت‌های مالی در بسیاری از کشورها در حال افزایش است. اقتصادهای پیشرفته به دلیل افزایش نرخ‌های بهره، هزینه‌های بیشتری برای پرداخت بدهی دارند، در حالی که کشورهای در حال توسعه، به‌ویژه در آفریقا و آمریکای لاتین، با بحران بدهی دست و پنجه نرم می‌کنند. چالش‌های زیست‌محیطی، از جمله رویدادهای آب و هوایی شدید ناشی از تغییرات

به وجود آورد. چشم‌انداز اعمال مجدد سیاست‌های حمایت‌گرایانه می‌تواند بر زنجیره‌های تأمین جهانی، روابط تجاری و ثبات بازارها تأثیر بگذارد و چشم‌انداز همکاری اقتصادی بین‌المللی را پیچیده‌تر کند.

علاوه بر این، چالش‌های قانونی ترامپ، به‌ویژه در رابطه با تحقیقات درباره اقدامات او در دوران ریاست‌جمهوری و بعد از آن، به بی‌ثباتی سیاسی افزوده است. این تحولات احتمالاً تأثیراتی بر اعتماد سرمایه‌گذاران، به‌ویژه در ایالات متحده، خواهد داشت، زیرا ممکن است به بن‌بست‌های سیاسی یا پیش‌بینی‌ناپذیری سیاست‌ها منجر شود.

در مجموع، اگرچه تأثیر ترامپ عمدتاً متمرکز بر ایالات متحده است، اما اقدامات و لفاظی‌های او به عدم قطعیت گسترده‌تری که اقتصاد جهانی با آن مواجه است، دامن می‌زند، زیرا جهان در حال مقابله با تنش‌های ژئوپولیتیکی و چالش‌های اقتصادی است. در اکتبر ۲۰۲۴، اقتصاد جهانی با ترکیبی از چالش‌ها و سازگاری‌ها پس از نوسانات سال‌های گذشته روبه‌رو است. رشد در اقتصادهای بزرگ به‌طور چشمگیری کند شده است. در ایالات متحده، تورم تا حد زیادی مهار شده، اما نرخ‌های بالای بهره همچنان موجب کاهش مصرف و سرمایه‌گذاری می‌شود. در منطقه یورو، به‌ویژه در آلمان و ایتالیا، با کاهش تولید صنعتی و تقاضای ضعیف مواجه هستند، هرچند که تورم در حال کاهش است. بهبودی اقتصادی چین از آنچه که پیش‌بینی شده بود، کندتر است و به دلیل مصرف داخلی ضعیف، بحران بازار املاک و تغییرات تقاضای جهانی، رشد آن تحت فشار است. با این حال، هند همچنان عملکرد نسبتاً خوبی دارد و از تقاضای داخلی قوی و بخش فناوری در حال رشد بهره‌مند است، هرچند که تورم فزاینده و افزایش نرخ‌های بهره جهانی تهدیدهایی برای آینده به همراه دارد.

تورم، در حالی که در بسیاری از اقتصادهای پیشرفته تحت کنترل است، در برخی از مناطق، به‌ویژه در بخش‌های غذا و انرژی، همچنان نگرانی ایجاد می‌کند. بانک‌های مرکزی، مانند فدرال رزرو ایالات متحده و بانک مرکزی اروپا، سیاست‌های احتیاطی در پیش

منابع و مأخذ:

- 1- CEIC Data
- 2- Trading Economics
- 3- World Economic Outlook Update, IMF
- 4- Global economic outlook: October 2024, S&P Global, 15 Nov 2024
- 5- IMF Raises Russia's Growth Forecast for 2024, Moscow Times, Oct 2024
- 6- ECONOMIC SURVEY 2023-24, PRESS INFORMATION BUREAU GOVERNMENT OF INDIA.
- 7- China Central Bank Benchmark Interest Rate: Loan to FI: 1 Year, ceicdata
- 8- China's economy to sustain recovery in November-December period, says economic planner, CGTN. 19 Nov 2024
- 9- Japan Economic Outlook (November 2024), Economic Research Department, Dai-Ichi Life Research Institute Inc. 20 Nov 2024.
- 10- Japan Economic Outlook 2024-2025: Nominal Renaissance with policy normalization, UBS, Investment Bank, 2024.

اقلیمی، فشار بیشتری به اقتصادها، به ویژه در مناطق آسیای پدیدار، وارد می‌آورد. بازارهای سهام نوسانات زیادی داشته‌اند که بازتابی از عدم قطعیت سرمایه‌گذاران در مورد آینده است، هرچند که برخی بخش‌ها مانند فناوری و انرژی‌های پاک توجه زیادی جلب کرده‌اند. به طور کلی، اقتصاد جهانی در اکتبر ۲۰۲۴ با چشم‌اندازی محتاطانه روبه‌رو است. رشد کندتر، فشارهای تورمی مداوم، بدهی بالا و ریسک‌های ژئوپولیتیکی سایه‌ای بر چشم‌اندازهای جهانی انداخته است. هرچند که برخی مناطق و بخش‌ها تاب‌آوری نشان می‌دهند، اما چشم‌انداز اقتصادی جهانی همچنان با عدم قطعیت‌های زیادی روبه‌رو است.

I I E S

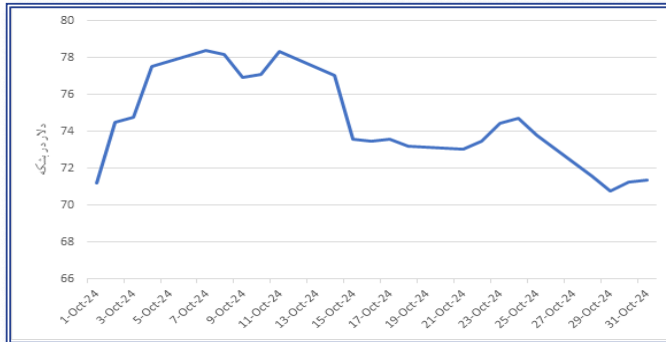

تحولات قیمت نفت در ماه اکتبر ۲۰۲۴

مهرداد یوسفی

نمودار ۲: روند روزانه قیمت سبک اوپک در ماه اکتبر ۲۰۲۴

۲. عوامل تاثیرگذار بر قیمت نفت در ماه اکتبر ۲۰۲۴

مهمترین عوامل تاثیرگذار بر نوسانات قیمت نفت به تفکیک عوامل تضعیف کننده و تقویت کننده در ذیل ذکر شده است:

عوامل تقویت کننده:

۱. تشدید بحران های خاورمیانه بعد از ترور سید حسن نصر الله توسط اسرائیل و حمله موشکی ایران به اسرائیل و احتمال حمله اسرائیل به تاسیسات نفتی ایران؛

۲. ادامه بحران روسیه و اوکراین؛

۳. کاهش تولید اوپک پلاس در ماه سپتامبر ۲۰۲۴ و افزایش پایبندی آنها به توافق تولید، افزایش پایبندی عمدتاً به دلیل کاهش تخلفات عراق و روسیه بود؛

۴. اداره اطلاعات انرژی آمریکا اعلام کرد که در هفته منتهی به ۱۱ اکتبر ۲۰۲۴ ذخیره سازیهای تجاری نفت خام این کشور ۲/۲ میلیون بشکه کاهش یافته و سطح آن به ۴۲۰/۵ میلیون بشکه رسیده است؛

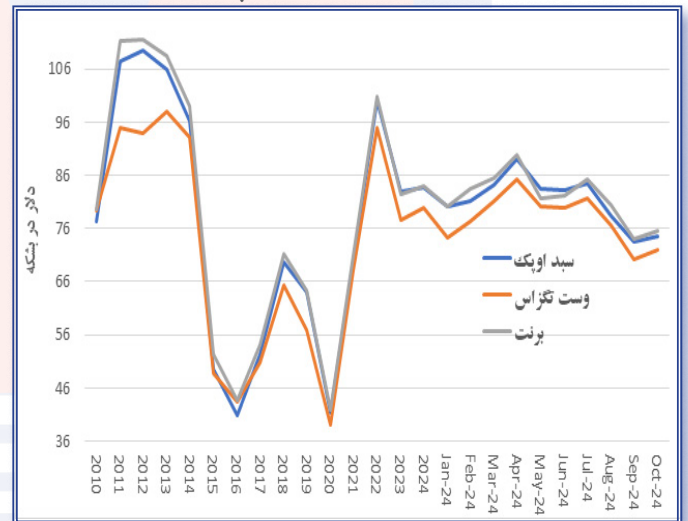
۵. بر اساس آمار منتشر شده توسط انجمن نفت

۱. روند قیمت نفت خام های شاخص

الف. قیمت ماهانه نفت خام های شاخص

در ماه اکتبر ۲۰۲۴ قیمت نفت خام های شاخص نسبت به متوسط ماه سپتامبر افزایش یافت. قیمت سبک اوپک با ۰/۸۶ دلار افزایش نسبت به ماه سپتامبر ۲۰۲۴ به ۷۴/۴۵ دلار رسید. همچنین، قیمت نفت برنت با ۱/۶۱ دلار افزایش به ۷۵/۶۳ دلار و متوسط قیمت نفت خام وست تگزاس با ۱/۷۵ دلار افزایش نسبت به متوسط ماه قبل به ۷۱/۹۹ دلار در بشکه رسید.

نمودار ۱: روند قیمت نفت برنت، سبک اوپک و وست تگزاس

ب. قیمت روزانه نفت خام های شاخص

روند روزانه قیمت نفت خام های شاخص در ماه اکتبر ۲۰۲۴ نوسان داشت. قیمت ها تا ۱۱ اکتبر روند صعودی راتجربه کرد اما بعد از آن، روند نزولی شد و این روند تا پایان ماه ادامه یافت. قیمت سبک اوپک بین ۷۸/۳۸ دلار و ۷۰/۷۹ دلار در بشکه نوسان داشت و از ۷۱/۲۲ دلار در بشکه در اول اکتبر به ۷۱/۳۷ دلار در بشکه در ۳۱ اکتبر رسید.

نسبت به رشد تقاضا در منطقه جنوب شرق آسیا و بویژه چین؛

۱۱. در هفته منتهی به ۴ اکتبر تعداد دکل‌های حفاری فعال در بخش نفت آمریکا با ۴ دکل کاهش به ۴۷۹ دکل رسید؛ در هفته منتهی به ۲۵ اکتبر تعداد دکل‌های حفاری فعال در بخش نفت آمریکا به ۴۸۰ دکل رسید که ۲ دکل کمتر از هفته قبل بود.

۱۲. در هفته منتهی به ۱۸ اکتبر تولید نفت خام آمریکا بدون تغییر نسبت به هفته قبل

آن در سطح ۱۳/۵ میلیون بشکه در روز بود؛

۱۳. در هفت روز منتهی به ۱ اکتبر ۲۰۲۴ خالص وضعیت خرید بورس بازان به ۱۵۹ هزار قرارداد رسید که هزار قرارداد نسبت به هفته گذشته رشد داشت؛ در هفت روز منتهی به ۸ اکتبر ۲۰۲۴ خالص وضعیت خرید بورس بازان به ۱۹۰ هزار قرارداد رسید که ۳۱ قرارداد نسبت به هفته ماقبل آن رشد داشت؛

۱۴. کاهش نگرانی نسبت به تقاضای نفت چین بعد از ارائه یک بسته حمایتی از طرف بانک مرکزی چین برای تقویت اقتصاد این کشور؛

۱۵. در ماه سپتامبر نرخ بیکاری در آمریکا به ۴/۱ درصد رسید که ۰/۱ درصد نسبت به ماه قبل کاهش داشت؛

۱۶. در ماه سپتامبر PMI بخش صنعت چین به ۴۹/۸ رسید در حالیکه در ماه قبل ۴۹/۱ بود؛

۱۷. در ماه سپتامبر نرخ رشد سالانه تورم در آلمان به ۱/۶ درصد رسیده که ۰/۳ درصد کمتر از ماه گذشته بود؛

۱۸. در ماه سپتامبر نرخ رشد سالانه تورم در منطقه یورو به ۱/۸ درصد رسیده که ۰/۴ درصد کمتر از ماه گذشته بود؛

۱۹. در ماه سپتامبر شغل‌های ایجاد شده در بخش غیرکشاورزی آمریکا به ۲۵۴ هزار شغل رسید که ۹۵ هزار شغل بالاتر از ماه قبل است.

۲۰. در ماه سپتامبر نرخ رشد تورم در آمریکا به ۲/۴ درصد رسید که ۰/۱ درصد کمتر از ماه قبل بود، از اینرو احتمال کاهش بیشتر نرخ بهره آمریکا در جلسات آتی فدرال رزرو بیشتر شد؛

آمریکا (API): در هفته منتهی به ۲۷ سپتامبر ذخیره‌سازیهای نفت خام آمریکا به مقدار ۱/۴۵۸ میلیون بشکه کاهش یافت؛ همچنین در هفته منتهی به ۱۱ اکتبر سطح این ذخیره‌سازیها ۱/۵۸۰ میلیون بشکه کاهش یافت؛

۶. در هفته منتهی به ۲۷ سپتامبر ذخیره‌سازی‌های استراتژیک نفت خام آمریکا با ۶۶۰ هزار بشکه افزایش به ۳۸۲/۵۵۳ میلیون بشکه رسید؛ در هفته منتهی به ۴ اکتبر ذخیره‌سازی‌های استراتژیک نفت خام آمریکا با ۳۷۸ هزار بشکه افزایش نسبت به هفته قبل به ۳۸۲/۹۳۰ میلیون بشکه رسید؛ در هفته منتهی به ۱۱ اکتبر ذخیره‌سازی‌های استراتژیک نفت خام آمریکا با ۹۵۲ هزار بشکه افزایش نسبت به هفته قبل به ۳۸۳/۸۸۲ میلیون بشکه رسید؛ در هفته منتهی به ۱۸ اکتبر ذخیره‌سازی‌های استراتژیک نفت خام آمریکا با ۷۶۰ هزار بشکه افزایش نسبت به هفته قبل به ۳۸۴/۶۴۲ میلیون بشکه رسید؛

۷. بر اساس آمار منتشر شده توسط اداره اطلاعات انرژی آمریکا، در هفته منتهی به ۴ اکتبر تقاضا برای بنزین در آمریکا به ۹/۶۵۴ میلیون بشکه در روز رسید که ۱/۱۳۳ میلیون بشکه نسبت به هفته ماقبل آن افزایش داشت و از طرف دیگر ذخیره‌سازیهای بنزین نیز ۶/۳ میلیون بشکه کاهش یافت و به ۲۴۱/۹ میلیون بشکه رسید؛ در هفته منتهی به ۱۱ اکتبر ذخیره‌سازیهای بنزین ۲/۲ میلیون بشکه کاهش یافت و به ۲۱۲/۷ میلیون بشکه رسید؛

۸. در هفته منتهی به ۴ اکتبر تقاضا برای میان‌تقطیرها در آمریکا به ۴/۰۳۱ میلیون بشکه در روز رسید که ۰/۳۹۳ میلیون بشکه نسبت به هفته قبل افزایش داشت و از طرف دیگر ذخیره‌سازیهای میان‌تقطیرها نیز ۳/۱ میلیون بشکه کاهش یافت و به ۱۱۸/۵ میلیون بشکه رسید؛

۹. سهمیه واردات نفت خام را برای پالایشگران خصوصی چین در سال ۲۰۲۵ به مقدار ۲۵۷ میلیون تن اعلام شد که ۱۴ میلیون تن بیشتر از سال ۲۰۲۴ است؛

۱۰. اظهارات خوشبینانه امین ناصر مدیر عامل آرامکو

کشور نیز با ۱/۱ واحد افزایش به ۵۵/۳ واحد رسید؛
۳۵. در ماه اکتبر PMI بخش صنعت آلمان با ۲ واحد
افزایش به ۴۲/۶ واحد رسید و PMI بخش خدمات این
کشور نیز با ۰/۸ واحد افزایش به ۵۱/۴ واحد رسید؛
۳۶. در ماه اکتبر PMI بخش صنعت منطقه یورو با ۰/۹
واحد افزایش به ۴۵/۹ واحد رسید؛

۳۷. در ماه سپتامبر فروش خانه های جدید در آمریکا
به ۷۳۸ هزار واحد رسید که ۲۹ هزار واحد بیشتر از
ماه گذشته بود

عوامل تضعیف کننده:

۱. ادامه نگرانی نسبت به وضعیت تقاضای جهانی نفت
در فصل چهارم ۲۰۲۴ و سال ۲۰۲۵ و احتمال مزاد
عرضه در بازار در ماه های آتی؛

۲. نمایندگان گروه های سیاسی مخالف در لیبی برای
ریاست بانک مرکزی لیبی به توافق رسیدند و قرار شد
ناجی عیسی ریاست این نهاد را بر عهده بگیرد، در
سوم اکتبر دستور از سرگیری تولید و صادرات نفت
این کشور صادر شد؛

۳. انتشار بیانیه دفتر نتانیاهو مبنی بر گوش کردن
به توصیه های دولت آمریکا و کم شدن احتمال حمله
اسرائیل به زیرساخت انرژی ایران؛

۴. تلاش های دولت آمریکا برای کاهش تنش در منطقه
خاورمیانه و سفر وزیر خارجه این کشور به منطقه؛

۵. بر اساس آمار منتشر شده توسط اداره اطلاعات
انرژی آمریکا، در هفته منتهی به ۲۷ سپتامبر ۲۰۲۴
ذخیره سازیهای تجاری نفت خام این کشور ۳/۹ میلیون
بشکه افزایش یافت و سطح آن به ۴۱۶/۹ میلیون بشکه
رسید؛ در هفته منتهی به ۴ اکتبر ۲۰۲۴ ذخیره سازیهای
تجاری نفت خام این کشور ۵/۸ میلیون بشکه افزایش
یافت و سطح آن به ۴۲۲/۷ میلیون بشکه رسید؛ در
هفته منتهی به ۱۸ اکتبر ۲۰۲۴ ذخیره سازیهای تجاری
نفت خام این کشور ۵/۵ میلیون بشکه افزایش یافت
و سطح آن به ۴۲۶ میلیون بشکه رسید؛

۲۱. در ماه سپتامبر نرخ رشد تولید صنعتی در آلمان به
۲/۹ درصد رسید که بیشتر از مقدار پیش بینی شده
۰/۸ درصد بود؛

۲۲. در ماه سپتامبر موازنه تجاری آمریکا به ۷۰- میلیارد
دلار رسید که ۹ میلیارد دلار نسبت به ماه قبل بهبود
داشت؛

۲۳. در ماه سپتامبر موازنه تجاری آلمان به ۲۲/۵
میلیارد یورو رسید که ۵/۶ میلیارد یورو نسبت به ماه
قبل بهبود داشت؛

۲۴. بانک مرکزی نیوزلند نرخ بهره این کشور را با ۰/۵
درصد کاهش در سطح ۴/۷۵ درصد اعلام کرد.

۲۵. در ماه سپتامبر نرخ رشد تولیدات صنعتی در چین
به ۵/۴ درصد رسید که ۰/۹ درصد بیشتر از ماه گذشته
بود؛

۲۶. در ماه سپتامبر نرخ رشد خرده فروشی در چین به
۳/۲ درصد رسید که ۱/۱ درصد نسبت به ماه گذشته
رشد داشت؛

۲۷. در ماه سپتامبر نرخ تورم در ژاپن به ۲/۵ درصد
رسید که ۰/۵ درصد کمتر از ماه گذشته بود؛

۲۸. در ماه سپتامبر نرخ رشد خرده فروشی در آمریکا به
۰/۴ درصد رسید که ۰/۳ درصد نسبت به ماه گذشته
بیشتر بود؛

۲۹. بانک مرکزی اروپا نرخ بهره این منطقه را با ۰/۱۵
درصد کاهش در سطح ۳/۴ درصد اعلام کرد؛

۳۰. در ماه سپتامبر نرخ تورم منطقه یورو با ۰/۵ درصد
کاهش به ۱/۷ درصد رسید؛

۳۱. در ماه سپتامبر وام های جدید اعطایی در چین به
۱۵۹۰ میلیارد یوان رسید در حالیکه در ماه گذشته
۹۰۰ میلیارد یوان بود.

۳۲. بانک مرکزی چین نرخ بهره این کشور را با ۰/۲۵
درصد کاهش در سطح ۳/۱۰ درصد اعلام کرد؛

۳۳. بانک مرکزی کانادا نرخ بهره این کشور را با ۰/۵
درصد کاهش در سطح ۳/۷۵ درصد اعلام کرد؛

۳۴. در ماه اکتبر PMI بخش صنعت آمریکا با ۰/۵ واحد
افزایش به ۴۷/۸ واحد رسید و PMI بخش خدمات این

۱۷. در هفته منتهی به ۲۷ سپتامبر در خواست ها برای استفاده از مزایای بیکاری در آمریکا به ۲۲۵ هزار درخواست رسید که ۶ هزار در خواست بیشتر از هفته قبل بود؛ در هفته منتهی به ۴ اکتبر در خواست ها برای استفاده از مزایای بیکاری در آمریکا به ۲۵۵ هزار درخواست رسید که ۳۲ هزار در خواست بیشتر از هفته قبل بود؛

۱۸. تقویت ارزش دلار، شاخص ارزش دلار در هفته منتهی به ۲۷ سپتامبر ۱۰۰/۳۴ بود که در هفته منتهی به ۴ اکتبر به ۱۰۱/۳۸ رسید. شاخص ارزش دلار در هفته منتهی به ۴ اکتبر ۱۰۱/۳۸ بود که در هفته منتهی به ۱۱ اکتبر به ۱۰۲/۵۷ رسید؛ شاخص ارزش دلار در هفته منتهی به ۱۱ اکتبر ۱۰۲/۵۵ بود که در هفته منتهی به ۱۸ اکتبر به ۱۰۳/۳۱ رسید؛ شاخص ارزش دلار در هفته منتهی به ۱۸ اکتبر ۱۰۳/۳۰ بود که در هفته منتهی به ۲۵ اکتبر به ۱۰۴/۰۱ رسید؛

۱۹. وزش طوفان میلتن در آمریکا و عدم آسیب رسانی به تاسیسات نفتی و پیش بینی کاهش تقاضای سوخت بعد از طوفان؛

۲۰. در هفته منتهی به ۴ اکتبر ذخیره سازیهای نفت خام منطقه کوشینگ آمریکا به مقدار ۱/۲ میلیون بشکه افزایش یافت و به ۲۴/۹ میلیون بشکه رسید؛

۲۱. بانک مرکزی هند نرخ بهره را بدون تغییر در سطح ۶/۵ درصد اعلام کرد؛

۲۲. در هفته منتهی به ۱۱ اکتبر تعداد دکل های حفاری فعال در بخش نفت آمریکا با ۲ دکل افزایش به ۴۸۱ دکل رسید؛

۲۳. در ماه سپتامبر واردات نفت خام چین با ۷/۴ درصد کاهش نسبت به ماه گذشته به ۱۱/۰۷ میلیون بشکه در روز رسید؛

۲۴. در فصل سوم ۲۰۲۴ رشد تولید ناخالص داخلی چین به ۴/۶ درصد رسید که ۰/۱ درصد کمتر از فصل گذشته بود؛

۲۵. در ماه سپتامبر رشد صادرات چین به ۲/۴ درصد رسید در حالی که رشد آن در ماه گذشته ۸/۷ درصد بود

۶. بر اساس آمار منتشر شده توسط انجمن نفت آمریکا (API)، در هفته منتهی به ۴ اکتبر ذخیره سازیهای نفت خام آمریکا به مقدار ۱۰/۹۰۰ میلیون بشکه افزایش یافت در حالی که پیش بینی می شد که ۱/۹۵ میلیون بشکه افزایش یابد؛ در هفته منتهی به ۱۸ اکتبر ذخیره سازیهای نفت خام آمریکا به مقدار ۱/۶۴۰ میلیون بشکه افزایش یافت در حالی که پیش بینی می شد ۰/۷ میلیون بشکه افزایش یابد؛

۷. در هفته منتهی به ۲۷ سپتامبر تولید نفت خام آمریکا با ۱۰۰ هزار بشکه در روز افزایش به ۱۳/۳ میلیون بشکه در روز رسید؛ در هفته منتهی به ۴ اکتبر تولید نفت خام آمریکا با ۱۰۰ هزار بشکه در روز افزایش به ۱۳/۴ میلیون بشکه در روز رسید؛ در هفته منتهی به ۱۱ اکتبر تولید نفت خام آمریکا با ۱۰۰ هزار بشکه در روز افزایش به ۱۳/۵ میلیون بشکه در روز رسید؛

۸. تجدید نظر نزولی صندوق بین المللی پول در رشد اقتصاد جهانی برای سال ۲۰۲۵؛

۹. در ماه سپتامبر PMI بخش خدمات چین به ۵۰ رسید در حالی که در ماه قبل ۵۰/۳ بود؛

۱۰. در ماه سپتامبر PMI بخش صنعت آمریکا به ۴۷/۳ رسید در حالی که در ماه قبل ۴۷/۹ بود؛

۱۱. در ماه آگوست رشد تولیدات صنعتی ژاپن به ۳/۳- درصد رسید در حالی که در ماه گذشته ۳/۱ درصد بود؛

۱۲. در فصل دوم ۲۰۲۴ رشد فصلی تولید ناخالص داخلی بریتانیا به ۰/۵ درصد رسید که ۰/۲ درصد کمتر از ماه گذشته بود؛

۱۳. در ماه سپتامبر PMI بخش خدمات منطقه یورو به ۵۱/۴ رسید در حالی که در ماه قبل ۵۲/۹ بود؛

۱۴. در ماه سپتامبر PMI بخش خدمات آلمان به ۵۰/۶ رسید در حالی که در ماه قبل ۵۱/۲ بود؛

۱۵. در ماه سپتامبر PMI بخش خدمات آمریکا به ۵۵/۲ رسید در حالی که در ماه قبل ۵۵/۷ بود؛

۱۶. در ماه آگوست نرخ رشد دستوره های خرید کارخانه ای در آمریکا به ۰/۲- درصد رسید در حالی که در ماه گذشته ۴/۹ درصد بود؛

۴. جمع‌بندی

به طور کلی قیمت نفت در ماه اکتبر ۲۰۲۴ نسبت به ماه سپتامبر ۲۰۲۴ افزایش یافت و دلیل اصلی آن نگرانی نسبت به هدف قرار گرفتن تاسیسات نفتی ایران توسط اسرائیل بعد از حمله موشکی ایران به اسرائیل بود اما از اواسط ماه این نگرانی‌ها کاهش پیدا کرد و نگرانی نسبت به میزان رشد تقاضا در فصل چهارم ۲۰۲۴ و سال ۲۰۲۵ بود موجب شد که قیمت‌ها روند نزولی به خود بگیرد.

و رشد واردات نیز به ۰/۳ درصد رسد که ۰/۲ درصد نسبت به ماه قبل کاهش داشت؛

۲۶. در ماه سپتامبر رشد تولیدات صنعتی در آمریکا به ۰/۳- درصد رسد در حالیکه در ماه گذشته ۰/۳ درصد بود؛

۲۷. در ماه سپتامبر رشد صادرات ژاپن به ۱/۷ درصد رسید در حالیکه در ماه گذشته رشد آن ۵/۵ درصد بود؛

۲۸. در هفت روز منتهی به ۱۵ اکتبر ۲۰۲۴ خالص وضعیت خرید بورس بازان به ۱۸۴ هزار قرارداد رسید که ۶ قرارداد نسبت به هفته گذشته کاهش داشت؛ در هفت روز منتهی به ۲۱ اکتبر ۲۰۲۴ خالص وضعیت خرید بورس بازان به ۱۷۳ هزار قرارداد رسید که ۱۱ قرارداد نسبت به هفته گذشته کاهش داشت؛

۲۹. در هفته منتهی به ۱۸ اکتبر ذخیره‌سازیهای بنزین آمریکا ۹۰۰ هزار بشکه افزایش یافت و به ۲۱۳/۶ میلیون بشکه رسید؛

۳۰. در ماه اکتبر PMI بخش صنعت بریتانیا با ۱/۲ واحد کاهش به ۵۰/۳ واحد رسید و PMI بخش خدمات این کشور نیز با ۰/۶ واحد کاهش به ۵۱/۸ واحد رسید؛

۳۱. در ماه اکتبر PMI بخش خدمات منطقه یورو با ۰/۲ واحد کاهش به ۵۱/۲ واحد رسید؛

۳۲. در ماه سپتامبر فروش خانه‌های موجود در آمریکا به ۳/۸۴ میلیون واحد رسید که ۴ هزار واحد کمتر از ماه گذشته بود؛

۳۳. در ماه سپتامبر مجوزهای ساختمانی اعطاء شده در آمریکا به ۱/۴۲۵ میلیون مجوز رسید که ۴۵ هزار مجوز کمتر از ماه گذشته بود.

پیش بینی کوتاه مدت قیمت نفت خام

مهرزاد ژطانی

از اقتصاد چین مشاهده نمی شود. از عوامل مهم در ماه ژانویه تصمیم اوپک پلاس است که با توجه نحوه تعامل ترامپ با اوپک با عدم قطعیت مواجه است. بهر حال تصمیم به افزایش تولید در ماه ژانویه فشار کاهشی بر قیمت نفت وارد خواهد کرد.

« پیش بینی قیمت

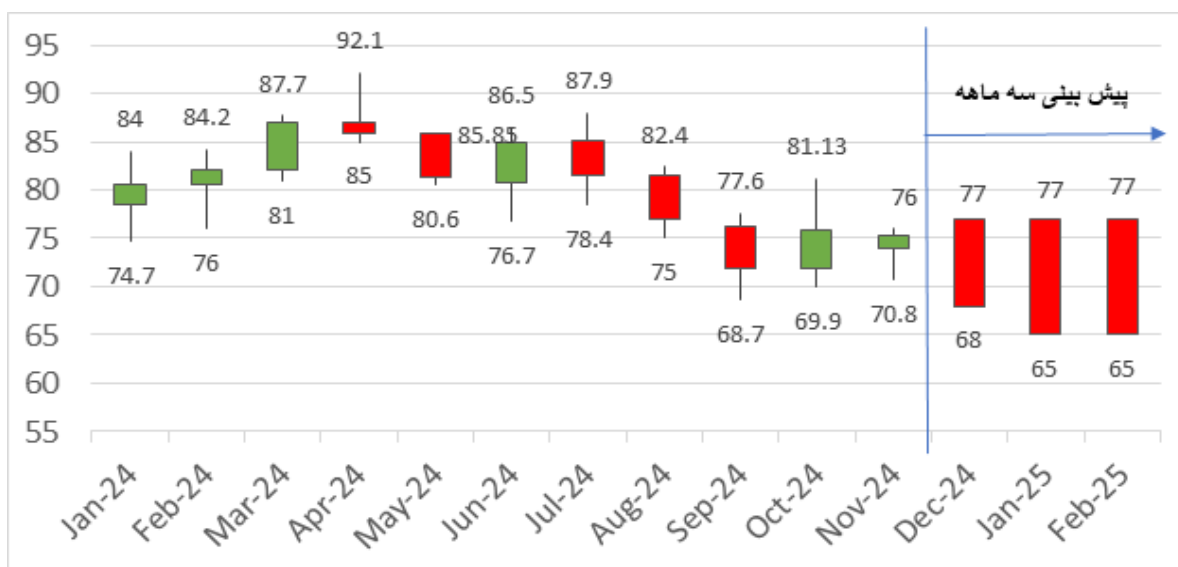
با در نظر گرفتن عوامل تشریح شده قبلی با غلبه موضوعات ژئوپلیتیکی انتظار بر این است که قیمت نفت برنت در ماه دسامبر در دامنه نوسانی ۶۸ تا ۷۷ دلار در بشکه نوسان داشته باشد. در ماه نوامبر و دسامبر انتظار بر این است که از اثر بحران منطقه کاسته شده و قیمت ها بیشتر تحت تأثیر وضعیت اقتصادی چین قرار گیرد و سپس در ماه ژانویه تصمیمات اوپک پلاس پر رنگ تر شود.

پیش بینی قیمت نفت خام برنت برای سه ماه آتی (دسامبر ۲۰۲۴ الی فوریه ۲۰۲۵)

« بررسی روند قیمت در ماه گذشته

در ماه نوامبر همچنان عوامل ژئوپلیتیکی بیشترین میزان اثر بر نوسانات قیمت نفت را داشت. در اوایل ماه به دلیل افزایش تنش در منطقه قیمت نفت برنت افزایش یافت و به بیش از ۷۶ دلار در بشکه رسید و در اواسط ماه با کاهش تنش به حدود ۷۰ دلار تنزل کرد و بار دیگر با نزدیک شدن به اواخر ماه روند افزایشی حاکم شد. پیروزی ترامپ تقریباً بر همه بازارهای مالی اثرگذار بود که نشان از انتظارات مثبت برای اقتصاد داشت ولی اثر خاصی بر بازار نفت به دلیل اثرات متضاد سیاست های ترامپ و حمایت او از قیمت های پایین نداشت. از بعد تقاضا فشار کاهشی بر قیمت نفت وارد می شود به طوریکه بازنگری تقاضا کاهشی است و هنوز علائم مثبتی

نمودار ۱: روند گذشته و پیش بینی ماهانه قیمت نفت خام برنت

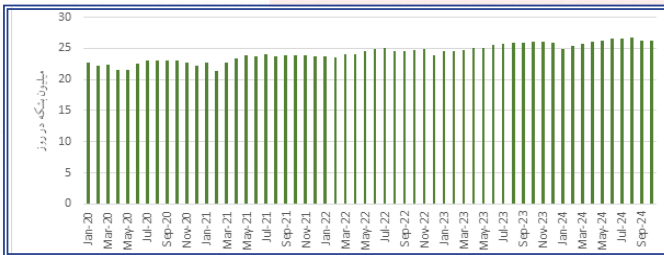
بررسی وضعیت تولید جهانی نفت (در ماه اکتبر ۲۰۲۴)

مهدی یوسفی

۱-۲. تولید میعانات و مایعات گازی و سوختهای زیستی

در ماه اکتبر ۲۰۲۴ کل تولید جهانی میعانات و مایعات گازی و سوختهای زیستی به ۲۶/۳۳ میلیون بشکه در روز رسید که ۳۰ هزار بشکه در روز بیشتر از ماه سپتامبر ۲۰۲۴ بود. در ده ماه نخست سال ۲۰۲۴ متوسط تولید جهانی میعانات و مایعات گازی و سوختهای زیستی به مقدار ۲۶/۰۸ میلیون بشکه در روز بوده است که ۶۳۰ هزار بشکه در روز بیشتر از متوسط سال ۲۰۲۳ می باشد.

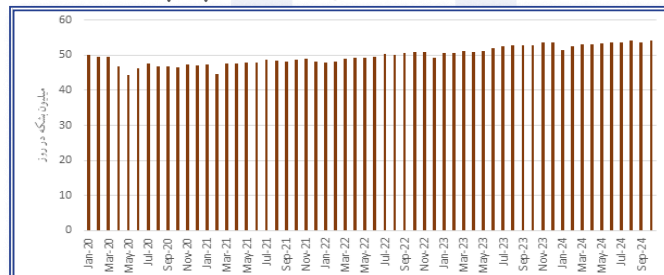
نمودار ۳: روندها ماهانه تولید جهانی میعانات و مایعات گازی و سوختهای زیستی

۲. روند تولید غیر اوپک پلاس

در ماه اکتبر ۲۰۲۴ کل تولید غیر اوپک پلاس به ۵۴/۲۹ میلیون بشکه در روز رسید که ۷۱۰ هزار بشکه در روز بیشتر از ماه سپتامبر ۲۰۲۴ بود. در ده ماه نخست سال ۲۰۲۴ متوسط کل تولید غیر اوپک پلاس به مقدار ۵۳/۲۸ میلیون بشکه در روز بوده است که ۱/۲ میلیون بشکه در روز کمتر از متوسط سال ۲۰۲۳ می باشد.

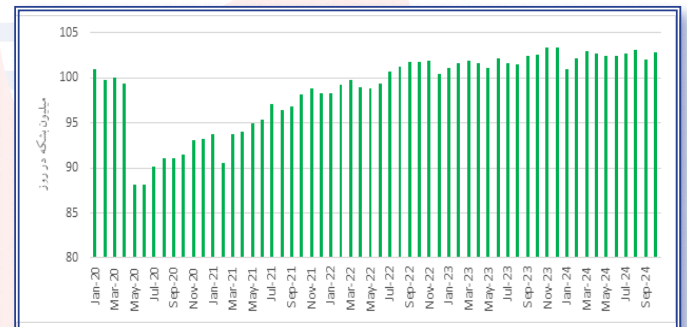
نمودار ۴: روندها ماهانه کل تولید غیر اوپک پلاس

۱. روند تولید جهانی

در ماه اکتبر ۲۰۲۴ کل تولید جهانی سوختهای مایع شامل نفت خام، میعانات و مایعات گازی و سوختهای زیستی به ۱۰۲/۸۱ میلیون بشکه در روز رسید که ۸۲۰ هزار بشکه در روز بیشتر از ماه سپتامبر ۲۰۲۴ بود. در ده ماه نخست سال ۲۰۲۴ متوسط کل تولید جهانی به مقدار ۱۰۲/۴۲ میلیون بشکه در روز بود که ۴۰۰ هزار بشکه در روز بیشتر از متوسط سال ۲۰۲۳ می باشد.

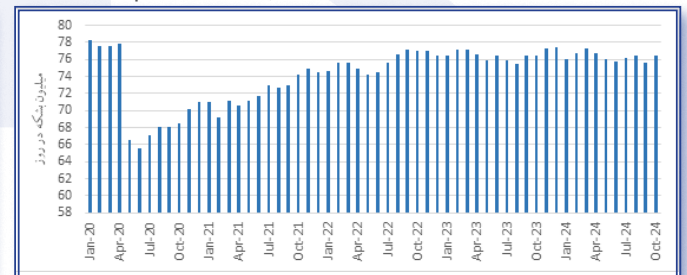
نمودار ۱: روند ماهانه کل تولید جهانی سوختهای مایع

۱-۱. تولید نفت خام جهانی

در ماه اکتبر ۲۰۲۴ کل تولید جهانی نفت خام به ۷۶/۴۸ میلیون بشکه در روز رسید که ۸۰۰ هزار بشکه در روز بیشتر از ماه سپتامبر ۲۰۲۴ است. در ده ماه نخست سال ۲۰۲۴ متوسط تولید جهانی نفت خام به مقدار ۷۶/۳۴ میلیون بشکه در روز بود که ۲۳۰ هزار بشکه در روز کمتر از متوسط سال ۲۰۲۳ می باشد.

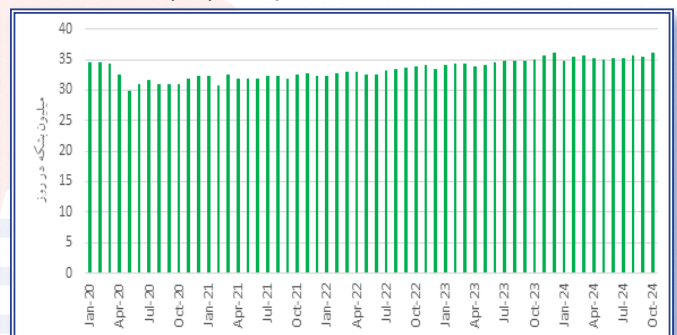
نمودار ۲: روندها ماهانه تولید جهانی نفت خام

۲-۱. تولید نفت خام غیر اوپک پلاس

در ماه اکتبر ۲۰۲۴ کل تولید نفت خام غیر اوپک پلاس به ۳۶/۱۳ میلیون بشکه در روز رسید که ۷۸۰ هزار بشکه در روز بیشتر از ماه سپتامبر ۲۰۲۴ بود. در ده ماه نخست سال ۲۰۲۴ متوسط تولید نفت خام غیر اوپک پلاس به مقدار ۳۵/۳۵ میلیون بشکه در روز بوده است که ۶۳۰ هزار بشکه در روز بیشتر از متوسط سال ۲۰۲۳ می‌باشد.

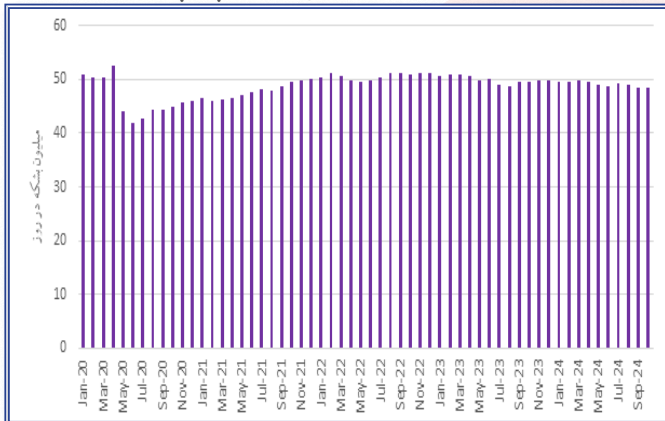
نمودار ۵: روند تولید نفت خام غیر اوپک پلاس

۳. روند تولید اوپک پلاس

در ماه اکتبر ۲۰۲۴ کل تولید اوپک پلاس به ۴۸/۵۲ میلیون بشکه در روز رسید که ۱۱۰ هزار بشکه در روز بیشتر از ماه سپتامبر ۲۰۲۴ بود. در ده ماه نخست سال ۲۰۲۴ متوسط تولید اوپک پلاس به مقدار ۴۹/۱۴ میلیون بشکه در روز بوده است که ۸۰۰ هزار بشکه در روز کمتر از متوسط سال ۲۰۲۳ می‌باشد.

نمودار ۷: روند ماهانه کل تولید اوپک پلاس

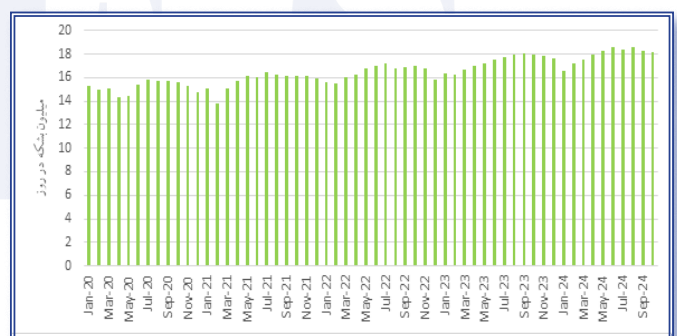
۲-۲. تولید میعانات و مایعات گازی و سوخت‌های زیستی غیر اوپک پلاس

در ماه اکتبر ۲۰۲۴ کل تولید میعانات و مایعات گازی و سوخت‌های زیستی غیر اوپک پلاس به ۱۸/۱۶ میلیون بشکه در روز رسید که ۷۰ هزار بشکه در روز کمتر از ماه سپتامبر ۲۰۲۴ بود. در ده ماه نخست سال ۲۰۲۴ متوسط تولید میعانات و مایعات گازی و سوخت‌های زیستی غیر اوپک پلاس به مقدار ۱۷/۹۳ میلیون بشکه در روز بود که ۵۸۰ هزار بشکه در روز بیشتر از متوسط سال ۲۰۲۳ می‌باشد.

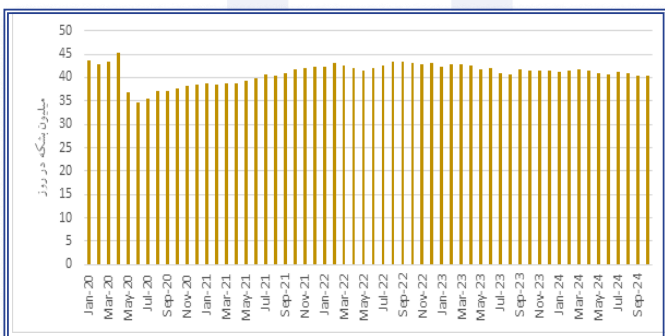
۳-۱. تولید نفت خام اوپک پلاس

در ماه اکتبر ۲۰۲۴ کل تولید نفت خام اوپک پلاس به ۴۰/۳۶ میلیون بشکه در روز رسید که ۲۰ هزار بشکه در روز بیشتر از ماه سپتامبر ۲۰۲۴ بود. در ده ماه نخست سال ۲۰۲۴ متوسط تولید نفت خام اوپک پلاس به مقدار ۴۱ میلیون بشکه در روز بوده است که ۸۵۰ هزار بشکه در روز کمتر از متوسط سال ۲۰۲۳ می‌باشد.

نمودار ۶: روند تولید میعانات و مایعات گازی و سوخت‌های زیستی غیر اوپک پلاس

نمودار ۸: روند تولید نفت خام اوپک پلاس

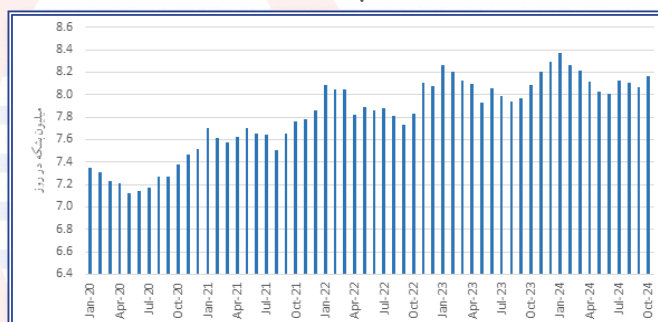

۲-۳. تولید میعانات و مایعات گازی و سوخته‌های زیستی اوپک پلاس

در ماه اکتبر ۲۰۲۴ کل تولید میعانات و مایعات گازی و سوخته‌های زیستی اوپک پلاس به ۸/۱۶ میلیون بشکه در روز رسید که ۹۰ هزار بشکه در روز بیشتر از ماه سپتامبر ۲۰۲۴ بود. در ده ماه نخست سال ۲۰۲۴ متوسط تولید میعانات و مایعات گازی و سوخته‌های زیستی اوپک پلاس ۸/۱۵ میلیون بشکه در روز بود که ۵۰ هزار بشکه در روز بیشتر از متوسط سال ۲۰۲۳ می‌باشد.

نمودار ۹: روند تولید میعانات و مایعات گازی و سوخته‌های زیستی اوپک پلاس

۴. جمع‌بندی

در ماه اکتبر ۲۰۲۴ کل تولید جهانی سوخته‌های مایع شامل نفت خام، میعانات و مایعات گازی و سوخته‌های زیستی ۸۲۰ هزار بشکه در روز افزایش یافت. از این مقدار ۷۱۰ هزار بشکه در روز تولید غیر اوپک پلاس و ۱۱۰ هزار بشکه در روز تولید اوپک پلاس افزایش یافت. در بین تولیدکنندگان اوپک پلاس کشور لیبی با ۵۰۰ هزار بشکه در روز افزایش تولید بیشترین سهم را در افزایش تولید اوپک پلاس داشت. این در حالیست که تولید قزاقستان ۳۳۰ هزار بشکه در روز کاهش یافت. در بین تولیدکنندگان غیر اوپک پلاس سه کشور نروژ، کانادا و آمریکا به ترتیب با ۳۵۰، ۲۵۰ و ۲۴۰ هزار بشکه در روز افزایش تولید بیشترین سهم را در افزایش تولید غیر اوپک پلاس داشتند. این در حالیست که تولید برزیل به دلیل کاهش فصلی تولید سوخته‌های زیستی حدود ۲۶۰ هزار بشکه در روز کاهش یافت.

تقاضا و ذخیره سازی های نفت

حسین پاککاری

تقاضای ژاپن در این سال در مقایسه با سال ۲۰۲۳ در حدود ۹ هزار بشکه در روز کاهش خواهد یافت. براساس برآورد گزارش ماه نوامبر دبیرخانه اوپک، تقاضای جهانی نفت در سال ۲۰۲۴ با افزایش حدود ۱/۸۲ میلیون بشکه در روز به ۱۰۴/۰۳ میلیون بشکه در روز خواهد رسید. این رقم در حدود ۹۰۰ هزار بشکه در روز بیشتر از برآورد اداره اطلاعات انرژی آمریکا می باشد. بخش عمده افزایش تقاضا نیز متعلق به کشورهای غیر OECD خواهد بود. داده های اولیه ماه نوامبر ۲۰۲۴ نشان می دهد که کل ذخیره سازی های تجاری نفت OECD در حدود ۳ میلیون بشکه نسبت به ماه اوت ۲۰۲۴ کاهش یافت و به سطح ۲۸۰۸ میلیون بشکه رسید. این ذخایر در مقایسه با مدت مشابه در سال ۲۰۲۳ در حدود ۱۹/۹ میلیون بشکه کاهش و در مقایسه با میانگین پنج ساله (۲۰۱۹-۲۰۱۵) در حدود

۱. وضعیت تقاضا

بر اساس گزارش ماه نوامبر ۲۰۲۴ اداره اطلاعات انرژی آمریکا، تقاضای جهانی نفت در سال ۲۰۲۴ با افزایش ۹۹۰ هزار بشکه در روز در مقایسه با سال ۲۰۲۳ به حدود ۱۰۳/۱۳ میلیون بشکه در روز خواهد رسید. براساس این گزارش، در سال ۲۰۲۴ مصرف نفت کشورهای غیر OECD در حدود ۹۸۰ هزار بشکه در روز افزایش خواهد یافت. مصرف چین در سال ۲۰۲۴ در حدود ۹۰ هزار بشکه در روز و مصرف هند در حدود ۲۸۰ هزار بشکه در روز افزایش خواهد داشت. بیشترین رشد تقاضا در هند در بخش حمل و نقل و افزایش تقاضای ال پی جی حمایت شده است. همچنین تقاضای خاورمیانه در سال ۲۰۲۴ در حدود ۱۲۰ هزار بشکه در روز افزایش خواهد یافت.

جدول ۱: مقایسه آخرین پیش بینی (در ماه نوامبر) مراجع دوگانه از تقاضای جهانی نفت در سال های ۲۰۲۴ و ۲۰۲۵

رشد نسبت به ۲۰۲۴	۲۰۲۵	رشد نسبت به ۲۰۲۳	۲۰۲۴	
۱/۲۲	۱۰۴/۳۵	۰/۹۹	۱۰۳/۱۳	اداره اطلاعات انرژی آمریکا
۱/۵۴	۱۰۵/۵۷	۱/۸۲	۱۰۴/۰۳	دبیرخانه اوپک

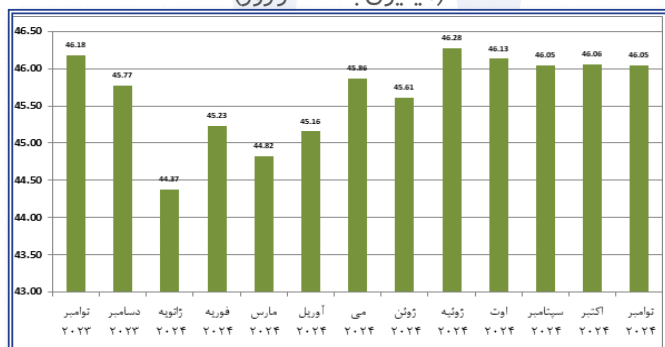

جدول ۲: تقاضای جهانی نفت در سال ۲۰۲۴ و پیش بینی سال ۲۰۲۵ (میلیون بشکه در روز)

سال ۲۰۲۵	سه ماهه چهارم ۲۰۲۵	سه ماهه سوم ۲۰۲۵	سه ماهه دوم ۲۰۲۵	سه ماهه اول ۲۰۲۵	سال ۲۰۲۴	سه ماهه چهارم ۲۰۲۴	سه ماهه سوم ۲۰۲۴	سه ماهه دوم ۲۰۲۴	سه ماهه اول ۲۰۲۴	
۲۵,۲	۲۵,۴	۲۵,۷	۲۵,۱	۲۴,۵	۲۵,۱	۲۵,۴	۲۵,۶	۲۵,۰	۲۴,۴	آمریکا
۲۰,۵	۲۰,۹	۲۰,۸	۲۰,۵	۲۰,۰	۲۰,۵	۲۰,۸	۲۰,۷	۲۰,۵	۱۹,۹	ایالات متحده امریکا
۱۳,۵	۱۳,۴	۱۳,۸	۱۳,۸	۱۲,۹	۱۳,۵	۱۳,۴	۱۳,۸	۱۳,۸	۱۲,۸	اروپا
۷,۳	۷,۴	۷,۰	۷,۰	۷,۵	۷,۳	۷,۴	۷,۰	۷,۰	۷,۵	آسیا پاسیفیک
۴۵,۹	۴۶,۳	۴۶,۶	۴۵,۹	۴۴,۹	۴۵,۸	۴۶,۲	۴۶,۴	۴۵,۸	۴۴,۸	کل OECD
۱۷,۱	۱۷,۵	۱۷,۱	۱۶,۹	۱۷,۰	۱۶,۸	۱۷,۲	۱۶,۸	۱۶,۶	۱۶,۷	چین
۵,۸	۵,۹	۵,۷	۵,۹	۵,۹	۵,۶	۵,۷	۵,۵	۵,۶	۵,۷	هند
۹,۹	۹,۸	۹,۸	۱۰,۱	۱۰,۰	۹,۶	۹,۵	۹,۵	۹,۸	۹,۷	سایر آسیا
۶,۹	۷,۰	۷,۱	۶,۹	۶,۸	۶,۸	۶,۹	۶,۹	۶,۸	۶,۶	آمریکای لاتین
۹,۱	۹,۲	۹,۵	۸,۷	۸,۹	۸,۸	۹,۰	۹,۲	۸,۵	۸,۷	خاورمیانه
۴,۶	۴,۹	۴,۵	۴,۴	۴,۷	۴,۵	۴,۹	۴,۴	۴,۳	۴,۶	افریقا
۴,۰	۴,۲	۴,۱	۳,۹	۴,۰	۴,۰	۴,۱	۴,۰	۳,۹	۴,۰	روسیه
۱,۲	۱,۳	۱,۱	۱,۲	۱,۳	۱,۲	۱,۳	۱,۱	۱,۲	۱,۳	سایر اوراسیا
۰,۸	۰,۸	۰,۸	۰,۸	۰,۸	۰,۸	۰,۸	۰,۸	۰,۸	۰,۸	سایر اروپا
۵۹,۷	۶۰,۷	۵۹,۷	۵۸,۸	۵۹,۴	۵۸,۲	۵۹,۳	۵۸,۱	۵۷,۴	۵۸,۰	کل غیر OECD
۱۰۵,۶	۱۰۷,۰	۱۰۶,۳	۱۰۴,۶	۱۰۴,۳	۱۰۴,۰	۱۰۵,۶	۱۰۴,۵	۱۰۳,۲	۱۰۲,۸	جهان
۱,۵	۱,۴	۱,۸	۱,۴	۱,۵	۱,۸	۲,۱	۲,۲	۱,۴	۱,۶	تغییرات تقاضا

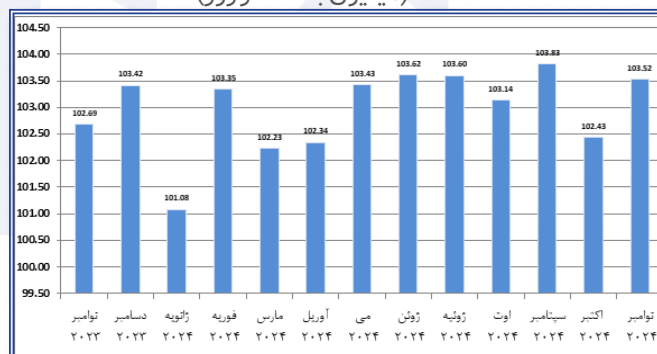
منبع: نشریه اوپک نوامبر ۲۰۲۴

نمودار ۲: تقاضای نفت کشورهای OECD نوامبر ۲۰۲۳ تا نوامبر ۲۰۲۴ (میلیون بشکه در روز)

منبع: EIA

نمودار ۱: روند ماهیانه تقاضای جهانی نفت نوامبر ۲۰۲۳ تا نوامبر ۲۰۲۴ (میلیون بشکه در روز)

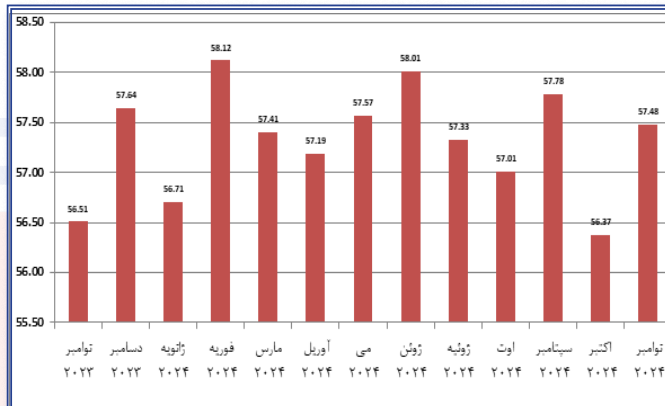
منبع: EIA

نمودار ۳: تقاضای نفت کشورهای غیر OECD، نوامبر ۲۰۲۳ تا نوامبر ۲۰۲۴ (میلیون بشکه در روز)

۸۶/۲ میلیون بشکه کاهش یافته است. در ماه سپتامبر ۲۰۲۴، ذخایر نفت خام OECD ۷/۵ میلیون بشکه کاهش و ذخایر فرآورده در حدود ۴/۵ میلیون بشکه افزایش یافت. از نظر تعداد روزهای پوشش مصرف، ذخایر تجاری OECD در ماه سپتامبر ۲۰۲۴ در مقایسه با ماه اوت با ۰/۲٪ روز کاهش به ۶۰/۸ روز رسید.

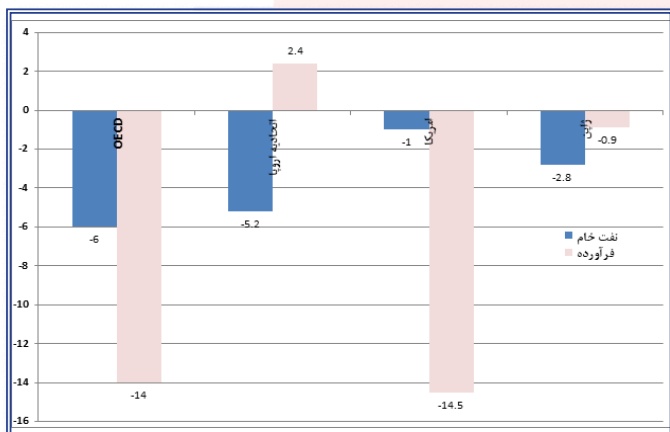
نمودار ۳: تقاضای نفت کشورهای غیر OECD، نوامبر ۲۰۲۳ تا نوامبر ۲۰۲۴ (میلیون بشکه در روز)

منبع: EIA

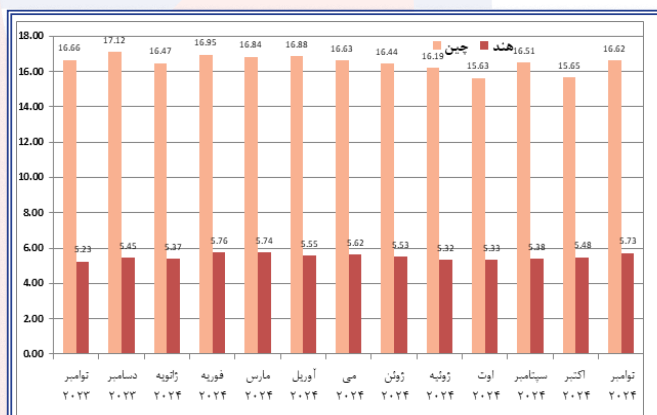
۲. ذخیره سازی های نفتی

نمودار ۵: تغییرات حجم ذخیره سازی نفت در جهان، سپتامبر ۲۰۲۴ نسبت به سپتامبر ۲۰۲۳ (میلیون بشکه)

منبع: نشریه اوپک نوامبر و اکتبر ۲۰۲۴

نمودار ۴: تقاضای نفت چین و هند، نوامبر ۲۰۲۳ تا نوامبر ۲۰۲۴ (میلیون بشکه در روز)

منبع: EIA

جدول ۳: ذخیره سازی تجاری کشورهای عضو OECD، (میلیون بشکه)

تغییر سپتامبر ۲۰۲۴ به سپتامبر ۲۰۲۳	سپتامبر ۲۰۲۳	تغییر سپتامبر ۲۰۲۴ به اوت ۲۰۲۴	سپتامبر ۲۰۲۴	اوت ۲۰۲۴	ژوئیه ۲۰۲۴	
-۶	۱,۳۲۳	-۷,۵	۱,۳۱۷	۱,۳۲۴	۱,۳۳۳	نفت خام
-۱۴	۱,۵۰۵	۴,۵	۱,۴۹۱	۱,۴۸۷	۱,۴۹۲	فرآورده های نفتی
-۲۰	۲,۸۲۸	-۳,۰	۲,۸۰۸	۲,۸۱۱	۲,۸۲۴	مجموع ذخایر تجاری
-۱	۶۱,۵	-۰,۲	۶۰,۸	۶۱,۰	۶۱,۱	تعداد روزهای پوشش مصرف

منبع: نشریه اوپک ۲۰۲۴

جدول ۴: ذخایر تجاری و استراتژیک نفت آمریکا (میلیون بشکه)

تغییر سپتامبر ۲۰۲۴ به سپتامبر ۲۰۲۳	سپتامبر ۲۰۲۳	تغییر سپتامبر ۲۰۲۴ به اوت ۲۰۲۴	سپتامبر ۲۰۲۴	اوت ۲۰۲۴	ژوئیه ۲۰۲۴	
-۱,۰	۴۱۷,۹	-۱,۴	۴۱۶,۹	۴۱۸,۳	۴۲۷,۲	نفت خام
-۶,۷	۲۲۷,۹	۲,۰	۲۲۱,۲	۲۱۹,۲	۲۲۴,۰	بنزین
۲,۸	۱۱۸,۸	-۱,۱	۱۲۱,۶	۱۲۲,۷	۱۲۹,۶	فرآورده میان تقطیر
-۳,۳	۲۷,۸	-۱,۱	۲۴,۵	۲۵,۷	۲۶,۱	نفت کوره
۲,۱	۴۳,۵	-۱,۱	۴۵,۶	۴۶,۸	۴۵,۴	سوخت جت
-۱۴,۵	۸۶۴,۶	-۱,۸	۸۵۰,۱	۸۵۱,۹	۸۵۸,۵	مجموع ذخیره سازی فرآورده
-۱۵,۳	۱,۲۸۲,۴	-۳,۱	۱,۲۶۷,۱	۱,۲۷۰,۲	۱,۲۸۵,۷	مجموع فرآورده و نفت خام
۳۱,۳	۳۵۱,۳	۲,۹	۳۸۲,۶	۳۷۹,۷	۳۷۵,۴	ذخایر استراتژیک نفت خام

منبع: نشریه اوپک ۲۰۲۴

جدول ۵: ذخیره سازی نفت خام و فرآورده در ژاپن (میلیون بشکه)

تغییر سپتامبر ۲۰۲۴ به سپتامبر ۲۰۲۳	سپتامبر ۲۰۲۳	تغییر سپتامبر ۲۰۲۴ به اوت ۲۰۲۴	سپتامبر ۲۰۲۴	اوت ۲۰۲۴	ژوئیه ۲۰۲۴	
-۲,۵	۷۲,۴	۱,۸	۶۹,۹	۶۸,۱	۶۶,۵	نفت خام
۰,۰	۱۰,۰	۰,۵	۱۰,۰	۹,۵	۹,۵	بنزین
۰,۵	۹,۰	۱,۰	۹,۵	۸,۵	۸,۶	نفتا
-۰,۱	۳۰,۵	۲,۲	۳۰,۴	۲۸,۱	۲۵,۰	فرآورده میان تقطیر
-۱,۲	۱۳,۴	-۰,۱	۱۲,۲	۱۲,۳	۱۲,۵	نفت کوره
-۰,۹	۶۳,۰	۳,۷	۶۲,۱	۵۸,۴	۵۵,۶	مجموع ذخایر فرآورده
-۳,۳	۱۳۵,۳	۵,۵	۱۳۲,۰	۱۲۶,۵	۱۲۲,۲	مجموع ذخایر فرآورده و نفت خام

منبع: نشریه اوپک ۲۰۲۴

جمع بندی

تقاضای جهانی نفت در سه ماهه چهارم به ۱۰۵/۶ میلیون بشکه در روز برسد. پیش بینی ها حاکی از آن است که تقاضای جهانی نفت در سال ۲۰۲۴ با تقاضای قوی سوخت حمل و نقل در برخی از کشورهای غیر OECD تقویت شود. پیش بینی برای سال ۲۰۲۵ نشان می دهد که تقاضای جهانی نفت با رشدی حدود ۱/۵۴ میلیون بشکه در روز نسبت به سال ۲۰۲۴ به ۱۰۵/۶ میلیون بشکه در روز برسد که نسبت به ارزیابی

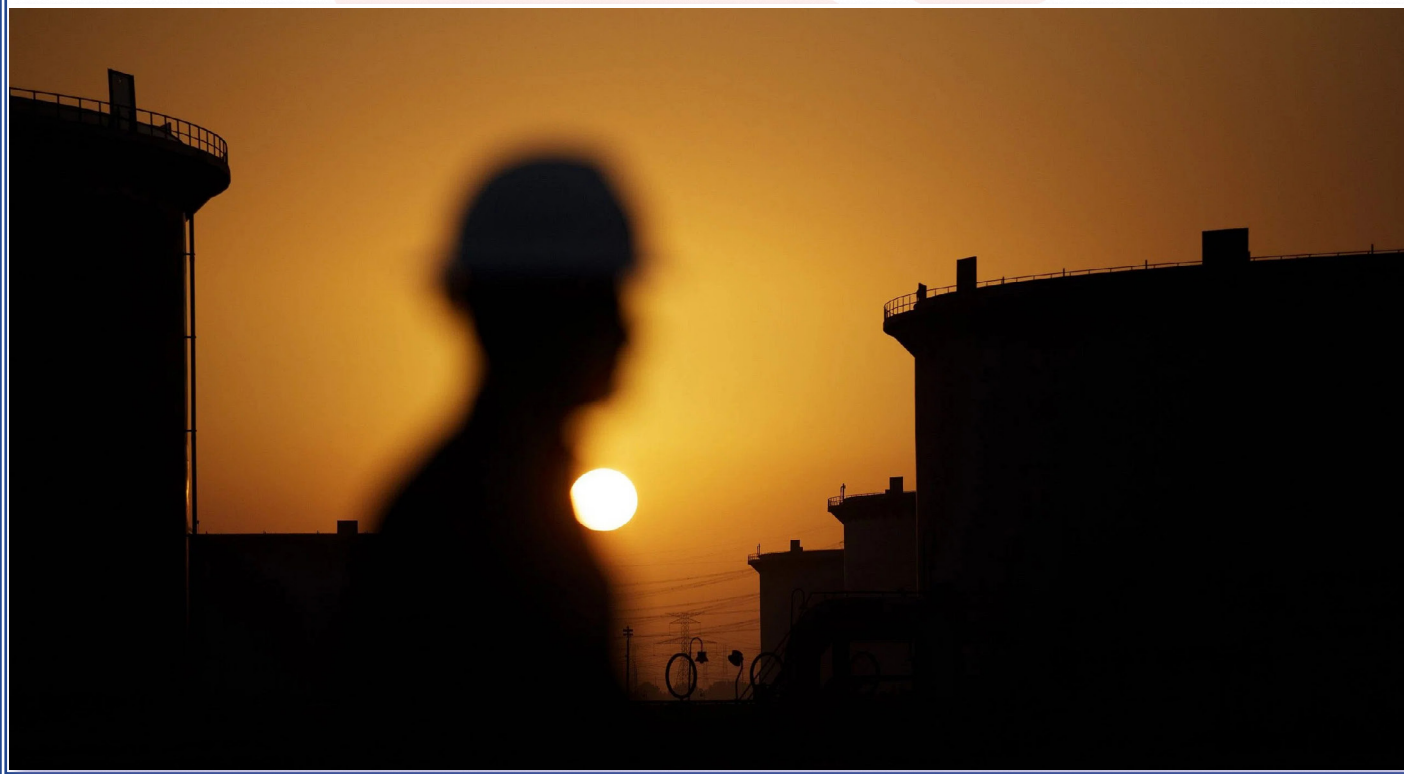
پیش بینی رشد تقاضای جهانی نفت برای سال ۲۰۲۴ در حدود ۱۰۷ هزار بشکه در روز نسبت به ارزیابی ماه گذشته کاهش یافته است. این تجدید نظر نزولی بدلیل کاهش انتظارات برای رشد تقاضای نفت چین در سال ۲۰۲۴ است. رشد تقاضا عمدتاً در کشورهای غیر OECD اتفاق خواهد افتاد. پیش بینی می شود کل

ماه اکتبر ۲۱۰ هزار بشکه در روز کاهش یافته است. پیش‌بینی رشد جهانی در معرض عدم قطعیت‌ها از جمله تحولات اقتصاد جهانی است.

|| منابع و مأخذ:

- 1- OPEC Monthly Oil Market Report, October 2024.
- 2- OPEC Monthly Oil Market Report, November 2024.
- 3- EIA, Short-Term Energy Outlook, November 2024.
- 4- IEA, Oil Market Report, August 2024.

پیش بینی ماهیانه عرضه و تقاضای نفت

کلیدی‌ترین نکات

موجودی ذخایر تجاری در سه ماهه پایانی سال به ترتیب به ۲۷۹۷، ۲۷۸۶٫۳ و ۲۷۹۳٫۱ میلیون بشکه برسد. دلیل این روند تا حد زیادی در ارتباط با میزان برداشت‌ها از ذخایر به -دلیل عوامل پیش‌بینی نشده برای جبران کسری عرضه نفت، حفظ حاشیه امنیت عرضه (در شرایط جبران ذخایر از دست رفته)، اثرات فصلی و درون فصلی مربوط به ماه‌های هر فصل که مرتبط با سوابق تاریخی زمان افزایش یا کاهش موجودی ذخایر تجاری آن بوده است.

همچنین در ماه‌های آتی تغییر در عوامل بنیادین بازار (بویژه تغییر در سطح ذخیره سازی‌ها و پیش‌بینی‌های رشد اقتصادی و بازارکار و سرمایه و شاخص‌های نظیر PMI^۲ کشورهای OECD) و نیز عوامل غیر بنیادین بازار نظیر تأثیر ناشی از روی کارآمدن ترامپ و اثرات ناشی از شدت یا کاهش یافتن تنش‌ها در خاورمیانه و اوکراین و همچنین میزان و شدت برودت هوا و ... از دیگر عواملی هستند که می‌توانند سبب تغییر در نتایج پیش‌بینی و روند آن گردد.

۱- بررسی وضعیت تاریخی عرضه و تقاضای جهانی نفت (منتهی به ماه نوامبر)

بررسی تحولات عرضه و تقاضای نفت و پیش‌بینی روند آن در آینده مستلزم آگاهی از عوامل اثرگذار بر بازار است. همچنان که در تعریف عرضه و تقاضا در پاورقی ۴ نیز ذکر شد، برای متغیر عرضه نفت از داده های تولید

چکیده

پیش‌بینی ماهیانه عرضه و تقاضای جهانی نفت برای سه ماهه منتهی به ژانویه ۲۰۲۵ ارائه می‌شود. در ماه اکتبر پیش‌بینی عرضه و تقاضا نشان داد که از هیجانات تقاضا تا حد زیادی کاسته شده است و آمارهای منتشره مربوط به ماه اکتبر نشان می‌دهد تقاضا بر خلاف ماه‌های قبل از عرضه جا ماند و حتی با توجه به اعمال سقف قیمتی برای روسیه از سوی غرب و وجود نفت ارزان حاصل از آن در بازار، در این ماه با اضافه عرضه در بازار مواجه بودیم. در حالی که در ماه قبل (سپتامبر) شاهد اضافه تقاضا در بازار بودیم.

با مشخص شدن داده‌های عرضه و تقاضای نفت در ماه اکتبر و اضافه کردن آن به داده‌های مدل پیش‌بینی جدید برای سه ماهه نوامبر و دسامبر ۲۰۲۴ تا ژانویه ۲۰۲۵ نشان می‌دهد که عرضه از تقاضا در ماه نوامبر پیشی گرفته ولی مجددا شاهد مازاد تقاضا در ماه دسامبر خواهیم بود. در ماه ژانویه به دلیل تعطیلات سال نو میلادی و فروکش کردن نسبی تقاضا مجددا با کاهش تقاضا و فزونی اندک عرضه مواجه خواهیم بود. بر اساس نتایج مدل برای سه ماهه فوق بازار جهانی نفت به ترتیب با ۲۰۰ هزار بشکه در روز اضافه عرضه در ماه نوامبر، ۱ میلیون بشکه در روز مازاد تقاضا در ماه دسامبر و ۳۰۰ هزار بشکه در روز مازاد عرضه نفت در ماه ژانویه ۲۰۲۵ مواجه خواهد بود. همچنین پیش‌بینی می‌شود

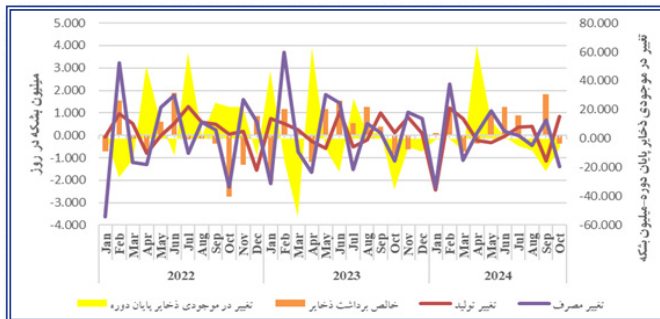
۱. نتایج مبتنی بر خروجی مدل کوتاهمدت انرژی جهانی (IWEM) (IIES World Energy Model) ارائه گردیده است.

2. Purchasing Managers Index

۳. در اینجا منظور از عرضه، تولید (production) در گزارش EIA است که شامل: نفت خام، میعانات، مایعات واحدهای گاز طبیعی، سایر مایعات، اختلاف حجم حاصل از فرآوری پالایشگاه و سایر مایعات حساب نشده است و منظور از تقاضای نفت هم مصرف نفت است با دو مفهوم: ۱- برای کشورهای OECD همان فرآوردهای نفتی عرضه شده و برای سایر کشورها مصرف داخلی و ظاهری نفت آنهاست (عینا تعریف ارائه شده از (DOE/EIA-۰۱۰۹). در این مقاله اختلاف میان این دو (که اولی پتانسیل عرضه فرآورده به بازار و دومی آن میزان فرآورده‌ای که به بازار عرضه شده است) بعنوان پتانسیل تقاضا/تولید نفت (مازاد/کسری) در نظر گرفته شده است. بنابراین وقتی بعنوان مثال گفته می‌شود مازاد تقاضا منظور اضافه تقاضای حاصل از این اختلاف است.

نمودار ۲: وضعیت تغییرات عرضه و تقاضای نفت، برداشت از ذخایر و تغییر در ذخایر تجاری نفت خام در ماه‌های مختلف از ژانویه ۲۰۲۳ تا اکتبر ۲۰۲۴

مأخذ: IWEQ (منبع اولیه آمار EIA)

بشکه کاهش در تقاضا، -0.38 میلیون بشکه خالص برداشت از ذخایر و ۶ میلیون بشکه کاهش در موجودی ذخایر تجاری نسبت به ماه قبل مواجه بوده است.

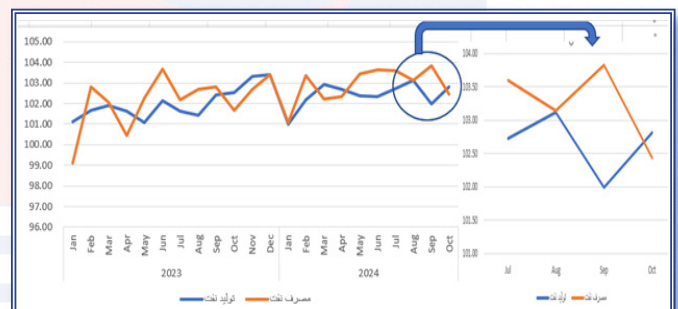
۲- پیش‌بینی کوتاه‌مدت عرضه و تقاضای نفت (مبتنی بر مدل IWEM)

در هدف این گزارش ارائه چشم‌انداز ماهیانه عرضه و تقاضای جهانی نفت است. در این گزارش علاوه بر بهره‌گیری از نتایج مدل‌های VAR^۲، واریانس شرطی (آرچ، گارچ و تارچ^۳) و همچنین مدل‌های هموار سازی نمایی^۴ از تکنیک‌های ترکیبی با لحاظ تأثیرات ناپرامتیک اثر متوسط ماه‌های مشابه سالهای قبل نیز استفاده شده است و تلاش شده است تا حد امکان پیش‌بینی‌ها از دقت لازم برخوردار باشند اما در هر حال با توجه به طیف وسیع عوامل اثر گذار بر بازار بویژه عوامل غیر قابل پیش‌بینی بویژه در حوزه ژئوپلیتیک و علی‌الخصوص در منطقه خاورمیانه، اختلاف در پیش‌بینی امری طبیعی

ماهیانه EIA و برای تقاضای نفت از داده‌های ماهیانه مصرف (شامل میزان فرآورده عرضه شده به بازار) استفاده شده است همچنین از اختلاف مصرف با تولید نفت بعنوان کسری/مازاد تقاضا استفاده شده است. نمودار ۱ ذیل وضعیت عرضه و تقاضای جهانی نفت را طی دوره ابتدای ماه ژانویه ۲۰۲۳ تا انتهای ماه اکتبر ۲۰۲۴ نشان می‌دهد. همچنانکه ملاحظه می‌گردد در ماه منتهی به ژوئیه شکاف میان عرضه و تقاضای نفت در حدود ۸۸۰ هزار بشکه در روز بوده و حاکی از مازاد تقاضا است. این مازاد برای ماه آگوست کاهش یافته و به متوسط ۴۰ هزار بشکه در روز رسیده است. مجدد در ماه سپتامبر مازاد تقاضا افزایش و به حدود ۱/۹۳ میلیون بشکه در روز رسیده است و در نهایت در ماه اکتبر با کسری تقاضای ۳۸۰ هزار بشکه در روز مواجه بوده‌ایم.

نمودار ۲ وضعیت تغییرات عرضه و تقاضای نفت، برداشت از ذخایر و تغییر در ذخایر تجاری نفت خام طی سال‌های ۲۰۲۳ منتهی به اکتبر ۲۰۲۴ را نشان می‌دهد. همچنانکه ملاحظه می‌گردد، بازار نفت در ماه اکتبر ۲۰۲۴ با ۰/۸ میلیون بشکه در روز افزایش در عرضه نفت، ۱/۴ میلیون

نمودار ۱: روند ماهیانه عرضه-تقاضای جهانی نفت-میلیون بشکه در روز

Source: IWEQ (EIA از اولیه های داده)

۱. در تعریف ما عرضه فقط شامل تولید آنهم با تعریفی که در پاورقی ۱ ذکر شده است میشود. تولید در بعد ماهیانه هر چه باشد به بازار عرضه شده است، یا برای تقاضای نهایی و پالایشگاهی و یا برای تقاضای ذخیره سازی و بهر حال اثر خود را در بازار داشته است (کاهش یا افزایش قیمت). تغییر در ذخیره در آمارهای EIA در تقاضا/مصرف آمده است که نتیجه آن اختلاف حاصل میان این دو بوده است اگر در عرضه هم اضافه شود در واقع بازار در تراز بوده است. کاهش یا تخلیه بخشی یا همه ذخیره در واقع معادل «کمبود عرضه» است نه عرضه و تأثیر عرضه را ندارد زیرا مربوط به شرایط اضطرار است و اگر این شرایط تداوم یابد حتی واکنشهای معکوس با عرضه را در بازار خواهد داشت (افزایش قیمت نفت).

2. Vector Autoregressive

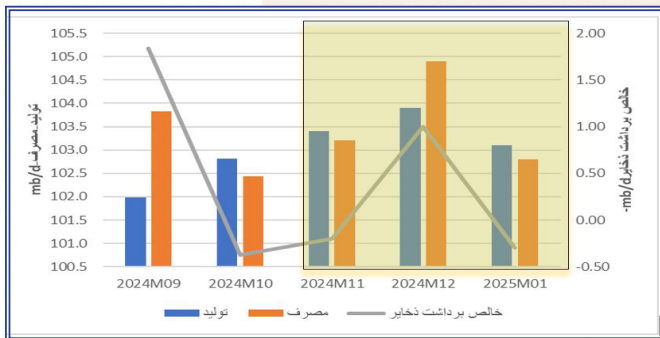
3. Autoregressive Conditional Heteroskedasticity (ARCH), Generalized Autoregressive Conditional Heteroskedasticity (GARCH), Threshold Autoregressive Conditional Heteroskedasticity (TARCH)

4. Exponential Smoothing Models

روز است. در ماه ژانویه نیز به دلیل تعطیلات کریسمس شاهد کاهش تقاضا و کسری آن نسبت به عرضه به میزان ۳۰۰ هزار بشکه در روز خواهیم بود. بنابراین بر اساس نتایج پیش‌بینی خالص تقاضای نفت (تقاضای نفت منهای عرضه نفت) برای سه ماهه فوق به ترتیب برابر ۲۰۰-، ۱۰۰۰+ و ۳۰۰- هزار بشکه در روز پیش‌بینی گردیده است که در ماه دسامبر همچنانکه دیده می‌شود با اضافه تقاضای یک میلیون بشکه‌ای مواجه خواهیم بود. همچنین پیش‌بینی می‌شود موجودی ذخایر تجاری در سه ماهه پایانی سال به ترتیب به ۲۷۸۶٫۳ و ۲۷۹۳٫۱ برسد. دلیل نوسان موجودی ذخایر تجاری نفت تا حد زیادی در ارتباط با میزان برداشت‌ها از ذخایر به دلیل عوامل پیش‌بینی نشده، حفظ حاشیه امنیت عرضه (در جبران ذخایر از دست رفته)، اثرات فصلی و درون نمودار ۳: پیش‌بینی بازار نفت و خالص برداشت ذخایر نوسانات بازار نفت-میلیون بشکه در روز

مأخذ: IWEQ

است. در گزارش پیش‌بینی عرضه و تقاضای نفت در ماه قبل^۱ همچنانکه ذکر شد در ماه سپتامبر نیز علیرغم گذشته زمان زیادی از اعمال سقف قیمتی غرب برای روسیه اما همچنان شاهد نتایج آن یعنی برتری تقاضا نسبت به عرضه بودیم و حتی در این ماه میزان آن شدت یافت و به ۱٫۹۲ میلیون بشکه در روز رسید در گزارش ماه قبل گفته شد که از نقطه نظر اقتصادی این روند (تقاضا برای نفت ارزان) تا آنجا ادامه می‌یابد تا هر دو سطح تقاضای بازار با قیمت جدید^۲ به تعادل برسند و عرضه و تقاضا در بازار برابر شوند. نتایج پیش‌بینی IWEM برای ماه اکتبر نشان داد که اضافه تقاضای بازار در این ماه با توجه به اینکه انتظار می‌رود با وجود سقف قیمتی کاهش قیمت بازار همچنان تداوم یابد با نزدیک شدن قیمت بازار به قیمت سقف از شدت تقاضا کاسته خواهد شد. بر اساس آمار واقعی (EIA, Nov 20 24) این کاهش اتفاق افتاد و حتی تقاضای نفت از عرضه آن به میزان ۳۸۰ هزار بشکه پایین‌تر بود.

اما پیش‌بینی عرضه و تقاضای جهانی نفت طی سه ماهه منتهی به نوامبر و دسامبر ۲۰۲۴ و ژانویه ۲۰۲۵ نیز در نمودار ۳ و ۴ و جداول ارائه گردیده است. پیش‌بینی‌ها حاکی از تداوم کسری تقاضا نسبت به عرضه نفت در ماه نوامبر به میزان ۲۰۰ هزار بشکه در روز و بازگشت مجدد اضافه تقاضا در ماه دسامبر به میزان یک میلیون بشکه در

جدول ۱: مقادیر پیش‌بینی عرضه، تقاضا، خالص برداشت ذخایر و موجودی ذخایر تجاری آخر دوره مبتنی بر مدل IWEM-میلیون بشکه در روز

ماه	عرضه	تقاضا	مازاد تقاضا برداشت از ذخایر	موجودی ذخایر تجاری در پایان دوره-میلیون بشکه
۲۰۲۴م۰۸	۱۰۲٫۰	۱۰۳٫۸	۱٫۸۴	۲۸۰۰٫۰
۲۰۲۴م۰۹	۱۰۲٫۸	۱۰۲٫۴	-۰٫۳۸	۲۷۹۴٫۰
۲۰۲۴م۱۰	۱۰۳٫۴۰	۱۰۳٫۲۰	-۰٫۲۰	۲۷۹۷٫۰
۲۰۲۴م۱۱	۱۰۳٫۹	۱۰۴٫۹۰	۱٫۰۰	۲۷۸۶٫۳
۲۰۲۴م۱۲	۱۰۳٫۱	۱۰۲٫۸۰	-۰٫۳۰	۲۷۹۳٫۱

مأخذ: IWEQ

۱. ماهنامه تحولات نفت و گاز شماره ۱۷۱

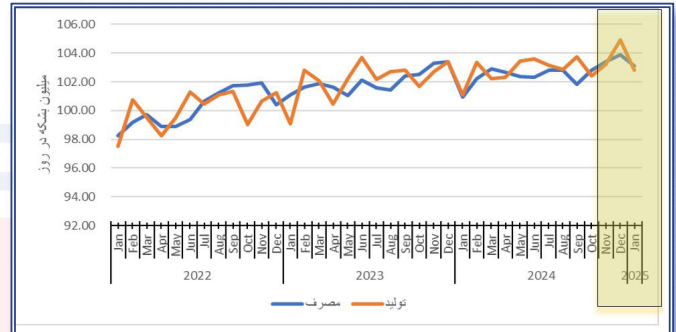
۲. در خصوص وضعیت قیمت بازار در این شرایط به استدلال ارائه شده در پاراگراف دوم بند ۲ مقاله رجوع شود.

پیش‌بینی‌ها حاکی از کسری تقاضا نسبت به عرضه نفت در ماه نوامبر به میزان ۲۰۰ هزار بشکه در روز و بازگشت مجدد اضافه تقاضا در ماه دسامبر به میزان یک میلیون بشکه در روز است. در ماه ژانویه نیز به دلیل تعطیلات کریسمس شاهد کاهش تقاضا و کسری آن نسبت به عرضه به میزان ۳۰۰ هزار بشکه در روز خواهیم بود.

همچنین پیش‌بینی می‌شود موجودی ذخایر تجاری در سه ماهه پایانی سال به ترتیب به ۲۷۹۷، ۲۷۸۶٫۳ و ۲۷۹۳٫۱ برسد. دلیل نوسان موجودی ذخایر همچنانکه ذکر شد بیشتر مربوط به میزان برداشت‌ها از ذخایر، حفظ حاشیه امنیت عرضه و اثرات فصلی و درون فصلی مربوط به هر ماه بوده است.

نمودار ۴: پیش‌بینی عرضه و تقاضای بازار نفت طی ماه‌های نوامبر، دسامبر ۲۰۲۴ و ژانویه ۲۰۲۵-میلیون بشکه در روز

مأخذ: IWEQ

فصلی مربوط به ماه‌های هر فصل که مرتبط با سوابق تاریخی زمان افزایش یا کاهش موجودی ذخایر تجاری آن بوده است.

همچنین در ماه‌های آتی تغییر در عوامل بنیادین بازار (بویژه تغییر در سطح ذخیره سازی‌ها و پیش‌بینی‌های رشد اقتصادی و بازارکار و سرمایه و شاخص‌های نظیر PMI کشورهای OECD) و نیز عوامل غیر بنیادین بازار نظیر تأثیر ناشی از روی کارآمدن ترامپ و اثرات ناشی از شدت یا کاهش یافتن تنش‌ها در خاورمیانه و اوکراین و همچنین میزان و شدت برودت هوا و ... از دیگر عواملی هستند که می‌توانند سبب تغییر در نتایج پیش‌بینی و روند آن گردد.

جمع بندی و نتیجه‌گیری

بررسی تحولات عرضه و تقاضای نفت و پیش‌بینی روند آن در آینده مستلزم آگاهی از عوامل اثرگذار بر بازار است. هدف این مقاله ارائه چشم‌انداز ماهیانه عرضه و تقاضای جهانی نفت است. در این مقاله با بهره‌گیری از مدل‌های مختلف (مبتنی بر مدل کوتاه‌مدت IWEM) و تکنیک‌های ترکیبی با لحاظ تأثیرات ناپرامتریک اثر متوسط ماه‌های مشابه سال‌های قبل پیش‌بینی عرضه و تقاضای جهانی نفت برای دو ماهه پایانی سال ۲۰۲۴ و ماه ژانویه ۲۰۲۵ انجام شد که حاکی از افت و خیزهای میزان تقاضای نفت نسبت به عرضه در این ماه‌ها است.

بازار جهانی فرآورده‌های نفتی و عملیات پالایشی (نوامبر ۲۰۲۴)

مطابق آشنوری

چکیده

۱- روند تغییرات قیمت فرآورده‌ها

۱-۱- بازار امریکا

در بازار آمریکا روند نزولی کرک اسپرد بنزین ادامه یافت. هرچند افت آن به طور قابل توجهی محدودتر از ماه قبل بود.

افزایش سطح موجودی فرآورده‌ها در کنار کاهش تقاضا، فشار نزولی را بر عملکرد کرک اسپرد فرآورده‌ها وارد کرد. انتظار می‌رود با تأثیرعامل فصلی بر تقاضای داخلی بازارهای بنزین آمریکا توسط صادرات حمایت شوند. با این حال، رشد عرضه سالانه فرآورده‌ها به دلیل ظرفیت‌های جدید و نیز پتانسیل افزایش جریان‌های جدید از پالایشگاه المکا مکزیک^۲، می‌تواند بر بازارهای آمریکا، به ویژه در سال آینده، فشار وارد کند. کرک اسپرد بنزین در خلیج مکزیک نسبت به ماه قبل ۴/۶۷ دلار کاهش یافت و در ماه اکتبر به طور میانگین به ۲۵/۴۳ دلار رسید که نسبت به سال گذشته در همین ماه ۱۵/۷۵ دلار پایین تر بوده است.

کرک اسپرد سوخت جت در ماه اکتبر بهبود یافت و از پایین ترین سطح طی ۳۴ ماه گذشته خارج شد. این بهبود نتیجه‌ی کاهش تولید سوخت جت به دلیل تعمیرات گسترده بوده است. کرک اسپرد سوخت جت در ماه اکتبر به ۱۴/۲۹ دلار در بشکه رسید که ۲۶/۲۹ دلار کمتر از سال گذشته در همین ماه می‌باشد. کرک اسپرد گازوییل در اکتبر نیز به دلیل عرضه‌ی پویا رشد داشت.

در ماه اکتبر ۲۰۲۴، حاشیه سود پالایشگاه‌ها پس از حداقل دو ماه متوالی زیان، افزایش یافت. در ساحل خلیج مکزیک بازار نفت کوره بهبود یافت و افزایش چشمگیر حاشیه سود گازوئیل به بهبود حاشیه سود پالایشگاه‌های آمریکا کمک کرد. محدودیت فصلی تولید فرآورده منجر به فشار نزولی بر ذخایر فرآورده‌ها گردید و به تقویت بازارهای فرآورده در آمریکا کمک کرد.

در شمال غرب اروپا، محدودیت در دسترسی به فرآورده‌ها به کاهش قابل توجه موجودی آن در مرکز ذخیره سازی آمستردام-روتتردام-آنتورپ^۱ منجر شد. این انقباض تعادلی فرآورده منجر به فشار صعودی بر تمام کرک اسپردها (اختلاف قیمت فرآورده با نفت خام) فرآورده‌ها به جز نفت کوره (با گوگرد پایین) گردید. بیشتر افزایش قیمت‌ها در بازار فرآورده‌های شمال غرب اروپا مربوط به بنزین و نفت کوره (با گوگرد بالا) بوده است.

در بازار سنگاپور، بهبود در تقاضای منطقه‌ای، به خصوص از سوی اندونزی، چین و ژاپن، به حمایت از اقتصاد بازار پالایشی‌ها کمک کرد. همچنین افزایش حاشیه سود گازوئیل و سوخت جت، قوی‌ترین عوامل محرک حاشیه سود در طول ماه بودند، در حالی که کاهش ورودی نفتا از خاورمیانه و تقاضای نفتا از سمت بخش پتروشیمی منطقه‌ای منجر به افزایش قیمت‌ها در بازار فرآورده‌ها در آسیا شد.

خوراک نفت پالایشگاه‌های جهان در ماه اکتبر به طور میانگین به ۷۹/۶ میلیون بشکه در روز رسید، که نسبت به ماه قبل ۱/۱ میلیون بشکه در روز کاهش داشت ولی نسبت به سال قبل به میزان ۷۶۲ هزار بشکه افزایش داشته است.

1. ARP

2. Mexico's Olmeca refinery

جدول ۱: قیمت فرآورده بازار خلیج مکزیک سپتامبر و اکتبر ۲۰۲۴ و متوسط تغییرات سالانه ۲۰۲۳ و ۲۰۲۴/دلار بر هر بشکه

از ابتدای سال جاری (۲۴) تا کنون	متوسط سالانه ۲۰۲۳	تغییرات سپتامبر/اکتبر	اکتبر ۲۴	سپتامبر ۲۴	
۷۵,۴۰	۷۲,۵۱	۳,۸۳	۷۲,۵۳	۶۸,۷۰	نفتا
۱۰۹,۷۲	۱۱۷,۲۳	-۲,۶۶	۹۲,۴۴	۹۵,۱۰	بنزین سوپر
۹۶,۸۲	۱۰۴,۵۹	۲,۲۷	۸۵,۴۹	۸۳,۲۲	بنزین معمولی
۱۰۰,۹۰	۱۱۳,۵۱	۳,۲۷	۸۷,۲۳	۸۳,۹۶	سوخت جت
۸۳,۸۱	۷۸,۵۷	۳,۹۲	۸۴,۶۸	۸۰,۷۶	گازوئیل
۶۹,۶۹	۶۸,۱۴	۴,۷۳	۶۸,۸۵	۶۴,۱۲	نفت کوره

Source: Opec Monthly Oil Market Report, 12 November 2024

بیشتر از ماه قبل اما ۱۴,۵۵ دلار کمتر از سال قبل بود. در اکتبر، اسپرد سوخت جت در رتردام در مقابل برنت، از افت ماه قبل خود بهبود یافت. طبق گزارش پلاتس، موجودی‌های سوخت جت در ۳۱ اکتبر کاهش ماهانه نشان داد که احتمالاً ناشی از کاهش تولید پالایشگاه‌ها بوده است. اسپرد سوخت جت رتردام در مقابل برنت به طور میانگین ۱۵,۸۲ دلار در بشکه بود، ۱,۶۵ دلار افزایش ماهانه داشته است اما ۱۶,۴۰ دلار کاهش نسبت به سال گذشته در همین ماه را شاهد می‌باشد.

۲-۱- بازار اروپا

در بازار رتردام، اسپرد بنزین در مقابل برنت در اکتبر افزایش یافت، زیرا صادرات بنزین از اروپا در این ماه افزایش داشته است. طبق گزارش آرگوس، صادرات بنزین به آفریقای غربی تقویت شد و افتی که در جریان‌ها به سمت ایالات متحده وجود داشت را جبران کرد. همچنین گزارش شد که صادرات به نیجریه در مقایسه با ماه سپتامبر افزایش یافته است، هرچند هنوز ۶۰٪ کمتر از سال قبل است. علاوه بر این، تعمیرات پالایشگاهی در هند، که تأمین کننده بنزین به خاورمیانه است، باعث تقویت بیشتر صادرات بنزین از اروپا شد و به مثبت شدن بازار بنزین کمک کرد. اسپرد بنزین در مقابل برنت به طور میانگین ۱۷,۳۴ دلار در بشکه بود که ۲,۱۳ دلار

جدول ۲: قیمت فرآورده در بازار رتردام سپتامبر و اکتبر ۲۰۲۴ و متوسط تغییرات سالانه ۲۰۲۳ و ۲۰۲۴/دلار بر هر بشکه

از ابتدای سال جاری (۲۴) تا کنون	متوسط سالانه ۲۰۲۳	تغییرات سپتامبر/اکتبر	اکتبر ۲۴	سپتامبر ۲۴	
۷۳,۳۹	۷۱,۰۶	۲,۴۶	۷۱,۴۵	۶۸,۹۹	نفتا
۱۰۹,۹۸	۱۲۵,۹۶	۳,۴۵	۹۲,۹۲	۸۹,۴۷	بنزین سوپر
۱۰۲,۷۳	۱۱۱,۷۴	۲,۹۷	۹۱,۴۰	۸۸,۴۳	سوخت جت
۷۳,۹۰	۱۱۱,۱۹	۲,۴۵	۹۰,۸۶	۸۸,۴۱	گازوئیل
۷۲,۳۴	۷۴,۲۹	۰,۷۹	۷۱,۱۱	۷۰,۳۲	نفت کوره

Source: Opec Monthly Oil Market Report, 12 November 2024

۱-۳- بازار آسیا

جت سنگاپور به طور میانگین ۱۳/۳۲ دلار در بشکه بود که ۲/۲۸ دلار افزایش ماهانه و ۱۰/۴۵ دلار کاهش سالانه داشت.

۲- نرخ بهره برداری پالایشگاه‌ها

نرخ بهره‌برداری پالایشگاه‌ها در آمریکا ۰/۸ درصد افزایش یافت و به میانگین ۸۸/۲۳٪ در اکتبر رسید، که معادل تولید ۱۶/۱۷ میلیون بشکه در روز است که نشان دهنده افزایش ۱۴۰ هزار بشکه در روز نسبت به ماه قبل است. در مقایسه با سال قبل، نرخ بهره‌برداری از پالایشگاه‌ها در اکتبر ۱/۵ درصد افزایش یافت و تولید به میزان ۳۲۴ هزار بشکه در روز نسبت به سال قبل بیشتر بوده است. نرخ بهره‌برداری پالایشگاه‌های ۱۴ کشور اتحادیه اروپا به همراه بریتانیا و نروژ در اکتبر به طور میانگین ۸۰/۰۶٪ بود، که معادل تولید ۹/۴۱ میلیون بشکه در روز است که نشان دهنده کاهش ۳ درصدی و افت ۳۵۰ هزار بشکه در روز نسبت به ماه قبل است. در مقایسه با سال قبل، این نرخ ۰/۴ درصد افزایش و تولید نیز ۲۸ هزار بشکه در روز بیشتر بوده است.

در ژاپن، چین، هند، سنگاپور و کره جنوبی، نرخ بهره‌برداری پالایشگاه‌ها به طور میانگین به ۸۸/۶۷٪ در اکتبر افزایش یافت، که معادل تولید ۲۵/۶۳ میلیون بشکه در روز است. در مقایسه با ماه قبل، نرخ بهره‌برداری ۰/۳ درصد افزایش و تولید نیز ۱۰۰ هزار بشکه در روز بیشتر

در جنوب شرق آسیا، اسپرد بنزین تقریباً ثابت ماند، زیرا تقاضای قوی منطقه‌ای در اکتبر توانست فشارهای ناشی از فرصت‌های صادرات چالش برانگیز شرق به غرب را که در ماه‌های قبل مشاهده شده بود، خنثی کند. خروج پالایشگاه‌ها در این منطقه به افزایش تقاضای بنزین از سنگاپور منجر شد، در حالی که سهمیه‌های صادراتی چین محدود بود. با این حال، انتظار می‌رود این موج صعودی زمانی که پالایشگاه‌های آسیا دوباره به فعالیت بازگردند، به پایان برسد. علاوه بر این، پیش‌بینی‌های افزایش تولید پالایشگاه‌ها در حوزه اقیانوس اطلس و فشار تقاضای مرتبط با فصل زمستان به اصلاح رشد منفی اسپردهای آسیایی در آینده نزدیک کمک خواهد کرد.

اسپرد نفتا در سنگاپور روند صعودی داشت و به سمت محدوده مثبت حرکت کرد. تقاضا برای نفتا به عنوان خوراک پتروشیمی و محدود شدن عرضه آن، حمایت کننده‌ی این روند افزایشی بود. اسپرد نفتای سنگاپور در مقابل دبی به طور میانگین منفی ۱/۵۱ دلار در بشکه بود که ۱/۵۹ دلار افزایش ماهانه و ۱۷/۵۰ دلار افزایش سالانه داشته است.

قیمت‌های عمده فروشی سوخت جت در سنگاپور در ماه اکتبر ۳/۴۹ دلار در بشکه افزایش یافت، اما همچنان کمتر از میزان ثبت شده دو ماه قبل بود. اسپرد سوخت

جدول ۳: قیمت فرآورده بازار سنگاپور سپتامبر و اکتبر ۲۰۲۴ و متوسط تغییرات سالانه ۲۰۲۳ و ۲۰۲۴ دلار بر هر بشکه

از ابتدای سال جاری (۲۴) تا کنون	متوسط سالانه ۲۰۲۳	تغییرات سپتامبر/اکتبر	اکتبر ۲۴	سپتامبر ۲۴	
۷۳,۳۳	۶۹,۵۳	۲,۸۰	۷۳,۰۹	۷۰,۲۹	نفتا
۹۴,۶۳	۹۸,۶۲	۳,۰۰	۸۵,۸۷	۸۲,۸۷	بنزین سوپر
۸۹,۹۷	۹۴,۰۰	۱,۲۲	۷۹,۵۹	۷۸,۳۷	بنزین معمولی
۹۶,۵۲	۱۰۴,۶۸	۳,۴۹	۸۷,۹۲	۸۴,۴۳	سوخت جت
۹۷,۳۹	۱۰۵,۹۹	۳,۵۶	۸۷,۷۰	۸۴,۱۴	گازوئیل
۹۵,۷۵	۱۰۲,۳۵	۴,۱۴	۸۷,۲۰	۸۳,۰۶	نفت کوره

Source: Opec Monthly Oil Market Report, 12 November 2024

جدول ۴: نرخ بهره برداری و تولید فرآورده پالایشگاه‌ها در کشورهای منتخب عضو OECD

تولید (میلیون بشکه در روز)			تغییر ماه اکتبر نسبت به ماه سپتامبر	نرخ بهره برداری %			تغییر ماه اکتبر نسبت به ماه سپتامبر	منطقه/کشور
اکتبر ۲۴	سپتامبر ۲۴	آگوست ۲۴		اکتبر ۲۴	سپتامبر ۲۴	آگوست ۲۴		
۱۶,۹۵	۱۶,۰۳	۱۶,۱۷	۰,۱۴	۹۲,۵۳	۸۷,۴۶	۸۸,۲۳	۰,۸	امریکا
۹,۷۷	۹,۷۶	۹,۴۱	-۰,۳۵	۸۳,۱۳	۸۳,۰۷	۸۰,۰۶	-۳,۰	EU-۱۴+UK &Norway
۰,۹۷	۰,۹۸	۰,۹۳	-۰,۰۴	۸۴,۲۸	۸۴,۸۲	۸۱,۰۸	-۳,۷	فرانسه
۱,۶۷	۱,۷۱	۱,۶۶	-۰,۰۵	۸۱,۵۰	۸۳,۲۹	۸۰,۹۳	-۲,۴	آلمان
۱,۱۹	۱,۳۳	۱,۳۰	-۰,۰۳	۶۲,۸۴	۶۹,۹۹	۶۸,۲۷	-۱,۷	ایتالیا
۰,۹۹	۰,۹۶	۰,۹۲	-۰,۰۴	۸۴,۱۴	۸۲,۲۰	۷۸,۷۷	-۳,۴	انگلیس
۲۵,۸۲	۲۵,۵۳	۲۵,۶۳	-۰,۱۰	۹۰,۵۷	۸۸,۳۲	۸۸,۶۷	۰,۳	آسیای منتخب

Source: Opec Monthly Oil Market Report, 12 November 2024

۳- حاشیه سود پالایشگاه‌ها

در ماه اکتبر، حاشیه سود پالایشگاه‌های آمریکا افزایش یافت و توانست بیشتر زیان‌های ماه قبل را جبران کند. نرخ‌های عملیات پالایشگاه‌های ایالات متحده در ماه اکتبر با افزایش ۱۴۰ هزار بشکه در روز نسبت به ماه قبل مواجه شد، زیرا برخی از پالایشگاه‌ها به فعالیت خود برگشتند. علاوه بر این، افزایش تقاضا برای سوخت گرمایشی در پی کاهش دمای محیط و شروع فصل زمستان، گازوییل را به دومین عامل مهم در افزایش حاشیه سود در بازار محصولات منطقه خلیج مکزیک قرار داد. نفتا نیز سومین عامل مهم در افزایش حاشیه سود پالایشگاه‌های منطقه خلیج مکزیک در ماه اکتبر بود. حاشیه سود پالایشگاه‌ها در روتردام نسبت به قیمت

بوده است.

نسبت به سال قبل، نرخ بهره‌برداری ۵,۴ درصد کاهش و تولید ۱,۳ میلیون بشکه در روز کمتر بوده است.

جدول ۵: خوراک نفت خام پالایشگاه‌ها/ میلیون بشکه در روز

۲۰۲۴ Q۴	۲۰۲۴ Q۳	۲۰۲۴ Q۲	۲۰۲۳ Q۱	۲۰۲۳ Q۴	۲۰۲۳	۲۰۲۲	۲۰۲۱	خوراک نفت خام پالایشگاه‌ها
۱۹,۴۰	۱۹,۱۷	۱۸,۱۹	۱۸,۴۷	۱۸,۴۷	۱۸,۷۱	۱۸,۶۸	۱۷,۷۹	OECD قاره آمریکا
۱۶,۶۴	۱۶,۹۶	۱۵,۷۸	۱۶,۴۷	۱۶,۴۷	۱۶,۵۰	۱۶,۴۸	۱۵,۶۶	US
۱۱,۳۱	۱۱,۰۶	۱۱,۴۴	۱۱,۴۰	۱۱,۴۰	۱۱,۳۸	۱۱,۴۴	۱۰,۹۳	OECD قاره اروپا
۰,۹۹	۰,۸۹	۰,۸۳	۰,۹۵	۰,۹۵	۰,۹۳	۰,۸۴	۰,۶۹	فرانسه
۱,۷۰	۱,۷۹	۱,۷۶	۱,۵۹	۱,۵۹	۱,۶۲	۱,۸۳	۱,۷۲	آلمان
۱,۲۷	۱,۱۶	۱,۳۰	۱,۳۲	۱,۳۲	۱,۳۰	۱,۳۲	۱,۲۳	ایتالیا
۱,۰۲	۰,۹۸	۰,۹۷	۰,۸۹	۰,۸۹	۰,۹۷	۱,۰۴	۰,۹۲	انگلیس
۵,۴۸	۵,۶۱	۵,۹۰	۵,۸۹	۵,۸۹	۵,۸۳	۶,۰۸	۵,۷۹	OECD آسیا پاسفیک
۲,۱۶	۲,۲۷	۲,۵۵	۲,۵۴	۲,۵۴	۲,۵۶	۲,۷۱	۲,۴۹	ژاپن
۳۵,۱۹	۳۵,۸۴	۳۵,۵۴	۳۵,۷۶	۳۵,۷۶	۳۵,۹۲	۳۶,۲۱	۳۴,۵۱	کل OECD
۳,۶۴	۳,۶۰	۳,۴۰	۳,۵۳	۳,۵۳	۳,۴۸	۳,۳۷	۳,۵۰	آمریکای لاتین
۸,۲۴	۸,۰۲	۷,۸۰	۷,۴۳	۷,۴۳	۷,۶۱	۷,۲۸	۶,۸۰	خاورمیانه
۱,۹۱	۱,۷۹	۱,۷۸	۱,۷۰	۱,۷۰	۱,۷۰	۱,۷۳	۱,۷۷	افریقا
۵,۰۷	۵,۳۱	۵,۳۰	۵,۱۰	۵,۱۰	۵,۱۸	۵,۰۰	۴,۷۳	هند
۱۴,۰۲	۱۴,۲۵	۱۴,۶۴	۱۴,۵۷	۱۴,۵۷	۱۴,۷۸	۱۳,۴۹	۱۴,۰۷	چین
۵,۲۰	۵,۱۰	۵,۱۸	۵,۱۴	۵,۱۴	۵,۰۲	۴,۹۴	۴,۷۲	سایر آسیا
۵,۵۰	۵,۳۵	۵,۳۳	۵,۴۳	۵,۴۳	۵,۵۰	۵,۴۶	۵,۶۱	روسیه
۱,۱۲	۱,۱۰	۱,۱۵	۱,۱۹	۱,۱۹	۱,۱۴	۱,۱۵	۲,۱۳	سایر اوراسیا
۰,۴۹	۰,۴۴	۰,۴۳	۰,۴۷	۰,۴۷	۰,۴۷	۰,۵۰	۰,۴۴	سایر اروپا
۴۵,۳۸	۴۴,۹۶۷	۴۵,۰۱	۴۴,۵۷	۴۴,۵۴	۴۴,۸۷	۴۲,۱۹	۴۲,۸۸	کل Non-OECD
۸۱,۱۲	۸۰,۸۰	۸۰,۵۵	۸۰,۳۰	۸۰,۳۰	۸۰,۷۹	۷۹,۱۲	۷۷,۳۸	کل جهان

Source: Opec Monthly Oil Market Report, 12 November 2024

غربی خود نشان داد. همچنین بهبود در تقاضا برای فرآورده‌های منطقه‌ای، به‌ویژه از سوی اندونزی، چین و ژاپن، از اقتصاد بازار پالایشی‌ها در بازار سنگاپور حمایت کرد.

برنت پس از هفت ماه متوالی زیان افزایش یافت. مشابه آنچه در منطقه خلیج مکزیک ایالات متحده دیده شد، تعمیرات سنگین پالایشگاه‌ها در حوزه اقیانوس اطلس از حاشیه‌های شکاف فرآورده در شمال غرب اروپا حمایت کرد.

در سنگاپور، حاشیه سود پالایشگاه‌ها در ماه اکتبر بزرگ‌ترین افزایش ماهانه را در مقایسه با هم‌تایان

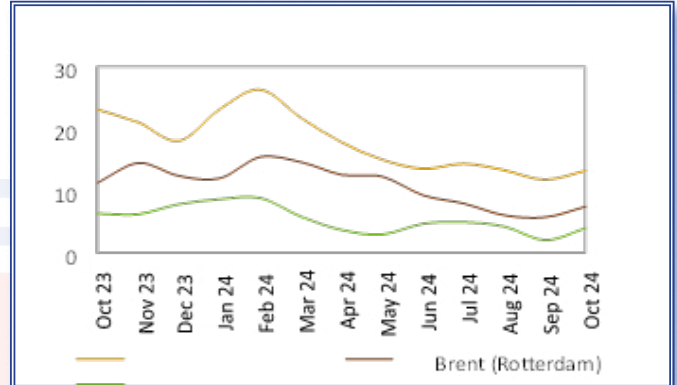

خنثی کند.

نمودار ۱: حاشیه‌های سود پالایشگاه اکتبر ۲۰۲۳ الی اکتبر ۲۰۲۴

|| منابع و مأخذ:

- 1- OPEC Monthly Oil Market Report 12 November 2024
- 2- www.IEA.org

Source: Opec Monthly Oil Market Report, 12 November 2024

جمع بندی

در اکتبر حاشیه سود پالایشگاه‌ها، پس از حداقل دو ماه متوالی زیان، افزایش یافت. خوراک نفت خام پالایشگاه‌های جهان در ماه اکتبر به طور میانگین به ۷۹٫۶ میلیون بشکه در روز رسید، که نسبت به ماه قبل ۱٫۱ میلیون بشکه در روز کاهش داشت و نسبت به سال قبل به میزان ۷۶۲ هزار بشکه افزایش داشته است.

نرخ بهره‌برداری پالایشگاه‌ها در آمریکا ۰٫۸ درصد افزایش یافت و به میانگین ۸۸٫۲۳٪ در اکتبر رسید

نرخ بهره‌برداری پالایشگاه‌های ۱۴ کشور اتحادیه اروپا به همراه بریتانیا و نروژ در اکتبر به طور میانگین ۸۰٫۰۶٪ بود، که معادل تولید ۹٫۴۱ میلیون بشکه در روز است.

در ژاپن، چین، هند، سنگاپور و کره جنوبی، نرخ بهره‌برداری پالایشگاه‌ها به طور میانگین به ۸۸٫۶۷٪ در اکتبر افزایش یافت.

در بازار آمریکا اسپرد بنزین روند نزولی خود را ادامه داد. هرچند افت آن به طور قابل توجهی محدودتر از ماه قبل بود.

در تردام هلند، اسپرد بنزین در مقابل برنت در اکتبر افزایش یافته است، زیرا صادرات بنزین از اروپا در این ماه افزایش داشت.

در جنوب شرق آسیا، اسپرد بنزین در مقابل دبی تقریباً ثابت ماند، زیرا تقاضای قوی منطقه ای در اکتبر توانست فشارهای ناشی از فرصت‌های صادرات چالش برانگیز شرق به غرب را که در ماه‌های قبل مشاهده شده بود،

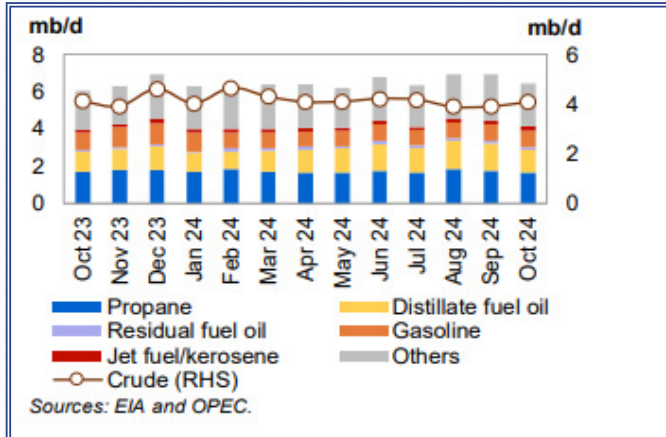

بررسی تحولات تجارت نفت خام و فرآورده

کمیسیون صادرات ناصر آبادی مطابق

مقدمه

نمودار ۲: صادرات نفت خام و فرآورده‌های نفتی ایالات متحده

در این گزارش تجارت نفت خام و فرآورده‌های نفتی در ایالات متحده، OECD اروپا، ژاپن، چین، هند و اوراسیا با استفاده از ماهنامه بازار نفت سازمان اوپک (نوامبر ۲۰۲۴) بررسی شده است.

« ایالات متحده »

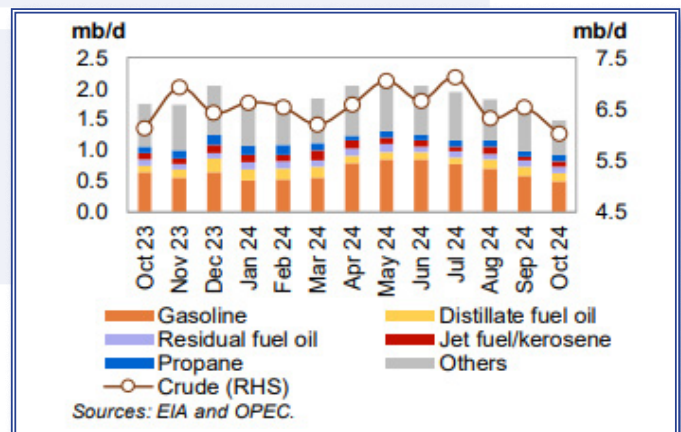
بر اساس داده‌های اولیه برای ماه اکتبر، واردات نفت خام ایالات متحده به طور متوسط به سطح ۶.۰ میلیون بشکه در روز کاهش یافته است. این نشان‌دهنده کاهش ماهانه ۰.۵ میلیون بشکه در روز، معادل حدود ۸ درصد است. طبق داده‌های اولیه هفتگی EIA، این کاهش ناشی از افت واردات از کانادا بوده است. در مقایسه با ماه مشابه در سال گذشته، واردات نفت خام ۰.۱ میلیون بشکه در روز، معادل حدود ۲ درصد کاهش یافته است.

بود که نشان‌دهنده افزایش ۰.۲ میلیون بشکه، یا ۵ درصد نسبت به ماه قبل است. طبق داده‌های ردیابی شده از نفتکش‌ها، افزایش صادرات به اروپا از کاهش صادرات به آسیا، عمدتاً کره جنوبی، پیشی گرفت. نسبت به سال گذشته، صادرات نفت خام کاهش کمتری داشت و کمتر از ۱ درصد بود.

بر اساس برآوردهای اولیه مبتنی بر داده‌های هفتگی، صادرات نفت خام ایالات متحده در اکتبر برای اولین بار در سه ماه گذشته به بالای ۴ میلیون بشکه رسید. میانگین صادرات نفت خام آمریکا ۴.۱ میلیون بشکه

در نتیجه در اکتبر، واردات خالص نفت خام ایالات متحده به طور متوسط ۱.۹ میلیون بشکه در روز بود که نسبت به ۲.۶ میلیون بشکه در روز در سپتامبر کاهش داشت. در اکتبر سال گذشته، واردات خالص نفت خام ایالات متحده به طور متوسط ۲.۰ میلیون بشکه در روز بود.

نمودار ۱: واردات نفت خام و فرآورده‌های نفتی ایالات متحده

در اکتبر در بخش فرآورده‌های نفتی، واردات به پایین‌ترین سطح از سال ۱۹۹۵ رسید. برای این ماه، ورودی‌های فرآورده‌ها به طور متوسط ۱.۵ میلیون بشکه در روز بود که کاهش ۱۲۲ هزار بشکه در روز، یا حدود ۸ درصد، نسبت به ماه قبل را نشان می‌دهد که عمدتاً ناشی از کاهش واردات بنزین بود. مقایسه با ماه مشابه در سال ۲۰۲۳، واردات فرآورده‌ها ۲۶۸ هزار بشکه در روز، یا بیش از ۱۵ درصد کاهش داشته است. در اکتبر صادرات فرآورده‌ها نیز به طور فصلی کاهش

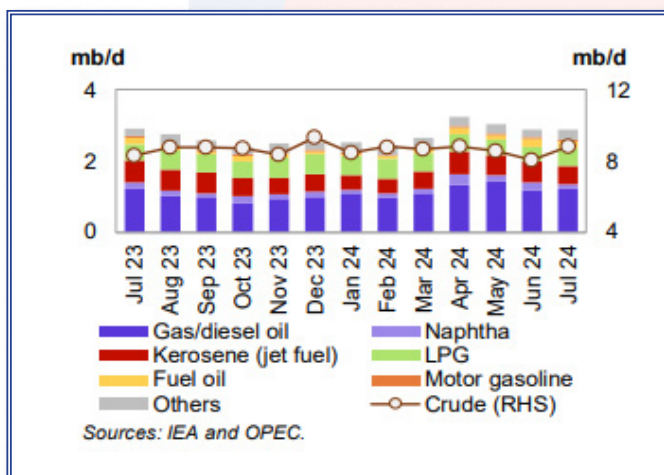

است. در ماه مشابه سال گذشته، جریان‌های صادراتی نفت خام به طور متوسط ۷۹ هزار بشکه در روز بود. کره جنوبی در ماه جولای مقصد اصلی صادرات نفت خام از منطقه اروپا OECD بود و ۸۵ هزار بشکه در روز وارد کرد.

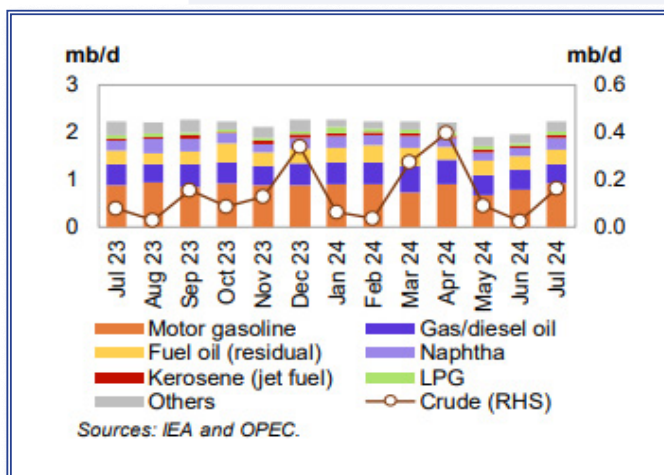
واردات خالص نفت خام در ماه جولای به طور متوسط ۸.۷ میلیون بشکه در روز بود که نسبت به ۸.۰ میلیون بشکه در روز در ماه قبل و ۸.۲ میلیون بشکه در روز در جولای ۲۰۲۳ افزایش داشته است.

واردات فرآورده‌های نفتی در ماه جولای به طور میانگین ۲.۹ میلیون بشکه در روز بود که کاهش جزئی ۲۲ هزار بشکه در روز، یا کمتر از ۱ درصد، نسبت به ماه قبل را

نمودار ۳: واردات نفت خام و فرآورده‌های نفتی OECD اروپا

نمودار ۴: صادرات نفت خام و فرآورده‌های نفتی OECD اروپا

یافت اما همچنان در بالاترین سطح پنج سال اخیر قرار داشت. جریان‌های صادراتی فرآورده‌ها به طور متوسط ۶.۴ میلیون بشکه در روز بود که کاهش ۴۸۴ هزار بشکه در روز، یا ۷ درصد، نسبت به ماه قبل را نشان می‌دهد. کاهش‌ها عمدتاً مربوط به سوخت‌های تقطیری (سوخت دیزل و سوخت حرارتی) است که نسبت به سطح سال گذشته همچنان بالاتر بود. مقایسه با ماه مشابه سال گذشته، صادرات محصولات ۳۹۷ هزار بشکه در روز، یا بیش از ۶ درصد افزایش داشت.

در نتیجه، در اکتبر صادرات خالص فرآورده‌ها به طور متوسط نزدیک به ۵.۰ میلیون بشکه در روز بود که در مقایسه با ۵.۳ میلیون بشکه در روز در ماه قبل و ۴.۳ میلیون بشکه در روز در اکتبر ۲۰۲۳ کاهش یافته است. مجموع صادرات خالص نفت خام و فرآورده‌ها به طور متوسط ۳.۰ میلیون بشکه در روز در اکتبر بود که نسبت به ۲.۷ میلیون بشکه در روز در ماه قبل و ۲.۳ میلیون بشکه در روز در اکتبر ۲۰۲۳ افزایش داشت.

« OECD اروپا

بر اساس آخرین داده‌های رسمی برای اروپا (OECD) واردات نفت خام در ماه جولای افزایش یافته و به ۸.۸ میلیون بشکه در روز رسید که نسبت به ماه قبل ۸۰۷ هزار بشکه در روز، یا حدود ۱۰ درصد، افزایش داشته است. مقایسه با ماه مشابه در سال ۲۰۲۳ نشان می‌دهد که واردات نفت خام ۵۳۱ هزار بشکه در روز، یا بیش از ۶ درصد، افزایش داشته است.

از نظر منابع وارداتی منطقه، در ماه جولای ایالات متحده بالاترین سهم را داشت و ۱.۷ میلیون بشکه در روز صادر کرد که نسبت به ۱.۴ میلیون بشکه در روز در ماه قبل افزایش یافته است. قزاقستان در جایگاه دوم با ۱.۰ میلیون بشکه در روز و سپس لیبی با ۰.۹ میلیون بشکه در روز قرار گرفتند.

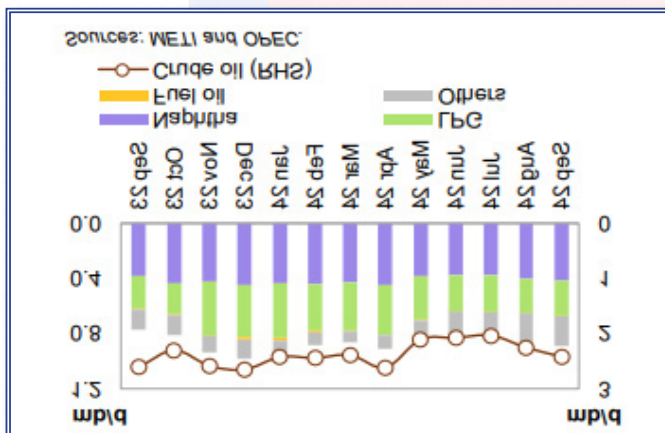
در ماه جولای صادرات نفت خام به طور متوسط ۱۶۳ هزار بشکه در روز بود که نسبت به صادرات ۲۵ هزار بشکه در روز در ماه قبل افزایش چشمگیری داشته

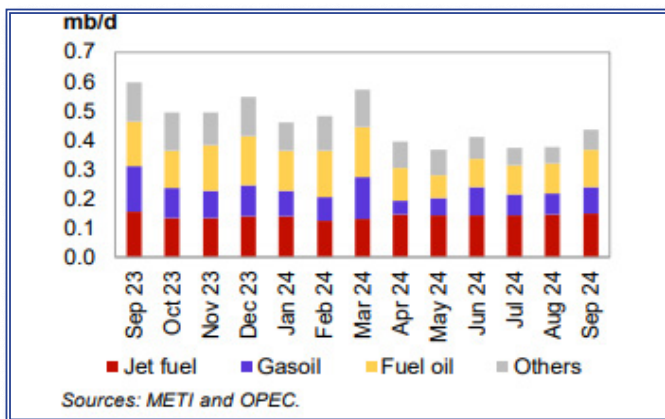
بشکه در روز رسید. کاهش‌ها عمدتاً در سوخت جت، بنزین و گازوئیل مشاهده شد که تا حدی با افزایش جریان نفتا جبران شد. در مقایسه با سپتامبر ۲۰۲۳، واردات فرآورده‌های نفتی ۱۱۷ هزار بشکه در روز، یا حدود ۱۵ درصد، افزایش داشت.

در سپتامبر صادرات فرآورده‌های نفتی، از جمله LPG، به بالاترین سطح شش ماهه خود رسید و به ۴۳۵ هزار بشکه در روز رسید که ناشی از بهبود تقاضای منطقه‌ای بود. صادرات نسبت به ماه قبل ۵۹ هزار بشکه در روز، یا تقریباً ۱۶ درصد، افزایش یافت. افزایش‌ها عمدتاً در سوخت سنگین مشاهده شد و بیشتر فرآورده‌های عمده به جز نفت سفید نیز حمایت کردند. کاهش در بنزین با افزایش مشابه در نفت سفید جبران شد و افزایش‌های کوچکی در سوخت جت و سوخت سنگین مشاهده شد. با این حال، در مقایسه با همان ماه

نمودار ۵: واردات نفت خام و فرآورده‌های نفتی ژاپن

نمودار ۶: صادرات فرآورده‌های پالایش شده ژاپن

نشان می‌دهد. در مقایسه با جولای ۲۰۲۳، ورودی‌های فرآورده‌های نفتی ۲۸ هزار بشکه در روز، یا ۱ درصد، کاهش داشت.

صادرات فرآورده‌های نفتی در ماه جولای به طور میانگین ۲.۲ میلیون بشکه در روز بود که افزایش ۲۵۹ هزار بشکه در روز، یا حدود ۱۳ درصد، نسبت به ماه قبل را نشان می‌دهد. در مقایسه با همان ماه در سال گذشته، صادرات فرآورده‌های نفتی تقریباً ثابت باقی ماند.

خالص واردات فرآورده‌های نفتی در ماه جولای ۶۴۷ هزار بشکه در روز بود که نسبت به ماه قبل (۹۲۸ هزار بشکه در روز) کاهش داشته و در مقایسه با جولای ۲۰۲۳ (۶۷۹ هزار بشکه در روز) نیز کاهش جزئی را نشان می‌دهد.

به‌طور کلی، واردات خالص نفت خام و فرآورده‌های نفتی به‌طور میانگین ۹.۳ میلیون بشکه در روز بود که از ۸.۹ میلیون بشکه در روز در ماه قبل و ۸.۹ میلیون بشکه در روز در جولای ۲۰۲۳ بیشتر است.

« ژاپن

واردات نفت خام ژاپن در سپتامبر همچنان رو به افزایش بود، اگرچه نسبت به همان ماه در سال گذشته پایین‌تر بود. در سپتامبر، واردات نفت خام به طور میانگین ۲.۴ میلیون بشکه در روز بود که افزایش ۱۶۵ هزار بشکه در روز، یا ۷ درصد، نسبت به ماه قبل را نشان می‌دهد. با این حال، در مقایسه با همان ماه در سال گذشته، واردات نفت خام ۱۸۲ هزار بشکه در روز، یا ۷ درصد، کاهش داشته است.

از نظر منابع واردات نفت خام، امارات متحده عربی با ۴۳ درصد سهم در سپتامبر رتبه اول را حفظ کرد که از ۴۵ درصد ماه قبل کمتر است. عربستان سعودی با حدود ۳۸ درصد در رتبه دوم قرار داشت و کویت با حدود ۶ درصد در رتبه سوم بود.

در سپتامبر واردات فرآورده‌های نفتی، از جمله LPG، به میزان ۱۹ هزار بشکه در روز، یا حدود ۲ درصد، نسبت به ماه قبل کاهش یافت و به طور میانگین ۸۹۲ هزار

سال گذشته، صادرات فرآورده‌های نفتی همچنان ۱۶۱ هزار بشکه در روز، یا ۲۷ درصد، کاهش داشت. به این ترتیب، میانگین خالص واردات فرآورده‌های نفتی ژاپن، از جمله LPG، در ماه سپتامبر به ۴۵۷ هزار بشکه در روز رسید که این رقم در مقایسه با ۵۳۵ هزار بشکه در روز ماه قبل و ۱۷۹ هزار بشکه در روز در سپتامبر ۲۰۲۳ کاهش یافته است.

از نظر منابع واردات نفت خام چین، روسیه در سپتامبر با سهم ۱۹ درصد همچنان در جایگاه نخست قرار داشت که نسبت به ماه اوت تغییری نکرده است. عربستان سعودی با ۱۶ درصد در رتبه دوم بود و پس از آن مالزی با ۱۴ درصد در رتبه سوم و عراق با حدود ۱۲ درصد در رتبه چهارم قرار گرفت.

در سپتامبر واردات فرآورده‌های نفتی، از جمله LPG، افزایش بیشتری داشت و به طور میانگین به ۲٫۴ میلیون بشکه در روز رسید. این مقدار افزایش ۱۳۸ هزار بشکه در روز یا حدود ۶ درصد نسبت به ماه قبل را نشان می‌دهد. عملکرد قوی در واردات نفت کوره و LPG توانست کاهش واردات نفتا را جبران کند. در مقایسه با دوره مشابه در سال ۲۰۲۳، واردات فرآورده‌ها ۷۰ هزار بشکه در روز یا ۳ درصد بیشتر بود.

در سپتامبر صادرات فرآورده‌های نفتی، از جمله LPG، نیز با ۹۷ هزار بشکه در روز یا حدود ۸ درصد افزایش نسبت به ماه قبل، به طور میانگین به ۱٫۳ میلیون بشکه در روز رسید. افزایش در صادرات نفت کوره و سایر فرآورده‌ها بیشتر از کاهش صادرات گازوئیل و بنزین بود. با این حال، در مقایسه با سپتامبر ۲۰۲۳، صادرات فرآورده‌ها ۶۶ هزار بشکه در روز یا حدود ۵ درصد کاهش یافت.

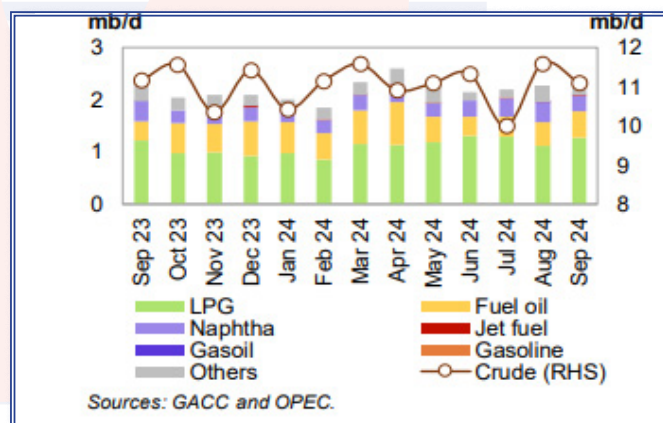
در سپتامبر خالص واردات فرآورده‌های نفتی به طور میانگین ۱٫۱ میلیون بشکه در روز بود، در حالی که این مقدار در آگوست ۱٫۰ میلیون بشکه در روز و در سپتامبر ۲۰۲۳، ۹۴۵ هزار بشکه در روز ثبت شد.

« هند »

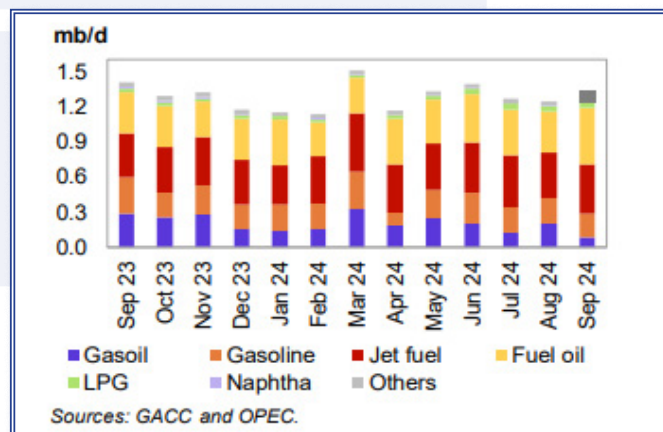
واردات نفت خام هند در ماه سپتامبر دچار کاهش فصلی شد و به طور میانگین به ۴٫۵ میلیون بشکه در روز رسید، هرچند که همچنان در محدوده بالاتر از بازه پنج‌ساله (۲۰۱۹-۲۰۲۳) قرار گرفته است. این کاهش معادل ۲۳۷ هزار بشکه در روز یا تقریباً ۵ درصد نسبت به ماه قبل بود، اما در مقایسه با سپتامبر سال گذشته ۲۵۷ هزار بشکه در روز یا ۶ درصد افزایش داشته است.

« چین »
واردات نفت خام چین در سپتامبر بخش عمده‌ای از افزایش ماه قبل را از دست داد و به طور میانگین به ۱۱٫۱ میلیون بشکه در روز رسید که کاهش ۰٫۵ میلیون بشکه در روز یا ۴ درصدی را نسبت به ماه قبل را نشان می‌دهد. با این حال، واردات نفت خام نسبت به سپتامبر سال گذشته اندکی کمتر بود.

نمودار ۷: واردات نفت خام و فرآورده‌های نفتی چین

نمودار ۸: صادرات فرآورده‌های نفتی چین

این افزایش در بیشتر فرآورده‌های اصلی مشاهده شد و بیشترین رشد مربوط به گازوئیل و دسته‌بندی سایر فرآورده‌ها بود. در مقایسه با سپتامبر ۲۰۲۳، صادرات فرآورده‌های نفتی ۴۲۲ هزار بشکه در روز یا حدود ۳۵ درصد افزایش یافت.

در سپتامبر خالص صادرات فرآورده‌های نفتی به طور میانگین ۴۲۶ هزار بشکه در روز بود، در حالی که این رقم در آگوست ۲۰۲۴ و سپتامبر ۲۰۲۳ حدود ۲۸ هزار بشکه در روز بود.

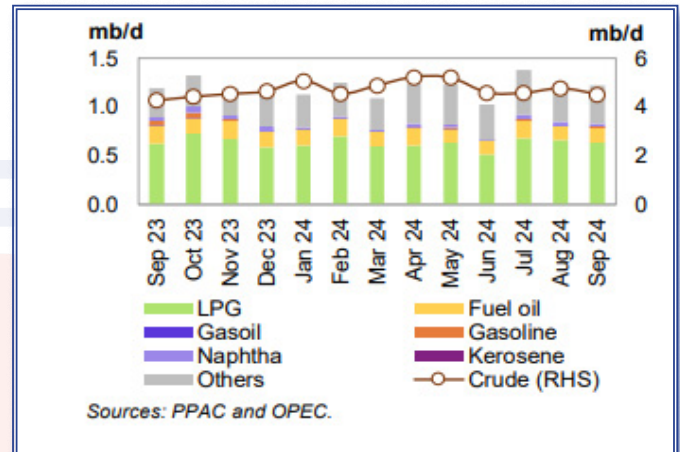
« اوراسیا

کل صادرات نفت خام از روسیه و آسیای مرکزی در ماه سپتامبر حدود ۱۹۳ هزار بشکه در روز یا تقریباً ۳٪ نسبت به ماه قبل افزایش یافت و به‌طور میانگین به حدود ۶/۳ میلیون بشکه در روز رسید. این رشد عمدتاً ناشی از افزایش جریان‌های نفتی از بنادر دریای بالتیک مانند اوست-لوگا و پری‌مورسک و همچنین افزایش صادرات از طریق خط لوله دروژبا بود. با این حال، جریان‌های نفتی از بندر نووروسیسک در دریای سیاه نسبت به ماه قبل کاهش یافت. در مقایسه با سپتامبر سال گذشته، مجموع صادرات نفت خام ۱۲۹ هزار بشکه در روز یا ۲ درصد کاهش داشت.

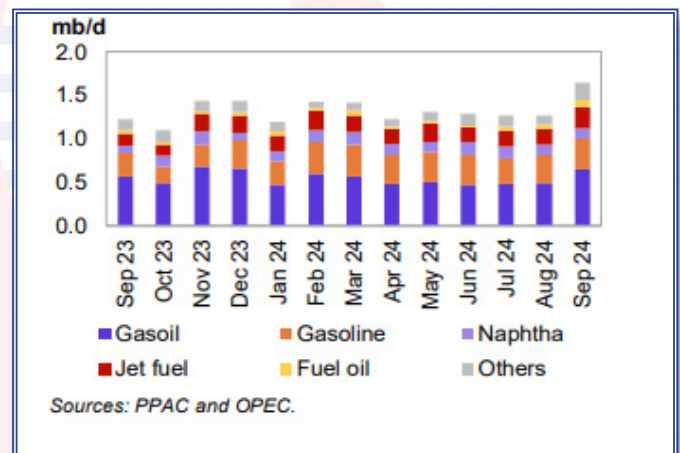
صادرات از طریق سیستم ترانس‌نفت در سپتامبر با رشد ۱۱۷ هزار بشکه در روز یا حدود ۳ درصد به میانگین ۳/۹ میلیون بشکه در روز رسید. این میزان در مقایسه با سپتامبر سال گذشته ۱۲۷ هزار بشکه در روز یا بیش از ۳ درصد افزایش نشان می‌دهد. صادرات از بندر نووروسیسک با کاهش ۶۲ هزار بشکه در روز یا ۱۰ درصد به ۵۴۲ هزار بشکه در روز رسید. در مقابل، صادرات از بنادر دریای بالتیک به‌طور چشمگیری افزایش یافت و با رشد ۲۰۵ هزار بشکه در روز یا حدود ۱۵ درصد به میانگین ۱/۶ میلیون بشکه در روز رسید. در این میان، صادرات از بندر پری‌مورسک ۴۵ هزار بشکه در روز یا ۶ درصد و از بندر اوست-لوگا ۱۶۱ هزار بشکه در روز یا ۲۷ درصد افزایش یافت.

صادرات از طریق خط لوله دروژبا نیز با رشد ۶۹ هزار بشکه در روز یا ۳۲ درصد به میانگین ۲۸۲ هزار بشکه

نمودار ۹: واردات نفت خام و فرآورده‌های نفتی هند

نمودار ۱۰: صادرات فرآورده‌های نفتی هند

از نظر منابع واردات نفت خام، روسیه در سپتامبر سهمی ۴۱ درصدی از کل واردات نفت خام هند داشت. عراق با ۱۹ درصد در جایگاه دوم و عربستان سعودی با ۱۴ درصد در جایگاه سوم قرار گرفتند.

در ماه سپتامبر در بخش فرآورده‌های نفتی، واردات با ۲۰ هزار بشکه در روز یا حدود ۲ درصد کاهش نسبت به ماه قبل، همچنان در حدود ۱/۲ میلیون بشکه در روز باقی ماند. کاهش در واردات LPG و نفتا تا حدودی با افزایش صادرات بنزین جبران شد. در مقایسه با سپتامبر سال گذشته، واردات فرآورده‌های نفتی ۲۴ هزار بشکه در روز یا ۲ درصد بیشتر بود.

صادرات فرآورده‌های نفتی در سپتامبر با ۳۷۸ هزار بشکه در روز یا تقریباً ۳۰ درصد افزایش نسبت به ماه قبل، به‌طور میانگین به ۱/۶ میلیون بشکه در روز رسید.

روسیه و آسیای مرکزی با افزایش ۱۲۲ هزار بشکه در روز یا ۶ درصد به ۲٫۲ میلیون بشکه در روز رسید. بیشترین افزایش مربوط به گازوئیل و نفت کوره بود، در حالی که صادرات بنزین کاهش یافت. با این حال، در مقایسه با سپتامبر سال گذشته، صادرات فرآورده‌های نفتی ۱۵۲ هزار بشکه در روز یا ۶ درصد کاهش نشان می‌دهد که این کاهش عمدتاً ناشی از افت صادرات بنزین و نفتا بود.

«جمع بندی»

داده‌های هفتگی اولیه نشان می‌دهد که واردات نفت خام ایالات متحده در ماه اکتبر به پایین‌ترین سطح خود طی تقریباً دو سال گذشته، یعنی ۶٫۰ میلیون بشکه در روز (mb/d)، کاهش یافته است. این کاهش ناشی از کاهش جریان‌های نفت از کانادا و مکزیک بوده است. صادرات نفت خام ایالات متحده برای اولین بار در سه ماه گذشته به بیش از ۴ میلیون بشکه در روز رسید، که این افزایش تحت تأثیر جریان‌های بیشتر به اروپا بوده است. واردات محصولات نفتی ایالات متحده نیز بیشتر کاهش یافت و به ۱٫۵ میلیون بشکه در روز رسید، که کاهش ماهانه آن عمدتاً به دلیل کاهش واردات بنزین بود. در عین حال، صادرات محصولات نفتی همچنان نسبت به سال گذشته قوی باقی ماند و به ۶٫۴ میلیون بشکه در روز رسید که به دلیل افزایش چشمگیر صادرات سوخت‌های تقطیری نسبت به ماه مشابه سال قبل بوده است.

برآوردهای اولیه حاکی از افزایش واردات نفت خام و محصولات نفتی به اروپا (OECD) در ماه اکتبر است، که این امر با صادرات نفت خام ایالات متحده به این منطقه تقویت شده است. آخرین داده‌های رسمی نشان می‌دهد که صادرات نفت خام OECD در ماه جولای به‌طور میانگین به ۸٫۸ میلیون بشکه در روز رسید که نسبت به سال گذشته بیش از ۶ درصد یا ۰٫۵ میلیون بشکه در روز افزایش یافته است.

در ماه سپتامبر، واردات نفت خام ژاپن افزایش بیشتری یافت و به ۲٫۴ میلیون بشکه در روز رسید، اگرچه همچنان ۷ درصد کمتر از ماه مشابه سال گذشته بود. واردات

در روز رسید. با این حال، این میزان در مقایسه با سپتامبر ۲۰۲۳، ۳۴ هزار بشکه در روز یا ۱۱ درصد کاهش داشت. صادرات نفت خام به چین از طریق خط لوله ESPO با کاهش ۵۳ هزار بشکه در روز یا حدود ۹ درصد به ۵۷۵ هزار بشکه در روز رسید که این میزان نسبت به سال گذشته ۷ هزار بشکه در روز یا ۱ درصد کمتر بود. همچنین، صادرات از بندر کوزیمینو در اقیانوس آرام ۴۲ هزار بشکه در روز یا ۵ درصد کاهش یافت و به ۸۸۸ هزار بشکه در روز رسید اما نسبت به سپتامبر ۲۰۲۳ ۷۶ هزار بشکه در روز یا بیش از ۹ درصد افزایش نشان می‌دهد.

در سیستم لوک‌اوایل، صادرات از پلتفرم دریایی وارانندی در دریای بارتنز با افزایش ۴۶ هزار بشکه در روز یا ۵۴ درصد به ۷۶ هزار بشکه در روز رسید که نسبت به سال گذشته ۳۱ هزار بشکه در روز یا ۳۱ درصد افزایش داشته است.

در مسیرهای دیگر، صادرات از بندر آنیوا بی در خاور دور روسیه ۲۴ هزار بشکه در روز یا ۳۳ درصد کاهش یافت، در حالی که بندر دکاستری با افزایش ۵ هزار بشکه در روز یا ۳ درصد همراه بود. در مجموع، این دو بندر در سپتامبر به طور میانگین ۲۱۳ هزار بشکه در روز صادرات داشتند.

صادرات نفت خام از آسیای مرکزی در سپتامبر به میانگین ۲۱۹ هزار بشکه در روز رسید که نسبت به ماه قبل و همچنین سپتامبر ۲۰۲۳ حدود ۱ درصد کاهش داشت.

در منطقه دریای سیاه، پایانه CPC شاهد افزایش ۶ درصدی در صادرات به میزان ۷۷ هزار بشکه در روز بود و به میانگین ۱٫۳ میلیون بشکه در روز رسید. در حالی که این میزان نسبت به سپتامبر سال گذشته ۱۰۹ هزار بشکه در روز یا ۸ درصد کاهش داشت. صادرات از طریق خط لوله باکو-تفلیس-جیهان (BTC) نیز با کاهش ۲۵ هزار بشکه در روز یا حدود ۴ درصد به ۵۴۴ هزار بشکه در روز رسید که نسبت به سال گذشته ۱۲۷ هزار بشکه در روز یا ۱۹ درصد کاهش داشت.

در بخش صادرات فرآورده‌های نفتی، مجموع صادرات

محصولات نفتی ژاپن ۲ درصد کاهش یافت، اگرچه افزایش واردات نفتا تا حدی کاهش‌های مربوط به نفت سفید، گازوئیل و بنزین را جبران کرد. در همین حال، صادرات محصولات نفتی ۱۶ درصد افزایش یافت که این افزایش به دلیل افزایش خروجی بیشتر محصولات عمده، به‌ویژه نفت کوره بود.

در ماه سپتامبر واردات نفت خام چین ۴ درصد کاهش یافت و به‌طور میانگین به ۱۱/۱ میلیون بشکه در روز رسید اما همچنان به سطوح مشابه سال گذشته نزدیک بود. جریان واردات محصولات نفتی قوی باقی ماند و به‌طور میانگین ۲/۴ میلیون بشکه در روز بود که این امر به دلیل جریان‌های قوی سوخت کوره و (LPG) بوده است.

واردات نفت خام هند در ماه سپتامبر به‌طور میانگین ۴/۵ میلیون بشکه در روز بود که همچنان در بالاترین سطح از بازه پنج‌ساله اخیر برای این ماه قرار داشت. کاهش ماهانه به‌طور کلی فصلی بود. صادرات محصولات نفتی هند ۳۰ درصد افزایش یافت که این امر به دلیل افزایش خروجی گازوئیل بود، اگرچه همه محصولات اصلی به این افزایش کمک کردند.

بررسی و تحلیل ماهانه بازار جهانی گاز طبیعی

(دردوره ۱ نوامبر تا ۲۹ نوامبر ۲۰۲۴)

ژانمایی و حیعی
میدیه ابر الکنسی چیه

میلیارد فوت مکعب در روز رسید. مصرف در بخش صنعت ۰/۹ میلیارد فوت مکعب افزایش یافت و به طور متوسط ۲۳/۷ میلیارد فوت مکعب در روز بود، در حالی که مصرف در بخش مسکونی و تجاری ۵۰/۹ درصد (۸/۶ میلیارد فوت مکعب در روز) افزایش یافت و به ۲۵/۵ میلیارد فوت مکعب در روز رسید. میزان متوسط واردات گاز طبیعی آمریکا از طریق خط لوله از کانادا، طی دوره ۱۴ نوامبر تا ۲۰ نوامبر نسبت به دوره ۲۴ اکتبر تا ۳۰ اکتبر ۲۰۲۴، ۰/۱ میلیارد فوت مکعب افزایش یافته و در سطح ۵/۹ میلیارد فوت مکعب در روز قرار گرفت. واردات گاز طبیعی از کانادا در مقایسه با زمان مشابه سال قبل معادل ۱ میلیارد فوت مکعب در روز افزایش نشان می‌دهد. تولید بازاری گاز طبیعی آمریکا طی دوره مذکور نسبت به هفته پایانی ماه اکتبر معادل ۰/۸ میلیارد فوت مکعب در روز کاهش یافته و در سطح ۱۰۲/۴ میلیارد فوت مکعب در روز قرار گرفت که در مقایسه با دوره مشابه سال گذشته ۲/۳ میلیارد فوت مکعب کم تر می باشد. بر اساس برآوردهای اداره اطلاعات انرژی آمریکا میزان ذخایر زیر زمینی عملیاتی گاز طبیعی آمریکا طی دوره منتهی به ۲۲ نوامبر ۲۰۲۴ در حدود ۳۹۶۷ میلیارد فوت مکعب بود که نسبت به هفته پایانی ماه اکتبر ۱۰۴ میلیارد فوت مکعب افزایش یافته است. این ذخایر به میزان ۱۳۴ میلیارد فوت مکعب (۳/۵ درصد) بیشتر از دوره مشابه سال گذشته در تاریخ ۲۲ نوامبر ۲۰۲۳

طی دوره منتهی به ۲۰ نوامبر ۲۰۲۴ قیمت‌های تک محموله گاز طبیعی در بازار آمریکا (هنری هاب) علی رغم افزایش سطح ذخیره سازی تحت تاثیر افزایش مصرف گاز طبیعی و کاهش تولید ناخالص گاز طبیعی از یک روند افزایشی برخوردار بود. بنابراین، قیمت تک محموله گاز طبیعی در بازار هنری هاب از حدود ۱/۹۴ دلار در هر میلیون بی‌تی‌یو در تاریخ ۳۰ اکتبر ۲۰۲۴، تا ۲/۳۴ دلار در هر میلیون بی‌تی‌یو در تاریخ ۲۰ نوامبر ۲۰۲۴ افزایش یافت. از سوی دیگر، قیمت تک محموله گاز طبیعی در بازار نیویورک طی دوره مذکور از یک روند صعودی همراه با نوسان برخوردار بود و از حدود ۱/۷۳ دلار در هر میلیون بی‌تی‌یو در تاریخ ۳۰ اکتبر ۲۰۲۴ تا ۲/۳۵ دلار در هر میلیون بی‌تی‌یو در تاریخ ۲۰ نوامبر افزایش یافت. قیمت تک محموله گاز طبیعی در بازار شیکاگو نیز از یک روند صعودی همراه با نواسان را ثبت کرد و از حدود ۱/۸۲ دلار در هر میلیون بی‌تی‌یو در تاریخ ۳۰ اکتبر ۲۰۲۴، تا ۲/۲۷ دلار در هر میلیون بی‌تی‌یو در تاریخ ۲۰ نوامبر افزایش یافت.

بر اساس داده‌های S&P Global Commodity Insights، تقاضای کل گاز طبیعی آمریکا در هفته منتهی به ۲۰ نوامبر ۲۰۲۴ نسبت به هفته پایانی ماه اکتبر به میزان ۷/۵ درصد (۷/۵ میلیارد فوت مکعب در روز) افزایش یافت و به ۱۰۷/۹ میلیارد فوت مکعب در روز رسید. در این میان مصرف گاز طبیعی برای تولید برق با ۷/۹ درصد (۲/۷ میلیارد فوت مکعب در روز) کاهش به ۳۱/۶

جدول ۱: روند تغییرات قیمت های تک محموله گاز طبیعی بازار آمریکا طی دوره ۳۰ اکتبر الی ۲۰ نوامبر ۲۰۲۴ - (دلار در هر میلیون بی.تی.یو)

۲۰ نوامبر	۱۳ نوامبر	۶ نوامبر	۳۰ اکتبر	
۲,۳۴	۲,۱۰	۱,۸۰	۱,۹۴	هنری هاب
۲,۳۵	۲,۰۰	۱,۵۵	۱,۷۳	نیویورک
۲,۲۷	۱,۹۹	۱,۷۳	۱,۸۲	شیکاگو

جدول ۲: وضعیت عرضه و تقاضای گاز طبیعی آمریکا طی دوره ۲۴ اکتبر الی ۲۰ نوامبر ۲۰۲۴

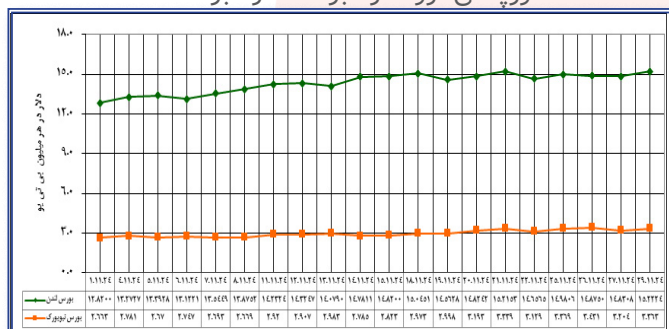
سال گذشته	متوسط حجم روزانه (میلیارد فوت مکعب)				
	۲۰ نوامبر تا ۱۴ نوامبر	۷ نوامبر تا ۱۳ نوامبر	۳۱ اکتبر تا ۶ نوامبر	۲۴ اکتبر تا ۳۰ اکتبر	
۱۱۸,۵	۱۱۶,۲	۱۱۴,۹	۱۱۵,۸	۱۱۷,۲	تولید ناخالص
۱۰۴,۷	۱۰۲,۴	۱۰۱,۰	۱۰۱,۸	۱۰۳,۲	تولید بازاری
۴,۹	۵,۹	۶,۵	۵,۹	۵,۸	واردات از کانادا
۰,۱	۰,۰	۰,۱	۰,۱	۰,۱	واردات LNG
۱۰۹,۷	۱۰۸,۴	۱۰۷,۶	۱۰۷,۸	۱۰۹,۱	کل عرضه
۷۹,۶	۸۰,۸	۸۰,۱	۷۵,۹	۷۴,۰	مصرف آمریکا
۳۱,۳	۳۱,۶	۳۴,۲	۳۵,۰	۳۴,۳	بخش نیروگاهی
۲۴,۰	۲۳,۷	۲۳,۵	۲۳,۰	۲۲,۸	بخش صنعت
۲۴,۳	۲۵,۵	۲۲,۴	۱۷,۹	۱۶,۹	بخش خانگی و تجاری
۵,۷	۵,۸	۶,۱	۵,۸	۶,۲	صادرات به مکزیک
۷,۳	۷,۱	۷,۱	۶,۹	۶,۸	خود مصرفی/تلفات
۱۴,۴	۱۴,۲	۱۴,۱	۱۲,۷	۱۳,۵	صادرات LNG
۱۰۷,۰	۱۰۷,۹	۱۰۷,۳	۱۰۱,۴	۱۰۰,۴	کل تقاضا

جدول ۴: روند تغییرات سطح ذخایر زیر زمینی عملیاتی گاز طبیعی آمریکا طی دوره منتهی به ۲۲ نوامبر ۲۰۲۴

مقایسه روند تاریخی		میزان ذخایر بر حسب میلیارد فوت مکعب								منطقه
متوسط ۵ سال گذشته (۲۰۱۹-۲۰۲۳)	۲۲ نوامبر ۲۰۲۳	۲۲ نوامبر ۲۰۲۴	۱۵ نوامبر ۲۰۲۴	۸ نوامبر ۲۰۲۴	۱ نوامبر ۲۰۲۴	۲۵ اکتبر ۲۰۲۴	میزان تغییر ذخایر ۲۲ نوامبر نسبت به ۲۵ اکتبر ۲۰۲۴	ذخایر (میلیارد فوت مکعب)	تغییر (درصد)	
۳,۸	۸۹۵	۱,۴	۹۱۶	۱۰	۹۲۹	۹۳۱	۹۴۳	۹۳۴	۹۱۹	شرق
۵,۰	۱۰۸۰	۱,۹	۱۱۱۳	۲۵	۱۱۳۴	۱۱۴۰	۱۱۴۱	۱۱۳۰	۱۱۰۹	غرب
۱۰,۴	۱۷۲۴	۵,۵	۱۸۰۴	۶۷	۱۹۰۳	۱۸۹۷	۱۸۸۸	۱۸۶۷	۱۸۳۶	تولید
۷,۲	۳۷۰۰	۳,۵	۳۸۳۳	۱۰۴	۳۹۶۷	۳۹۶۹	۳۹۷۲	۳۹۳۲	۳۸۶۳	مجموع

قیمت آتی‌های گاز طبیعی در بازار بورس آمریکا (آتی‌های ماه اول برای تحویل در ماه دسامبر ۲۰۲۴) طی دوره ۱ نوامبر الی ۲۹ نوامبر ۲۰۲۴ از یک روند افزایشی همراه با نوسان برخوردار بود. بر این اساس قیمت آتی‌های گاز طبیعی در بازار بورس نایمکس از حدود ۲٫۶۶ دلار در هر میلیون بی‌تی‌یو در تاریخ ۱ نوامبر تا حدود ۳٫۳۶ دلار در هر میلیون بی‌تی‌یو در تاریخ ۲۹ نوامبر ۲۰۲۴ افزایش یافت. قیمت گاز طبیعی در بازار اروپا طی یک ماه گذشته از یک روند صعودی همراه با نوسان برخوردار بود و از حدود ۱۲٫۸۲ دلار در هر میلیون بی‌تی‌یو در تاریخ ۱ نوامبر ۲۰۲۴ تا بیش از ۱۵٫۲۲ دلار در هر میلیون بی‌تی‌یو در تاریخ ۲۹ نوامبر افزایش یافت.

نمودار ۱: روند تغییرات قیمت آتی‌های گاز طبیعی در بازارهای آمریکا و اروپا طی دوره ۱ نوامبر تا ۲۹ نوامبر ۲۰۲۴

بوده و ۲۶۷ میلیارد فوت مکعب (۷٫۲ درصد) بیشتر از متوسط ۵ سال گذشته (۲۰۲۳-۲۰۱۹) است، متوسط ذخایر زیر زمینی گاز طبیعی آمریکا طی ۵ سال گذشته در حدود ۳۷۰۰ میلیارد فوت مکعب بود.

در منطقه شرق، حجم ذخایر طی هفته منتهی به ۲۲ نوامبر ۲۰۲۴ نسبت به هفته منتهی به ۲۵ اکتبر به میزان ۱۰ میلیارد فوت مکعب افزایش یافت و در سطح ۹۲۹ میلیارد فوت مکعب قرار گرفت که ۳۴ میلیارد فوت مکعب (۳٫۸ درصد) بیشتر از متوسط ۵ سال گذشته این منطقه است.

ذخایر در منطقه تولیدی (آلاباما، آرکانزاس، کانزاس، لوئیزیانا و....) به میزان ۱۷۹ میلیارد فوت مکعب بیشتر از متوسط ۵ سال گذشته این منطقه بوده و نسبت به هفته پایانی ماه اکتبر معادل ۶۷ میلیارد فوت مکعب افزایش یافت و در سطح ۱۹۰۳ میلیارد فوت مکعب قرار گرفته است.

سطح ذخایر زیر زمینی گاز طبیعی منطقه غرب آمریکا طی هفته منتهی به ۲۲ نوامبر ۲۰۲۴ نسبت به هفته پایانی ماه اکتبر ۲۵ میلیارد فوت مکعب افزایش یافته و در سطح ۱۱۳۴ میلیارد فوت مکعب قرار گرفته است که حدود ۵۴ میلیارد فوت مکعب بیشتر از متوسط ۵ سال گذشته این منطقه می باشد.

جدول ۵: آتی‌های ژاپن/کره (Platts) برای LNG - قیمت بسته شدن بازار

هفته اول						هفته دوم					
ماه	۲۸ اکتبر	۲۹ اکتبر	۳۰ اکتبر	۳۱ اکتبر	۱ نوامبر	ماه	۴ نوامبر	۵ نوامبر	۶ نوامبر	۷ نوامبر	۸ نوامبر
دسامبر ۲۴	۱۳٫۷۵۵	۱۳٫۶۸۵	۱۳٫۵۲۰	۱۳٫۶۲۰	۱۳٫۴۷۵	دسامبر ۲۴	۱۳٫۴۷۵	۱۳٫۵۴۰	۱۳٫۴۹۵	۱۳٫۴۹۵	۱۳٫۵۵۰
ژانویه ۲۵	۱۴٫۳۵۵	۱۴٫۲۸۰	۱۳٫۹۲۰	۱۳٫۶۵۵	۱۳٫۱۹۵	ژانویه ۲۵	۱۳٫۳۸۵	۱۳٫۵۷۵	۱۳٫۴۲۵	۱۳٫۶۷۰	۱۳٫۸۷۵
هفته سوم						هفته چهارم					
ماه	۱۱ نوامبر	۱۲ نوامبر	۱۳ نوامبر	۱۴ نوامبر	۱۵ نوامبر	ماه	۱۸ نوامبر	۱۹ نوامبر	۲۰ نوامبر	۲۱ نوامبر	۲۲ نوامبر
دسامبر ۲۴	۱۳٫۵۵۰	۱۳٫۵۶۵	۱۳٫۵۵۵	۱۳٫۵۶۵	۱۳٫۵۷۹	دسامبر ۲۴	۱۳٫۵۷۹	۱۳٫۵۷۹	۱۴٫۶۶۰	۱۵٫۰۷۵	۱۴٫۷۸۵
ژانویه ۲۵	۱۴٫۱۵۵	۱۴٫۱۲۰	۱۳٫۹۴۰	۱۴٫۱۴۵	۱۴٫۲۴۵	ژانویه ۲۵	۱۴٫۶۵۰	۱۴٫۴۰۰	۱۴٫۸۷۰	۱۵٫۴۹۵	۱۴٫۹۴۰
هفته پنجم											
ماه	۲۵ نوامبر	۲۶ نوامبر	۲۷ نوامبر	۲۹ نوامبر							
ژانویه ۲۵	۱۵٫۰۱۵	۱۴٫۹۴۰	۱۵٫۰۲۰	۱۴٫۹۲۵							
فوریه ۲۵	۱۵٫۴۲۰	۱۵٫۰۱۵	۱۵٫۱۲۰	۱۵٫۱۳۰							

رقابت برای LNG نقطه‌ای را در میان مناطق تشدید کنند و تعادل را بیشتر محدود کنند؛

۸. نگرانی‌ها از تاثیر طوفان رافائل بر تولید گاز آمریکا (طوفان استوایی رافائل در دریای کارائیب ظهور کرد و پیش‌بینی می‌شود که وارد خلیج مکزیک شود، منطقه ای پرجمعیت با سکوه‌های نفت و گاز ایالات متحده. ایالات متحده تامین کننده اصلی گاز طبیعی مایع به اروپا -۴۸ درصد- است)؛

۹. کاهش تولید برق بادی در اروپا و در نتیجه افزایش تقاضای برق گازی در این منطقه؛

۱۰. افزایش ۴/۷ درصدی تقاضای گازی چین بزرگترین وارد کننده LNG در جهان (انتظار می‌رود پایانه‌های اصلی تامین‌کننده LNG از قطر و استرالیا تقاضا را در مناطق کلیدی از جمله پکن و دلتای رودخانه یانگ تسه حفظ کنند)؛

۱۱. پیش‌بینی‌های فعلی برای زمستان در شمال آسیا برای این فصل سردتر از سال گذشته است که می‌تواند تقاضای LNG را به‌ویژه در واردکنندگان بزرگ چین، ژاپن و کره جنوبی تقویت کند؛

۱۲. تشدید رقابت در بازار LNG میان اروپا و آسیا در پی افزایش تقاضا در این دو بازار کلیدی؛

۱۳. هشدار گلدمن ساکس مبنی بر احتمال افزایش قیمت LNG بازار آسیا به بیش از ۲۰ دلار در هر میلیون بی تی یو در زمستان در نتیجه کاهش عرضه گاز در بازار اروپا؛

۱۴. پیش‌بینی بانک گلدمن ساکس مبنی بر کاهش سطح ذخیره سازی‌های گاز طبیعی اروپا به حدود ۴۰ درصد در ماه مارس ۲۰۲۵ در مقایسه با سطح ۵۳ درصد مارس ۲۰۲۴ در نتیجه برودت هوا و افزایش تقاضای گاز در بازار اروپا؛

۱۵. هشدار اداره اطلاعات انرژی آمریکا (EIA) مبنی بر بروز کمبود عرضه در بازار جهانی گاز در زمستان امسال در پی برودت هوا و افزایش تقاضا در بازار آمریکا و اروپا؛

عمده عوامل تقویت کننده قیمت گاز طی ماه گذشته در بازار اروپا عبارتند از:

۱. افزایش نگرانی‌های اروپا از کاهش احتمالی صادرات گاز روسیه به این بازار با افزایش تنش‌ها در منطقه میان اوکراین و روسیه به دنبال استفاده اوکراین از موشک‌های دوربرد برای حمله به عمق روسیه؛

۲. افزایش نگرانی‌ها از تداوم صادرات گاز روسیه از مسیر اوکراین به بازار اروپا با نزدیک شدن به زمان پایان قرارداد در ابتدای سال ۲۰۲۵ (اگرچه روسیه موافقت خود با تمدید ترانزیت گاز از مسیر اوکراین را اعلام کرده است ولی اوکراین با آن مخالفت نموده است)؛

۳. تشدید اختلاف گازی روسیه و اتریش و در نتیجه افزایش نگرانی‌ها از احتمال بروز بحران گازی جدید در اروپا (گازپروم تحویل گاز به کشور اتریش را به دلیل پرداخت غرامتی که به مشکلات عرضه قبلی مرتبط است، کاهش داد. اتریش به همراه مجارستان، اسلواکی و جمهوری چک همچنان به شدت به روسیه برای گاز متکی هستند)؛

۴. نگرانی‌ها از اختلالات احتمالی در عرضه گاز نروژ؛

۵. کاهش دمای هوا در اروپا و افزایش تقاضای گرمایش در این منطقه؛

۶. تاخیر در بهره برداری از تاسیسات جدید تولید LNG در آمریکا و نگرانی‌ها از کمبود عرضه LNG در زمستان ۲۰۲۴-۲۰۲۵؛

۷. دمای زیر نرمال با تغییر ال نینو به لائینیا در سال جاری، زمستان سرد با دمای پایدار و پایین تر از حد معمول در یک یا چند منطقه در نیمکره شمالی ممکن است رخ دهد (این تغییر در الگوهای آب و هوایی ممکن است تقاضای گاز طبیعی را افزایش دهد و رقابت برای عرضه LNG نقطه ای بین اروپا و آسیا ایجاد کند. هوای سردتر در ایالات متحده می‌تواند موجودی انبارها را کاهش دهد و قیمت‌ها را داخلی ایالات متحده را افزایش دهد و بر قیمت صادرات LNG از ایالات متحده تأثیر بگذارد. سایر بازارهای وارداتی LNG از جمله برزیل و مصر نیز می‌توانند تقاضای LNG را افزایش دهند و

«پیش بینی موسسه آکسفورد انرژی از عرضه و تقاضای گاز در بازار اروپا در زمستان ۲۵/۲۰۲۴»

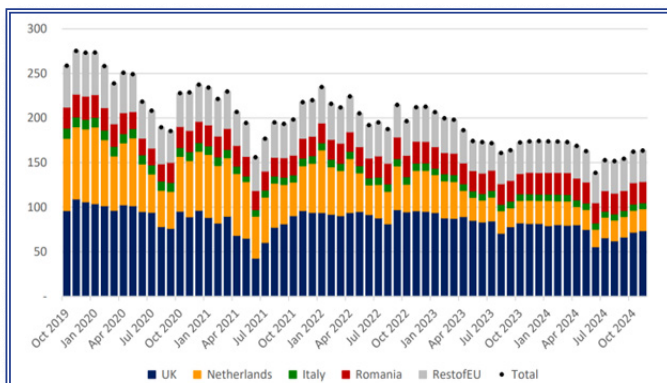
همچنین عوامل ذیل موجب تضعیف قیمت گاز شده و از افزایش بیشتر قیمت‌ها جلوگیری نمودند:

«تولید گاز اروپا»

تولید گاز اروپا که سال گذشته با توقف تولید در گرونینگن در هلند و سال جاری با کاهش تولید بریتانیا کاهش یافت، به شیب ملایم نزولی خود ادامه خواهد داد. این بدان معناست که در صورت فشرده‌تر شدن بازار در زمستان ۲۵/۲۰۲۴، فضای کمتری برای پاسخ به عرضه کوتاه‌مدت وجود دارد.

تولید ماهیانه گاز اتحادیه اروپا که از ماه مه ۲۰۲۳ تقریباً ثابت و در حدود ۸۶ تا ۹۲ میلیون مترمکعب در روز باقی مانده است، بریتانیا بیشترین نوسانات در تولید را به خود اختصاص داده است. در سناریوی آکسفورد انرژی برای زمستان ۲۵/۲۰۲۴، تولید اتحادیه نسبت به سال گذشته ثابت باقی می‌ماند (۹۰-۹۲ میلیون مترمکعب در روز)، در حالی که تولید بریتانیا ۱۰ میلیون مترمکعب در روز کمتر از سال گذشته خواهد بود که ادامه روند مشاهده شده در ۱۲ ماه گذشته است. این سناریو تولید بریتانیا را در زمستان ۲۵/۲۰۲۴ به ۷۰-۷۲ میلیون مترمکعب در روز و کل تولید اروپا را به ۱۶۰-۱۶۴ میلیون مترمکعب در روز در نظر می‌گیرد.

نمودار ۲: تولید ماهانه گاز اروپا (MMcm per day)

Source : Data from National gas Transmission (UK) and Eurostat (EU-27).

۱. کاهش واردات LNG آسیا از ۲۴٫۴ میلیون تن در اکتبر ۲۰۲۴ به ۲۳٫۱۳ میلیون تن در ماه نوامبر در پی افزایش قیمت LNG در بازار جهانی (این کاهش عمدتاً به دلیل ضعف واردات در کشورهای آسیای جنوبی هند، پاکستان و بنگلادش است و هند، چهارمین خریدار بزرگ آسیا، انتظار می‌رود که در ماه نوامبر به ۲٫۲۱ میلیون تن برسد که از ۲٫۳۶ میلیون تن در اکتبر کاهش یافته است)

۲. سطح بالای ذخیره سازی گاز در اروپا (حدود ۸۸ درصد)؛

۳. افزایش میزان صادرات LNG روسیه به بازار اروپا (اگرچه صادرات خط لوله روسیه به اروپا کاهش یافته است، مسکو بخشی از کسری را با تحویل LNG از طریق دریا، جاده و راه آهن جبران کرده است و سهم کلی واردات LNG اروپا از ۱۵ درصد به ۱۹ درصد افزایش یافته است)؛

۴. کاهش نسبی تنشها در منطقه خاورمیانه در پی آتش بس میان رژیم اشغالگر قدس و لبنان و کاهش نگرانی‌ها از اختلال در عرضه LNG در این منطقه؛

۵. افزایش صادرات LNG آمریکا به بازار اروپا در پی تشدید تفاوت قیمت بازار آمریکا و اروپا (در حال حاضر قیمت‌های گاز در بازار آمریکا حدود ۸۰ درصد کمتر از هاب TTF است)؛

۶. تداوم جریان ۴۲٫۴ میلیون متر مکعب در روز گاز روسیه از طریق خط لوله از مسیر اوکراین به بازار اروپا؛

۷. تداوم مذاکرات اروپا با آذربایجان برای افزایش عرضه گاز به این منطقه؛

۸. کاهش هزینه‌های انتقال LNG در پی ورود کشتی‌های ساخته شده جدید به بازار LNG؛

جریان‌های ماهانه از طریق Transmed بین اکتبر ۲۰۲۳ و اکتبر ۲۰۲۴ در بازه ۴۳-۶۸ میلیون مترمکعب در روز با میانگین ۵۶ میلیون مترمکعب در روز قرار داشت. شرکت‌های ادیسون (۱ میلیارد مترمکعب در سال)، انل (۳ میلیارد مترمکعب در سال) و انی (۹ میلیارد مترمکعب در سال) قراردادهایی با سوناتراک دارند که تا سال‌های ۲۸/۲۰۲۷ اعتبار دارند و علاوه بر تعهدات برداشت بلندمدت خود، قادر به خرید مقادیر اضافی گاز به صورت تک‌محموله از سوناتراک هستند.

واردات ایتالیا از طریق خط لوله Transmed در سال ۲۰۲۱ کمی بیش از ۲۰ میلیارد مترمکعب و در سال‌های ۲۰۲۲ و ۲۰۲۳ بیش از ۲۲ میلیارد مترمکعب بود که نشان‌دهنده استفاده خریداران ایتالیایی از حق خرید حجم‌های اضافی به صورت تک‌محموله از سوناتراک است. بازار فشرده در این زمستان نشان می‌دهد که این الگو ادامه خواهد داشت.

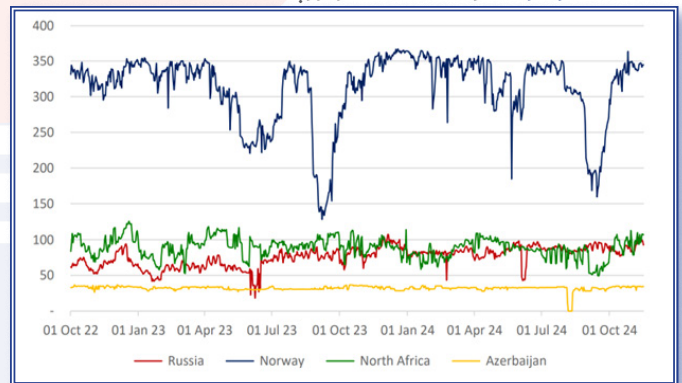
در همان دوره، سایر جریان‌های گاز شمال آفریقا به اروپا در سال گذشته در محدوده‌ای باریک‌تر و پیش‌بینی‌پذیرتر باقی ماندند. جریان‌های ماهانه گاز الجزایر به اسپانیا از طریق خط لوله Medgaz به طور متوسط ۲۷ میلیون مترمکعب در روز در بازه ۲۱-۳۱ میلیون مترمکعب در روز بود، در حالی که جریان‌های لیبی به ایتالیا از طریق خط لوله Green Stream در سال گذشته به طور متوسط ۵ میلیون مترمکعب در روز بود و از ژوئن ۲۰۲۴ ثابت و در حدود ۲-۳ میلیون مترمکعب در روز باقی مانده است. به طور کلی، کل عرضه گاز از شمال آفریقا که در اکتبر و از اول تا ۱۲ نوامبر به طور متوسط ۹۴ میلیون مترمکعب در روز بود، ممکن است در محدوده ۹۰-۹۵ میلیون مترمکعب در روز با پتانسیل افزایش به ۹۵-۱۰۰ میلیون مترمکعب در روز ادامه یابد، به ویژه اگر جریان‌های الجزایر به ایتالیا با درخواست‌های بالاتر و خریدهای تک‌محموله افزایش یابد.

واردات ماهانه گاز اروپا از آذربایجان از طریق خط لوله ترانس‌آدریاتیک (TAP) - در سال گذشته در بازه ۳۱-۳۵ میلیون مترمکعب در روز ثابت بوده است، بنابراین فرض می‌شود که نرخ ثابت ۳۴ میلیون مترمکعب در روز در طول زمستان ادامه خواهد داشت.

«عرضه گاز غیر از روسیه از طریق خط لوله:

عرضه گاز از طریق خط لوله از نروژ در آغاز زمستان ۲۰۲۴/۲۰۲۵ به محدوده عادی زمستانی خود یعنی ۳۳۵ تا ۳۵۵ میلیون مترمکعب در روز بازگشت. در چهار زمستان از پنج زمستان گذشته، نروژ توانسته است حجم متوسط ماهانه خطوط لوله را در این محدوده برای چهار تا شش ماه زمستان بین اکتبر و مارس حفظ کند. زمستان ۲۰۲۴/۲۰۲۳ یک استثنا بود، به طوری که اوج حجم ماهانه به ۳۶۰ میلیون مترمکعب در روز در دسامبر ۲۰۲۳ و ۳۵۶ میلیون مترمکعب در روز در ژانویه ۲۰۲۴ رسید. آخرین داده‌های برنامه‌ریزی تعمیر و نگهداری از گسکو نشان می‌دهد که ظرفیت کامل تولید نروژ، یعنی ۳۶۰ میلیون مترمکعب در روز، تا اواسط نوامبر در دسترس خواهد بود. یک سناریو می‌تواند میانگین ۳۵۰ میلیون مترمکعب در روز را برای دسامبر و ژانویه و ۳۴۵ میلیون مترمکعب در روز را برای نوامبر، فوریه و مارس پیش‌بینی کند. اگر اروپا با افزایش تقاضا مواجه شود، عرضه نروژی می‌تواند همانند زمستان ۲۰۲۳/۲۰۲۴ به بالاترین ظرفیت خود یعنی ۳۵۵-۳۶۰ میلیون مترمکعب در روز برسد، مشروط بر اینکه قطعی‌های غیرمنتظره رخ ندهد.

نمودار ۳: تولید ماهانه گاز اروپا (MMcmm per day)

Source : Data from ENTSOG Transparency Platform, 1 October 2022 to 16 November 2024.

عرضه گاز شمال آفریقا به ویژه عرضه گاز الجزایر به ایتالیا از طریق خط لوله Transmed و نوسانات جریان به صورت روزانه و ماهانه، کمتر قابل پیش‌بینی است. با کنار گذاشتن تاثیر تعمیر و نگهداری در سپتامبر ۲۰۲۴،

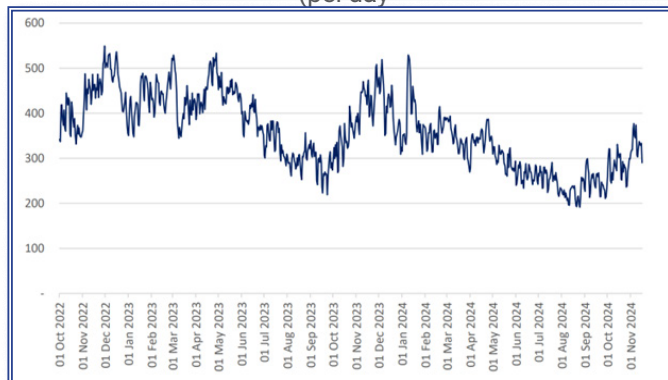

جایی که شرکت‌های SPP و OMV همچنان قراردادهای بلندمدت با گازپروم دارند. تأثیرات جانبی این موضوع در جمهوری چک و ایتالیا نیز احساس خواهد شد، اگرچه خریداران چک و ایتالیایی به طور مستقیم از گازپروم گاز نمی‌خریدند. هنگامی که ترانزیت از اوکراین متوقف شود، انتظار می‌رود که (۱) افزایش برداشت از ذخایر گاز؛ (۲) افزایش قیمت‌های هاب در اسلواکی و اتریش نسبت به قیمت‌های هاب در جمهوری چک، آلمان، ایتالیا و مجارستان؛ (۳) معامله‌گران گاز از این اضافه بها استفاده کرده و حجم‌هایی را از این مرزها می‌فروشند؛ و در نهایت، (۴) قیمت‌های هاب در جمهوری چک، آلمان، ایتالیا و مجارستان تحت فشار صعودی قرار خواهند گرفت.

«واردات LNG اروپا:

با توجه به فقدان انعطاف‌پذیری در افزایش تولید داخلی اروپا و محدودیت انعطاف‌پذیری در واردات از طریق خطوط لوله، واردات LNG مهم‌ترین منبع انعطاف‌پذیری عرضه در این زمستان خواهد بود.

در تابستان ۲۰۲۲ و زمستان ۲۴/۲۰۲۳، رشد واردات LNG اروپا و کاهش تقاضا به‌طور مساوی، کاهش عرضه گاز از طریق خط لوله از روسیه را جبران کردند اما با ادامه کاهش تقاضای اروپا نسبت به سال گذشته، واردات LNG در تابستان ۲۰۲۳ قبل از کاهش در زمستان ۲۴/۲۰۲۳ و تابستان ۲۰۲۴ تثبیت شد. ارسال گاز مایع شده از پایانه‌های گازی سازی مجدد به شبکه گاز طبیعی در زمستان ۲۳/۲۰۲۲ ماهانه بین ۴۲۰ تا ۴۷۰ میلیون متر نمودار ۵: ارسال روزانه LNG به اتحادیه اروپا به علاوه بریتانیا (MMcmm per day)

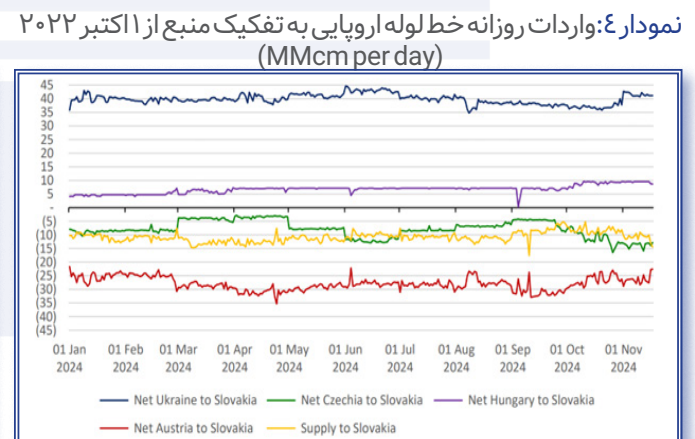
Source : Data for 1 October 2022 to 16 November 2024 from GIE ALSI13 and National Gas Transmission (UK).

«عرضه خط لوله روسیه:

مهم‌ترین تغییر در عرضه گاز از طریق خطوط لوله در این زمستان تحت تأثیر عرضه گاز از روسیه خواهد بود. واردات گاز اروپا از روسیه از دو مسیر تأمین می‌شود: اول خط لوله Turkish Stream بوده و دوم ترانزیت از اوکراین صورت می‌گیرد. از نوامبر ۲۰۲۳، جریان گاز عبوری از اوکراین در بازه ۳۷-۴۲ میلیون مترمکعب در روز بوده است. قرارداد ترانزیت گاز روسیه از طریق اوکراین تا ۳۱ دسامبر ۲۰۲۴ اعتبار دارد و پیش‌بینی می‌شود که پس از این تاریخ جریان گاز متوقف شود. در ۱۲ ماه گذشته، عرضه گاز روسیه از طریق خط لوله Turkish Stream به جنوب شرقی اروپا در بازه ۳۹-۴۶ میلیون مترمکعب در روز بوده و میانگین آن نیز ۴۳ میلیون مترمکعب در روز بوده است.

در اروپای مرکزی، گاز روسیه که از طریق اوکراین عبور می‌کند، به طور اختصاصی به اسلواکی وارد می‌شود و حجم آن بین ۳۵-۴۵ میلیون مترمکعب در روز است. این عرضه به اسلواکی با واردات ۵-۱۰ میلیون مترمکعب در روز از مجارستان افزایش می‌یابد. از این حجم، ۵-۱۵ میلیون مترمکعب در روز به بازار اسلواکی تحویل داده می‌شود، ۲۵-۳۰ میلیون مترمکعب در روز به اتریش ارسال می‌شود و باقی‌مانده (۵-۱۵ میلیون مترمکعب در روز) مجدداً از اسلواکی به جمهوری چک صادر می‌شود، همان‌طور که در نمودار زیر نشان داده شده است

بنابراین، توقف انتقال گاز روسیه از طریق اوکراین عمدتاً بر اسلواکی و اتریش تأثیر خواهد گذاشت، نمودار ۶: واردات روزانه خط لوله اروپایی به تفکیک منبع از ۱ اکتبر ۲۰۲۲ (MMcmm per day)

Source : Data from ENTSOG Transparency Platform

گاز در بخش صنعتی از ابتدای ژانویه تا پایان اکتبر بیش از ۵ درصد نسبت به سال گذشته افزایش یافته است، اما هنوز هم به طور قابل توجهی پایین تر از سطوح تاریخی است. تولید پایین، شاخص (PMI) پایین تر از ۵۰ (بیست و هشتمین ماه متوالی رکود) و چشم انداز اقتصادی همچنان ناامیدکننده، به محدود کردن بازگشت تقاضای گاز صنعتی ادامه خواهد داد. کاهش تقاضای در پاسخ به قیمت در بخش های صنعتی، که در سطح جهانی رقابت می کنند، ممکن است در صورت ادامه افزایش قیمت های گاز پدیدار شود، اگرچه صنایع بزرگ احتمالاً در اوایل امسال که قیمت ها پایین تر بود، ریسک قیمت خود را پوشش داده اند.

تصویر مشابهی برای مصرف گاز در بخش تجاری به چشم می خورد. به طور کلی، مصرف گاز در بخش های مسکونی و تجاری در دوره ژانویه تا اکتبر ۵.۴ درصد نسبت به سال گذشته افزایش یافته است، و بخش تجاری احتمالاً عامل اصلی رشد ۷ درصدی تقاضا در سه ماهه دوم و سهم مهمی از رشد ۲۳ درصدی تقاضا در سه ماهه سوم به ویژه در ماه های ژوئیه و اوت بوده است. افزایش قیمت گاز در فصل زمستان بیشتر از صنایع بزرگ به بخش تجاری ضربه می زند زیرا استراتژی های کاهش ریسک ممکن است آنقدر گسترده نباشد.

علاوه بر بازگشت شکننده و نسبتاً کوچک در بخش های صنعتی و تجاری، تقاضای گاز در اروپا در زمستان امسال عمدتاً تحت تأثیر دما و در دسترس بودن منابع تجدیدپذیر در بخش برق خواهد بود.

در اروپا، هوای سرد همچنان بزرگترین ریسک برای تقاضای گاز در زمستان است. دما بر مصرف گاز در تمام بخش ها تأثیر می گذارد، اما این امر به ویژه در بخش های مسکونی و تجاری که تقریباً نیمی از تقاضای زمستانی را تشکیل می دهند، صدق می کند. پنج هفته متوالی هوای سرد از اوایل سپتامبر مصرف گاز برای گرمایش را در چندین کشور زودتر از معمول آغاز کرد و باعث افزایش تقاضای گاز در بخش های مسکونی و تجاری شد، به طوری که این تقاضا در سپتامبر ۳۵ درصد و در اکتبر ۱۹ درصد نسبت به سال گذشته افزایش یافت و به سطوح پیش از بحران رسید.

مکعب در روز (نوامبر تا مارس) و در زمستان ۲۴/۲۰۲۳ بین ۳۳۹ تا ۴۳۰ میلیون متر مکعب در روز متغیر بود. سناریوی Winter Outlook آکسفورد انرژی فرض می کند که ارسال از پایانه های گازی سازی مجدد ال ان جی اروپا در زمستان ۲۵/۲۰۲۴ به صورت زیر برآورد شده است : ۳۵۰ میلیون مترمکعب در روز در نوامبر (افزایش از میانگین ۳۳۲ میلیون مترمکعب در روز در ۱-۱۶ نوامبر)، که به ۴۲۲ میلیون مترمکعب در روز در دسامبر می رسد. پس از آن، ارسال گاز در سه ماهه اول ۲۰۲۵ به ۴۵۰ میلیون مترمکعب در روز در ژانویه، ۴۴۰ میلیون مترمکعب در روز در فوریه و ۴۳۰ میلیون مترمکعب در روز خواهد بود، کمی بالاتر از سطوح مشاهده شده در سه ماهه اول ۲۰۲۳ و به طور متوسط ۷۵ میلیون مترمکعب در روز بالاتر از سطوح مشاهده شده در سه ماهه اول ۲۰۲۴، زیرا اروپا تلاش می کند تا فقدان عرضه گاز روسیه از طریق اوکراین را جبران کند.

با فرض عرضه پایدار LNG در مقایسه با سال گذشته از پروژه های موجود و آغاز به موقع دو پروژه آمریکا (هرچند با سهم محدود در عرضه جهانی در سه ماهه اول ۲۰۲۵)، میزان افزایش تقاضای LNG اروپا و تأثیر آن بر قیمت ها بستگی به تقاضای LNG در خارج از اروپا دارد.

«تقاضای گاز اتحادیه اروپا»

تقاضای گاز در اروپا هنوز به میزان پیش از بحران نرسیده است. تقاضای مشاهده شده برای گاز در اتحادیه اروپا و بریتانیا تا پایان اکتبر به ۳۸۵ میلیارد مترمکعب به صورت سالانه کاهش یافت که تقریباً ۱۰۳ میلیارد مترمکعب کمتر از تقاضای گاز پیش از بحران در سال ۲۰۲۱ است. در ده ماه اول سال ۲۰۲۴، این میزان علیرغم کاهش قیمت های سالانه گاز (حداقل تا ماه مه و برای بیشتر ماه اکتبر) به میزان ۲ درصد نسبت به سال گذشته کاهش یافته است.

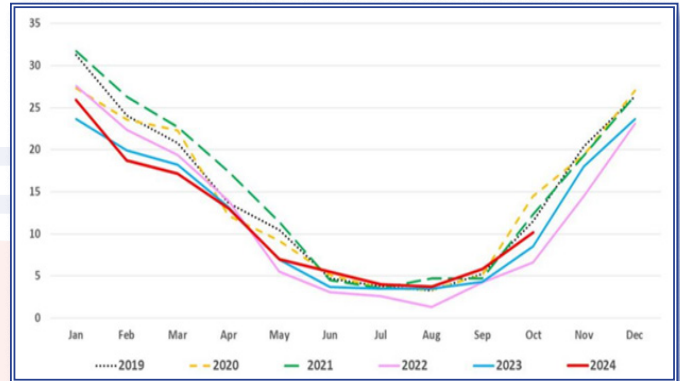
نشانه هایی از بهبود در بخش صنعتی از اواسط سال ۲۰۲۳ به وضوح قابل مشاهده بوده که عمدتاً توسط بخش های نفت و کود شیمیایی رهبری شده است، در حالی که تقاضای گاز برای سایر بخش های مصرف گاز همچنان ضعیف باقی مانده است. در سال ۲۰۲۴، مصرف

منابع و مأخذ:

- 1- <https://www.eia.gov/naturalgas/weekly/#tabs-storage-3>
- 2- <https://www.cmegroup.com/markets/energy/natural-gas/lng-japan-korea-marker-platts-swap.settlements.html#tradeDate=08%2F30%2F2024>
- 3- <https://ir.eia.gov/ngs/ngs.html>
- 4- <https://www.oxfordenergy.org/wpcms/wp-content/uploads/2024/11/Insight-159-European-Gas-Market-Winter-Outlook-2024-25-2024-11-18.pdf>

نمودار ۶: تقاضای گاز در بخش مسکونی و تجاری در اتحادیه اروپا و بریتانیا، ۲۰۱۹-۲۰۲۴ (میلیارد متر مکعب در ماه)

Source : IEA, Eurostat, ENTSOG, GRTgaz, Terega, THE, SNAM, Enagas and NGT

پس از دو سال زمستان معتدل در اروپا، به نظر می‌رسد که با فراگیر شدن طوفان La Niña فصل ۲۵/۲۰۲۴ سردتر خواهد بود و شرایط سردتر، مرطوب‌تر و طوفانی‌تر را در مناطق کلیدی تقاضای گاز اروپا به همراه خواهد داشت. ساخت سیستم‌های گرمایشی جایگزین (مانند تاسیسات پمپ حرارتی) در سراسر اروپا کند است و تأثیر آن بر تقاضای گاز در زمستان امسال هنوز هم کم خواهد بود. یک زمستان معمولی (بر خلاف دو زمستان معتدل ۲۳/۲۰۲۲ و ۲۴/۲۰۲۳) می‌تواند تقاضای کل گاز را حداقل ۱۰-۸ میلیارد مترمکعب و یک زمستان سرد حداقل ۲۰-۲۵ میلیارد مترمکعب در مقایسه با سال گذشته افزایش دهد.

سطح پاسخ تقاضا نیز تعیین کننده کلیدی در میزان مصرف گاز در ماه‌های آینده خواهد بود. تغییر در رفتار ناشی از قیمت‌های بالا و کمپین‌های صرفه‌جویی در مصرف انرژی تأثیرات واضحی بر مصرف گاز در زمستان ۲۳/۲۰۲۲ داشت (و حداقل ۱۰ تا ۱۵ میلیارد مترمکعب کاهش مصرف را در سال به همراه داشت). زمستان گذشته، کاهش تقاضای مصرف‌کننده تا حدودی ادامه یافت، اما در طول دوره‌هایی از دمای سردتر این رفتار تغییر یافت. زمستان سال جاری، با قضاوت از چند هفته گذشته و دمای نسبتاً سرد در ماه‌های سپتامبر و اکتبر، می‌توان گفت که مصرف‌کنندگان گامی به سمت عادات قدیمی برداشته‌اند. اگر این روند ادامه یابد، تقاضای گاز در زمستان امسال بیشتر افزایش خواهد یافت.

۱۵

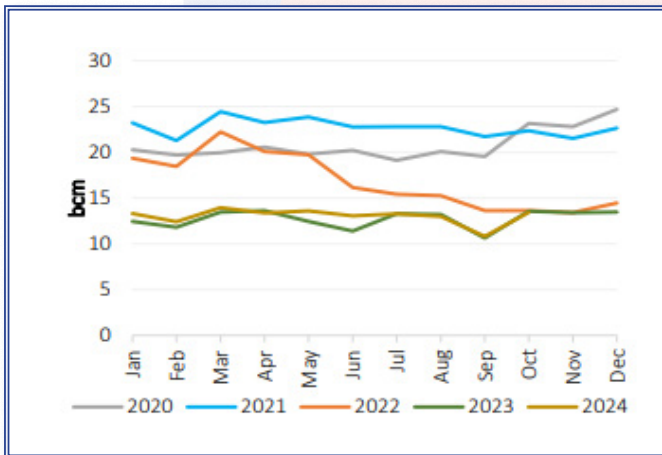
بررسی تحولات تجارت گاز

۱۵

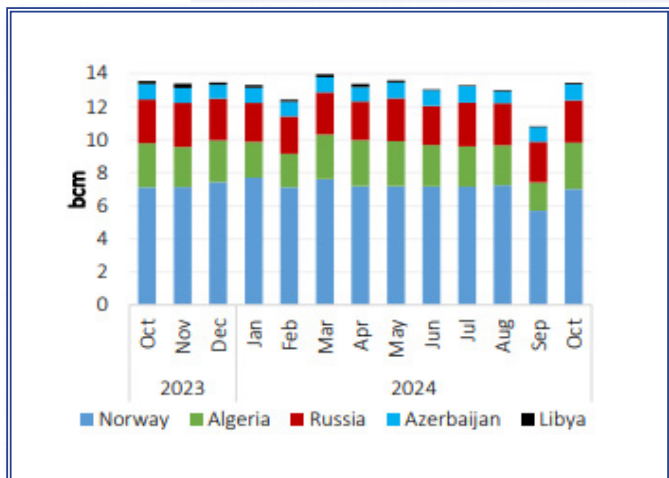
کمپنا سادات ناصرآبادی مطابق

۴.۴ میلیارد متر مکعب نسبت به سال گذشته است. این افزایش عمدتاً ناشی از افزایش واردات از روسیه و نروژ بوده است، به طوری که هر یک از این کشورها ۳.۰ میلیارد متر مکعب بیشتر در سال ۲۰۲۴ نسبت به مدت مشابه در سال ۲۰۲۳ به اتحادیه اروپا عرضه کرده‌اند. با تثبیت عرضه، در چهار ماه اخیر تغییرات سال به سال بسیار کمی مشاهده شده است.

نمودار ۱: واردات ماهانه از طریق خط لوله به اتحادیه اروپا

نمودار ۲: واردات ماهانه از طریق خط لوله اتحادیه اروپا توسط تامین‌کننده‌ها

مقدمه

در این گزارش تحولات تجارت گاز با استفاده از آخرین گزارش ماهانه منتشر شده در ماه نوامبر سال ۲۰۲۴ توسط مجمع کشورهای صادرکننده گاز در دو بخش تجارت از طریق خط لوله و تجارت ال ان جی بررسی شده است.

در سطح جهانی، تجارت گاز طبیعی از طریق خط لوله در سال ۲۰۲۴ رشد سالانه را تجربه کرده است. طی دوره ژانویه تا اکتبر ۲۰۲۴، تخمین زده می‌شود که واردات جهانی گاز از طریق خط لوله با افزایش ۵ درصدی نسبت به سال گذشته به ۴۹۶ میلیارد متر مکعب رسیده باشد. عوامل اصلی این رشد شامل افزایش صادرات گاز از نروژ، روسیه و کانادا بوده است، در حالی که از سمت تقاضا، افزایش واردات گاز از چین و اروپا نیز نقش مهمی در این رشد داشته است.

« تجارت گاز از طریق خط لوله در منطقه اروپا

کشورهای اتحادیه اروپا در اکتبر ۲۰۲۴، ۱۳.۴ میلیارد متر مکعب گاز طبیعی از طریق خط لوله وارد کردند (نمودار ۱) که ۱ درصد کمتر از سال گذشته بود و به عنوان کمترین سطح واردات در ماه اکتبر طی پنج سال گذشته ثبت شد. با این حال، این حجم نسبت به ماه قبل ۲۴ درصد افزایش یافت. پس از یک دوره فعالیت‌های تعمیر و نگهداری، عرضه گاز از الجزایر و نروژ در اکتبر ۲۰۲۴ بهبود یافت. اگرچه صادرات گاز الجزایر در این ماه بالاتر از میانگین ماهانه سال بود، اما صادرات گاز نروژ نتوانست به سطح صادرات بین ژانویه تا سپتامبر ۲۰۲۴ برسد. (نمودار ۲)

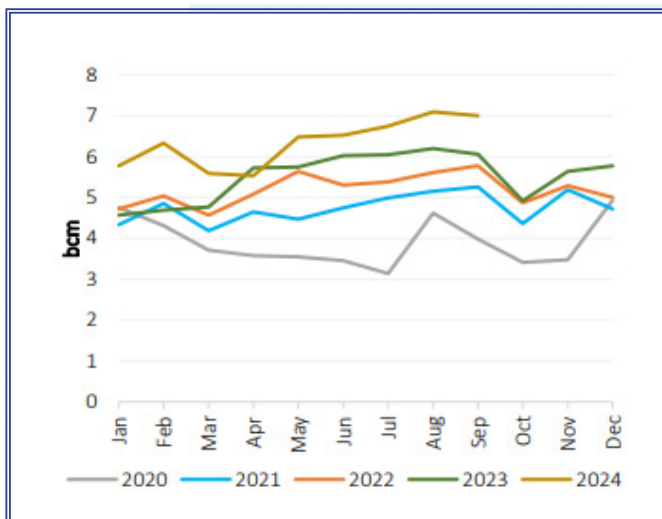
در بازه زمانی ژانویه تا اکتبر ۲۰۲۴، اتحادیه اروپا ۱۳۰ میلیارد متر مکعب گاز طبیعی از طریق خطوط لوله وارد کرد که نشان‌دهنده افزایش ۳ درصدی معادل

« تجارت گاز از طریق خط لوله در منطقه آسیا

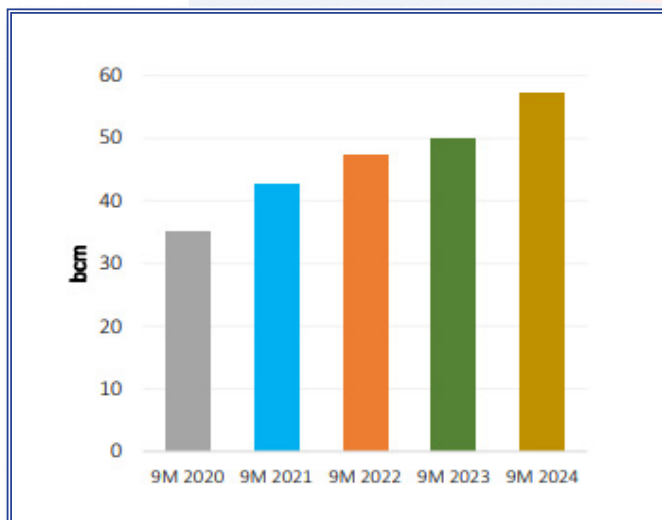
چین در سپتامبر ۲۰۲۴ روند واردات بالای ماهانه گاز طبیعی از طریق خط لوله را حفظ کرد و واردات به ۰.۷ میلیارد متر مکعب رسید. (نمودار ۴)

نمودار ۴: واردات ماهانه گاز چین از طریق خط لوله

مقدار واردات ماهانه گاز طبیعی از طریق خط لوله نسبت به سال گذشته ۱۵ درصد افزایش داشته اما نسبت به ماه قبل ۱ درصد کمتر بوده است. در این ماه، سهم گاز طبیعی از طریق خط لوله در ترکیب واردات چین به ۴۳ درصد رسید. در طول نه ماه اول

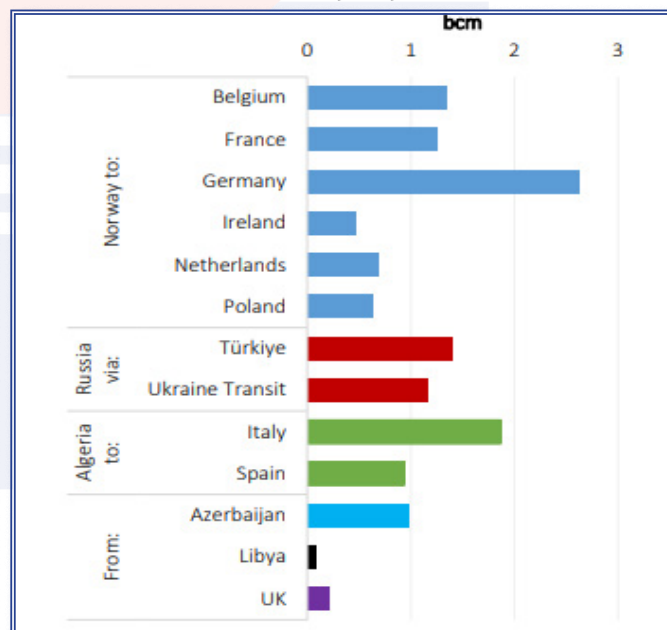
نمودار ۵: واردات چین از طریق خط لوله در دوره از ابتدا سال تا امروز هر سال

نمودار ۳ واردات گاز طبیعی از طریق خطوط لوله به اتحادیه اروپا در اکتبر ۲۰۲۴ را از مسیرهای اصلی تأمین نشان می‌دهد. صادرات گاز نروژ به آلمان ۴۸ درصد افزایش یافت، در حالی که صادرات از طریق خط لوله بالتیک به لهستان نیز به طور قابل توجهی افزایش داشت. عرضه گاز از الجزایر از هر دو مسیر افزایش یافت، به طوری که جریان‌ها به ویژه به ایتالیا ۶۸ درصد افزایش داشت. واردات از روسیه، آذربایجان و لیبی به طور اندکی نسبت به ماه قبل افزایش یافت. با توجه به تأمین مناسب LNG در منطقه، جریان‌های خالص از طریق ارتباطات با بریتانیا ۵۵ درصد کاهش یافت.

واردات گاز طبیعی اتحادیه اروپا از طریق خطوط لوله از مسیرهای اصلی در بازه زمانی ژانویه تا اکتبر ۲۰۲۴ در مقایسه با دوره مشابه در سال ۲۰۲۳ نشان می‌دهد که صادرات گاز از روسیه از طریق ترک استریم ۲۶ درصد افزایش یافته است. همچنین صادرات نروژ به بزرگترین بازار خود، آلمان، ۵ درصد کاهش یافت و به نفع افزایش صادرات گاز طبیعی به کشورهای همسایه بود. علاوه بر این، واردات LNG از بریتانیا نسبت به سال گذشته ۴۳ درصد کاهش نشان می‌دهد.

نمودار ۳: واردات گاز اتحادیه اروپا توسط خط لوله از مسیرهای عرضه، در اکتبر ۲۰۲۴

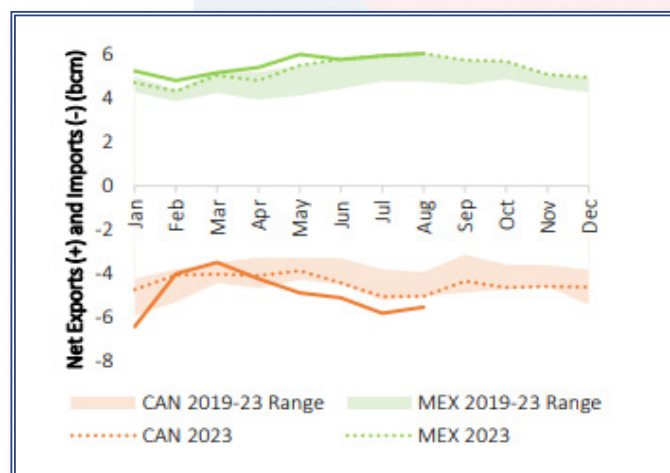

از میانمار وارد کرد که این میزان واردات نشان‌دهنده کاهش ۱۵ درصدی نسبت به سال قبل و افزایش ۲ درصدی نسبت به ماه قبل بود. (نمودار ۷)

« تجارت گاز از طریق خط لوله در منطقه آمریکای شمالی »

در اوت ۲۰۲۴ مکزیک واردات بالای گاز طبیعی از طریق خط لوله از ایالات متحده را ادامه داد و به ۶٫۰ میلیارد متر مکعب رساند (نمودار ۸). این حجم معادل مقدار واردات در همان ماه سال گذشته بود اما نسبت به ماه قبل ۲ درصد افزایش داشت. در همین ماه، خالص جریان گاز طبیعی از کانادا به ایالات متحده به ۵٫۵ میلیارد متر مکعب رسید که این حجم نسبت به سال گذشته ۱۰ درصد افزایش داشت اما ۵ درصد نسبت به ماه قبل کاهش یافته بود. از این میزان خالص عرضه، صادرات گاز از کانادا به ایالات متحده به ۷٫۴ میلیارد متر مکعب کاهش یافت، در حالی که صادرات گاز از ایالات متحده به کانادا ثابت و در سطح ۱٫۹ میلیارد متر مکعب باقی ماند.

نمودار ۸: تجارت خالص PNG در ایالات متحده آمریکا

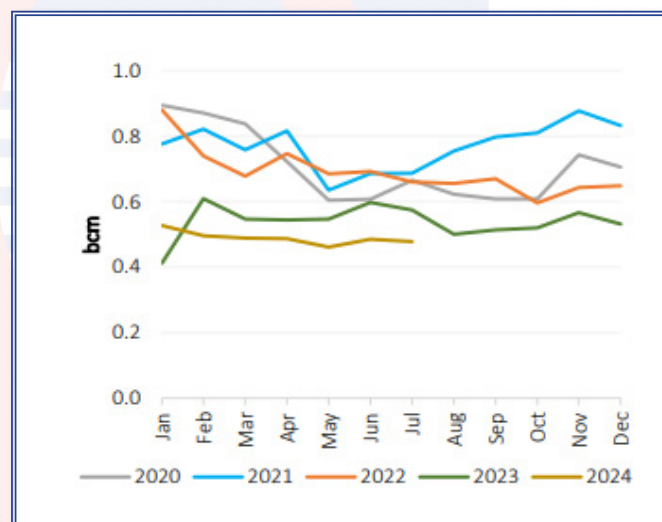
« تجارت گاز از طریق خط لوله در منطقه

سال ۲۰۲۴، چین مجموعاً ۵۷ میلیارد متر مکعب گاز طبیعی از طریق خط لوله وارد کرده است که این رقم ۱۵ درصد بیشتر از مدت مشابه در سال ۲۰۲۳ است. (نمودار ۵)

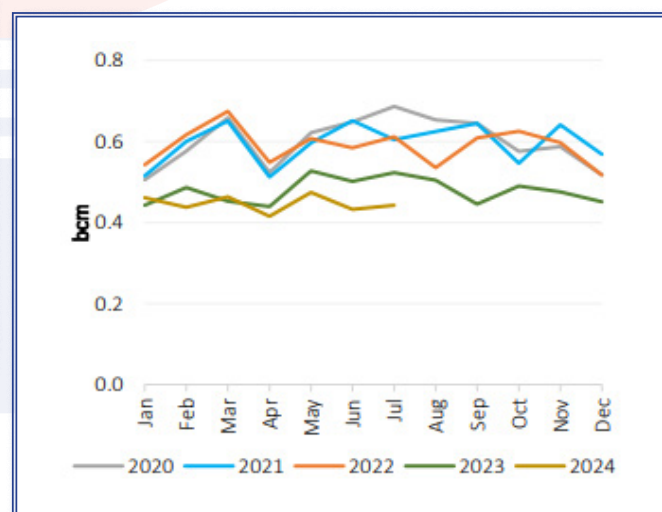
سنگاپور در ژوئیه ۲۰۲۴، ۰٫۴۸ میلیارد متر مکعب گاز طبیعی از طریق خط لوله از اندونزی و مالزی وارد کرد. این حجم واردات، ۱۷ درصد کمتر از میزان واردات در همین ماه در سال گذشته بود، اما نسبت به ماه قبل ۱ درصد کاهش داشت. (نمودار ۶)

در همان ماه تایلند ۰٫۴۴ میلیارد متر مکعب گاز طبیعی

نمودار ۶: واردات ماهانه گاز طبیعی سنگاپور از طریق خط لوله

نمودار ۷: واردات ماهانه گاز طبیعی در تایلند از طریق خط لوله

آمریکای لاتین و کارائیب

جدید تأمین گاز با ظرفیت ۱۰ میلیارد متر مکعب در سال خواهد داشت.

آرژانتین واردات گاز از بولیوی را متوقف کرد: طبق داده‌های شرکت انرژی آرژانتین (Enarsa)، این کشور در سپتامبر ۲۰۲۴ واردات گاز از طریق خطوط لوله از بولیوی را پس از نزدیک به بیست سال متوقف کرد. در سال‌های اخیر، واردات گاز از بولیوی کاهش یافته است، زیرا تولید داخلی گاز آرژانتین به دلیل توسعه ذخایر شیل در میدان واکا مورتا افزایش یافته است. آرژانتین اخیراً خط لوله گاز «پرزیدنستور کیشرن» را به بهره‌برداری رسانده است که گاز واکا مورتا را به پایتخت، بوینس آیرس، منتقل می‌کند و در حال معکوس کردن جریان در زیرساخت‌های موجود است تا تحویل گاز را به مناطق شمالی‌تر گسترش دهد.

تجارت LNG

واردات LNG

در اکتبر ۲۰۲۴، واردات جهانی LNG با سرعت قابل توجهی افزایش یافت و با رشد ۸.۶ درصدی (معادل ۲.۷۳ میلیون تن) نسبت به سال گذشته به ۳۴.۴۰ میلیون تن رسید (نمودار ۱۰). این رقم بالاترین میزان واردات ماهانه LNG از آوریل ۲۰۲۴ بوده و رکوردی جدید برای ماه اکتبر ثبت کرده است. افزایش واردات LNG عمدتاً به دلیل رشد تقاضا در منطقه آسیا-اقیانوسیه، همراه با افزایش واردات در مناطق آمریکای لاتین و خاورمیانه و شمال آفریقا (MENA) بوده است که کاهش واردات LNG در اروپا را جبران کرد. اختلاف قیمت تک محموله LNG بین آسیا-اقیانوسیه و اروپا همچنان باعث شده است که محموله‌های LNG از حوزه آتلانتیک، به‌ویژه از ایالات متحده، به سمت منطقه آسیا-اقیانوسیه هدایت شوند.

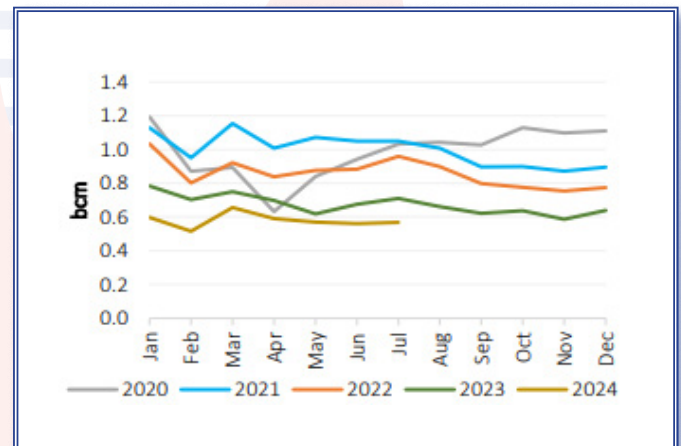
در بازه زمانی ژانویه تا اکتبر ۲۰۲۴، واردات جهانی LNG با رشد ۲.۴ درصدی (معادل ۷.۸۹ میلیون تن) نسبت به سال گذشته به ۳۴۱.۱۲ میلیون تن رسید. این افزایش عمدتاً به دلیل رشد واردات در منطقه آسیا-اقیانوسیه بوده که کاهش واردات در اروپا را

بولیوی^۱ در ژوئیه ۲۰۲۴، ۰.۵۷ میلیارد متر مکعب گاز طبیعی از طریق خط لوله به برزیل و آرژانتین صادر کرد، که این حجم ۲۰ درصد کمتر از سطح صادراتی در سال گذشته بود اما نسبت به ماه قبل ۱ درصد افزایش داشت (نمودار ۹).

در همان ماه، آرژانتین ۰.۱۳ میلیارد متر مکعب گاز طبیعی از طریق خط لوله به شیلی صادر کرد که نسبت به سال قبل ۶۰ درصد افزایش داشت، اما در مقایسه با ماه قبل ۱۷ درصد کاهش نشان می‌دهد.

« سایر تحولات

نمودار ۹: صادرات ماهانه PNG از بولیوی

روسیه راه‌اندازی مسیر جدید شرق دور را مشخص کرد: مدیرعامل گازپروم، الکسی میلر، اخیراً اعلام کرد که عرضه گاز از طریق خطوط لوله به چین از طریق مسیر جدید شرق دور از ژانویه ۲۰۲۷ آغاز خواهد شد. در حال حاضر، چین گاز طبیعی روسیه را از طریق خط لوله «قدرت سیبری ۱» وارد می‌کند که در پایان سال ۲۰۱۹ به بهره‌برداری رسید. این خط لوله تا سال ۲۰۲۵ به تدریج به ظرفیت طراحی شده خود یعنی ۳۸ میلیارد متر مکعب در سال خواهد رسید. مسیر شرق دور از نقطه‌ای متفاوت وارد زیرساخت‌های گاز چین خواهد شد و با توسعه خط لوله «ساخالین-خاباروفسک-ولادیوستوک»، این مسیر

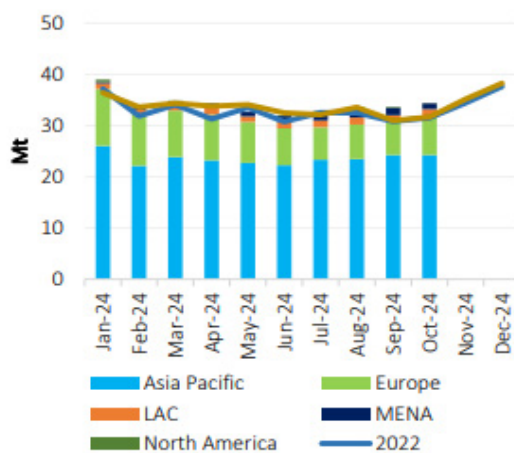
1. Bolivia

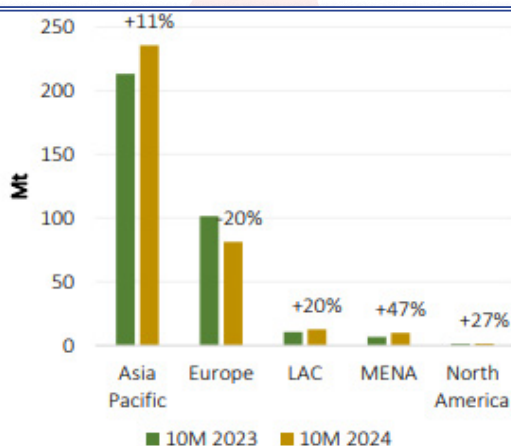
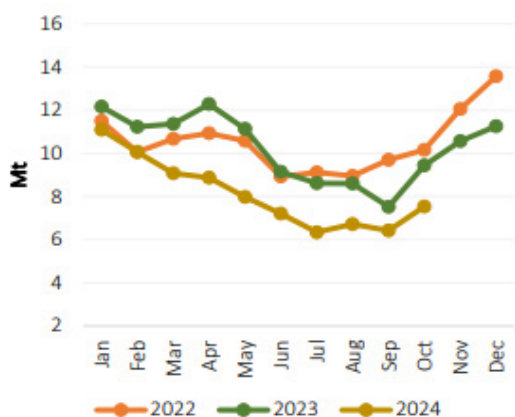
تا حدی این کاهش را جبران کرد. (نمودار ۱۳)
در بلژیک، واردات LNG به دلیل سطح بالای ذخایر، افزایش واردات گاز از طریق خط لوله از نروژ و کاهش صادرات به آلمان کاهش یافت. در ایتالیا، کاهش واردات LNG تحت تأثیر افزایش عرضه گاز از طریق خط لوله الجزایر و پر بودن ذخایر گاز داخلی رخ داد. در هلند، با وجود افزایش مصرف، تقاضای LNG به دلیل اختلاف قیمت قابل توجه بین بازار آسیا-اقیانوسیه و قیمت‌های TTF محدود شد. اسپانیا نیز کاهش واردات LNG را به دلیل کاهش مصرف گاز و افزایش واردات گاز از طریق خط لوله از الجزایر تجربه کرد. در بریتانیا،

نمودار ۱۲: روند واردات ماهانه LNG اروپا

نمودار ۱۰: روند واردات ماهانه LNG جهانی

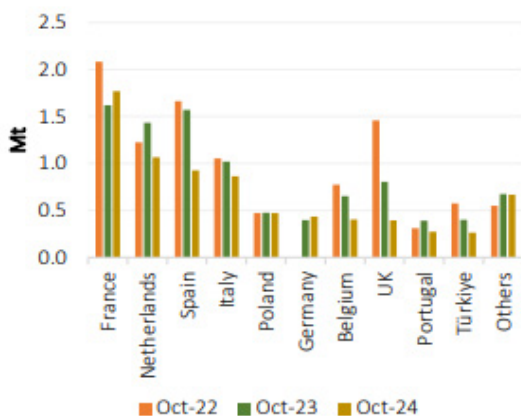

نمودار ۱۱: روند واردات LNG منطقه ای از ابتدای سال تا امروز

نمودار ۱۳: برترین واردکنندگان LNG در اروپا

جبران کرده است. (نمودار ۱۱)

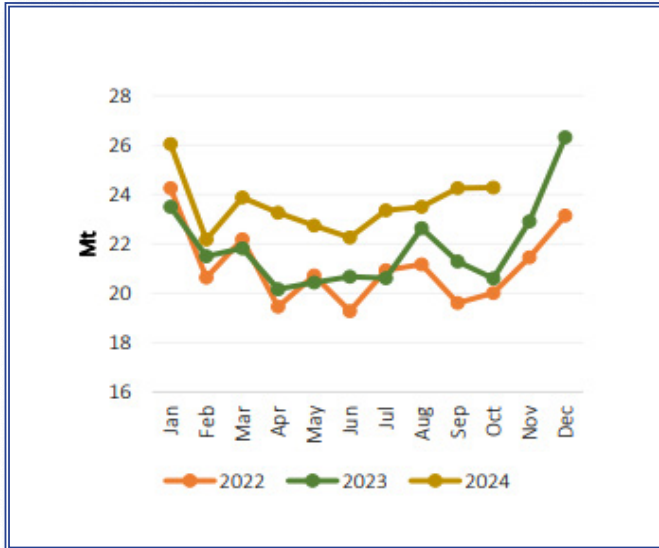

« اروپا

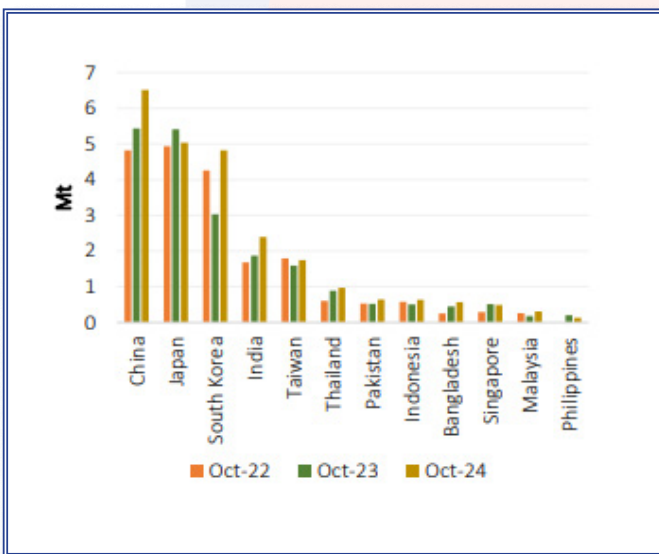
در اکتبر ۲۰۲۴، واردات LNG اروپا به روند کاهشی خود ادامه داد و با افت ۲۰ درصدی (معادل ۱.۹۰ میلیون تن) نسبت به سال گذشته به ۷.۵۴ میلیون تن رسید. (نمودار ۱۲) این کاهش به دلیل سطح بالای ذخایر گاز، افزایش واردات گاز از طریق خط لوله و اختلاف قیمت تک محموله بین بازارهای LNG در آسیا-اقیانوسیه و اروپا رخ داده است. بیشترین کاهش واردات LNG در اروپا مربوط به کشورهای بلژیک، ایتالیا، هلند، اسپانیا و بریتانیا بود، هرچند افزایش واردات LNG در فرانسه

نمودار ۱۴: روند واردات ماهانه LNG آسیا

نمودار ۱۵: واردکنندگان برتر LNG در آسیا و اقیانوسیه

« آمریکای لاتین و کارائیب (LAC) »

در اکتبر ۲۰۲۴، واردات LNG در منطقه آمریکای لاتین و کارائیب (LAC) با رشد چشمگیر ۷۲ درصدی (معادل ۰.۵۹ میلیون تن) نسبت به سال گذشته به ۱.۴۱ میلیون تن رسید که رکوردی برای این ماه محسوب می‌شود. (نمودار ۱۶)

این افزایش عمدتاً به دلیل تقاضای بالای برق در برزیل و کلمبیا بود که کاهش واردات LNG در جامائیکا را جبران کرد. (نمودار ۱۷)

افزایش عرضه گاز از نروژ، نیاز به LNG را کاهش داد، اگرچه مصرف داخلی افزایش یافت.

در مقابل، فرانسه با افزایش مصرف گاز و کاهش واردات گاز از طریق خط لوله از نروژ، واردات LNG خود را افزایش داد.

در بازه زمانی ژانویه تا اکتبر ۲۰۲۴، مجموع واردات LNG اروپا به ۸۱.۳۱ میلیون تن رسید که نسبت به سال گذشته کاهش ۲۰ درصدی (معادل ۲۰.۱۹ میلیون تن) را نشان می‌دهد.

« آسیا و اقیانوسیه »

در اکتبر ۲۰۲۴، واردات LNG در منطقه آسیا-اقیانوسیه به ۲۴.۲۸ میلیون تن رسید که نشان‌دهنده افزایش ۱۸ درصدی (معادل ۳.۶۸ میلیون تن) نسبت به مدت مشابه سال قبل است. این حجم بالاترین میزان واردات ماهانه از ژانویه ۲۰۲۴ محسوب می‌شود و یکی از قوی‌ترین رشدهای سالانه ثبت‌شده است (نمودار ۱۴).

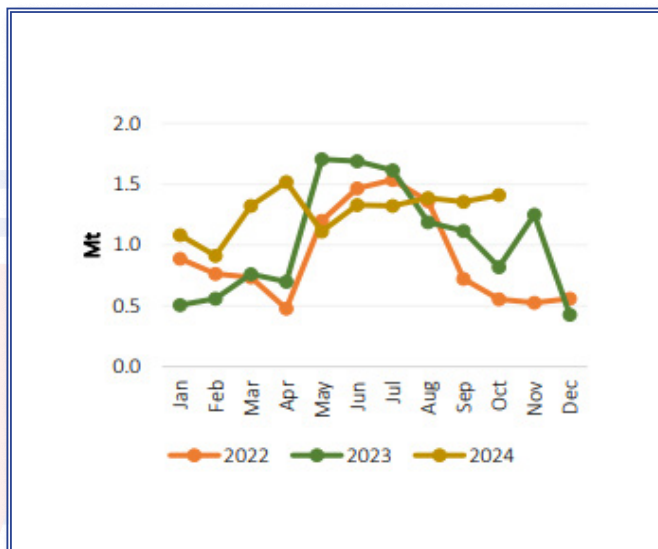
این افزایش به دلیل تقاضای فزاینده گاز در چندین کشور، ذخیره‌سازی پیش از زمستان و اختلاف قیمت مناسب تک محموله LNG بین آسیا-اقیانوسیه و اروپا بوده است. چین، هند و کره جنوبی بیشترین سهم را در این افزایش داشتند و کاهش واردات LNG ژاپن را جبران کردند. (نمودار ۱۵)

در چین، واردات LNG به دلیل افزایش تقاضای گاز در بخش‌های برق و حمل‌ونقل و همچنین ذخیره‌سازی پیش از زمستان افزایش یافت. در هند، کاهش حداقل ۲۰ درصدی گاز تولید داخلی اختصاص یافته به بخش گاز شهری واردات LNG را افزایش داد. واردات LNG کره جنوبی به دلیل افزایش تقاضای برق ناشی از کاهش دسترسی به نیروگاه‌های هسته‌ای و مشکلات انتقال در نیروگاه‌های زغال‌سنگی و همچنین ذخیره‌سازی پیش از زمستان به شدت افزایش یافت. در مقابل، واردات LNG ژاپن به دلیل سطح بالای ذخایر کاهش پیدا کرد.

در بازه زمانی ژانویه تا اکتبر ۲۰۲۴، واردات LNG منطقه آسیا-اقیانوسیه با رشد ۱۱ درصدی (معادل ۲۲.۵۱ میلیون تن) به ۲۳۵.۷۳ میلیون تن رسید.

نمودار ۱۶: روند واردات ماهانه LNG آمریکای لاتین و کارائیب

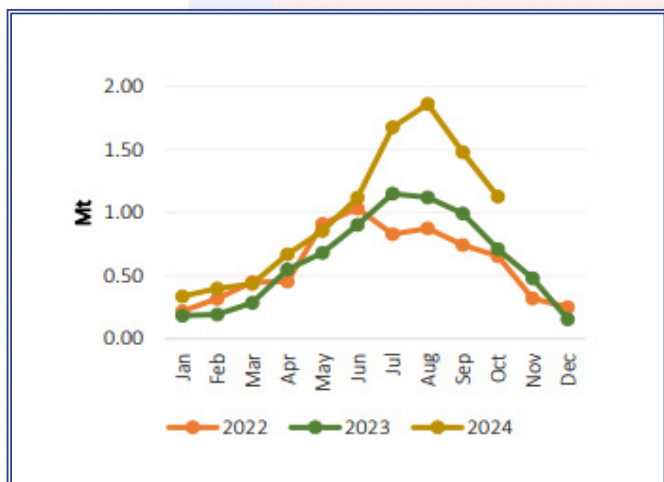

« خاورمیانه و شمال آفریقا (MENA) »

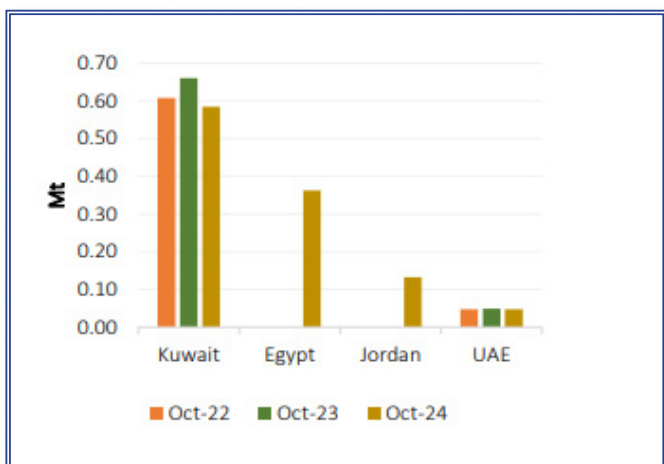
در اکتبر ۲۰۲۴، واردات LNG در منطقه خاورمیانه و شمال آفریقا (MENA) با رشد سالانه قابل توجه ۵۹ درصدی (معادل ۰.۴۲ میلیون تن) به ۱.۱۳ میلیون تن رسید. (نمودار ۱۸) این افزایش عمدتاً ناشی از واردات بیشتر LNG توسط مصر برای پاسخگویی به تقاضای داخلی گاز این کشور در مواجهه با کاهش تولید داخلی و همچنین افزایش واردات LNG توسط اردن بود. (نمودار ۱۹).

در دوره ژانویه تا اکتبر ۲۰۲۴، واردات LNG در منطقه MENA با رشد ۴۷ درصدی (معادل ۳.۱۹ میلیون تن) نسبت به مدت مشابه در سال گذشته به ۹.۹۵ میلیون

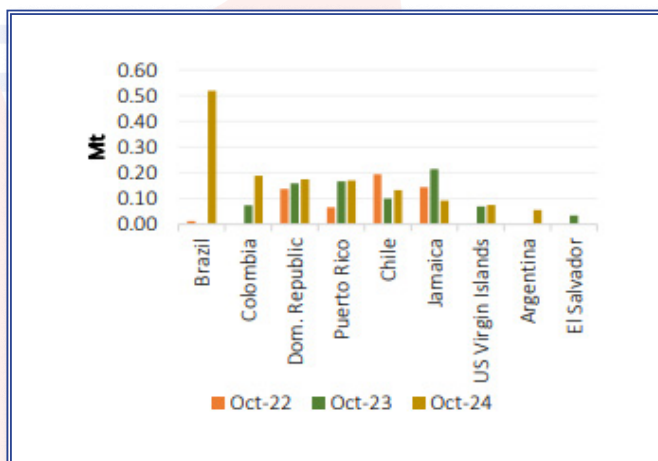
نمودار ۱۸: روند واردات ماهانه LNG در MENA

نمودار ۱۹: واردکنندگان برتر LNG در MENA

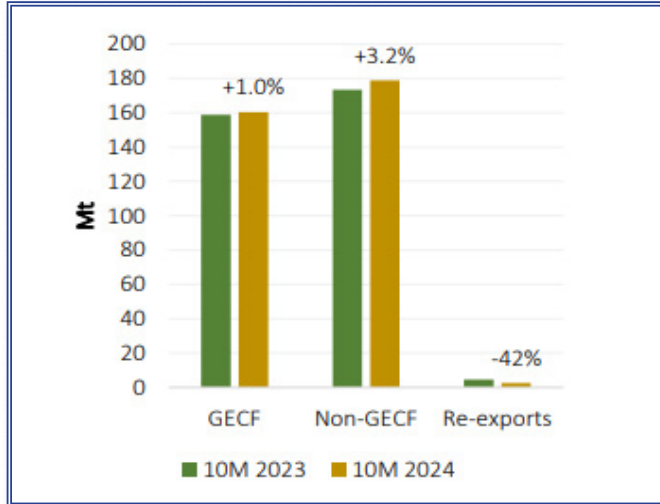
نمودار ۱۷: واردکنندگان برتر LNG در آمریکای لاتین و کارائیب

در برزیل و کلمبیا، واردات LNG به دلیل افزایش تقاضا در بخش برق که ناشی از کاهش سطح آب نیروگاه‌های آبی به دلیل شرایط خشکسالی بود، افزایش یافت. در مقابل، واردات LNG جامائیکا کاهش یافت که عمدتاً به دلیل کاهش صادرات مجدد به پورتوریکو بود. از ابتدای سال ۲۰۲۴ تا کنون صادرات مجدد LNG به پورتوریکو حدود ۰.۲۵ میلیون تن کاهش داشته است. در بازه زمانی ژانویه تا اکتبر ۲۰۲۴، واردات LNG در منطقه LAC با رشد ۲۰ درصدی (معادل ۲.۰۹ میلیون تن) نسبت به سال گذشته به ۱۲.۷۵ میلیون تن رسید.

نمودار ۲۱: روند صادرات LNG در دوره از ابتدای سال تا به امروز (YTD) بر اساس عرضه‌کننده

تن رسید..

قوی‌تر کشورهای عضو و غیرعضو GECF بوده است. (نمودار ۲۱)

« GECF

در اکتبر ۲۰۲۴، صادرات LNG از کشورهای عضو و ناظر (GECF) با کاهش جزئی ۰.۳ درصدی (معادل ۰.۰۵ میلیون تن) نسبت به سال گذشته به ۱۵.۵۲ میلیون تن رسید. (نمودار ۲۲) این کاهش عمدتاً ناشی از کاهش صادرات از الجزایر، پرو و ترینیداد و توباگو بود که افزایش صادرات از مالزی و قطر را خنثی کرد. (نمودار ۲۳)

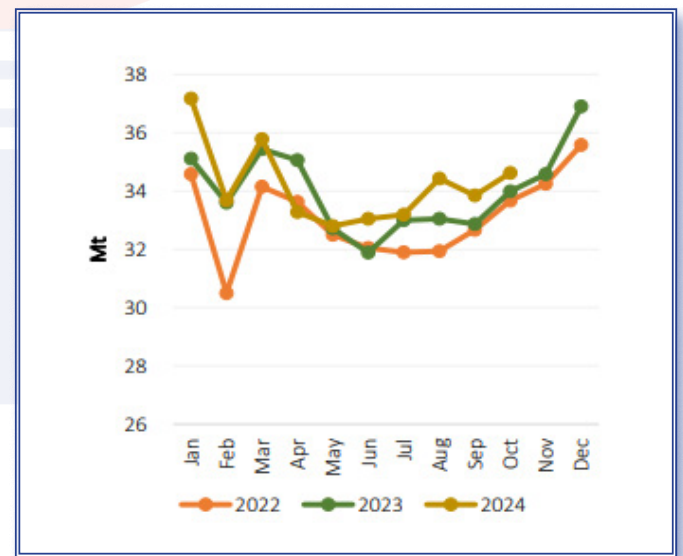
صادرات LNG الجزایر به دلیل تعمیرات برنامه‌ریزی شده در تأسیسات LNG آرسو کاهش یافت. پرو در این ماه تنها سه محموله LNG صادر کرد که دو محموله کمتر از مدت مشابه در سال ۲۰۲۳ و نیمی از کل صادرات سپتامبر بود. همچنین، صادرات LNG ترینیداد و توباگو به دلیل کاهش دسترسی به گاز خوراک کاهش یافت. در مقابل، صادرات مالزی به دلیل بهبود دسترسی گاز خوراک به تأسیسات بینتولو پس از تعمیر خط لوله صباح-ساراواک افزایش یافت. علاوه بر این، در قطر، کاهش فعالیت‌های تعمیر و نگهداری نسبت به سال گذشته، صادرات LNG را افزایش داد.

منطقه آسیا-اقیانوسیه بازار اصلی LNG کشورهای عضو GECF بود و ۷۱ درصد از صادرات این کشورها را

صادرات LNG

در اکتبر ۲۰۲۴، صادرات جهانی LNG با رشد ۱.۸ درصدی (معادل ۰.۶۳ میلیون تن) نسبت به سال گذشته به ۳۴.۶۲ میلیون تن رسید و بالاترین سطح خود از مارس ۲۰۲۴ را ثبت کرد. (نمودار ۲۰) این رشد عمدتاً به دلیل افزایش صادرات از کشورهای غیرعضو مجمع کشورهای صادرکننده گاز (GECF) بود که کاهش صادرات مجدد LNG و کاهش جزئی در صادرات کشورهای عضو GECF را جبران کرد. سهم کشورهای غیرعضو GECF از صادرات جهانی LNG به ۵۴.۲ درصد افزایش یافت (در مقایسه با ۵۲.۶ درصد در اکتبر ۲۰۲۳)، در حالی که سهم کشورهای عضو GECF و صادرات مجدد LNG به ترتیب از ۴۵.۸ درصد به ۴۴.۸ درصد و ۱.۶ درصد در سال قبل به ۱.۰ درصد کاهش یافت.

در اکتبر ۲۰۲۴، ایالات متحده، استرالیا و قطر به‌عنوان سه صادرکننده برتر LNG در جهان معرفی شدند. در دوره ژانویه تا اکتبر ۲۰۲۴، صادرات جهانی LNG به ۳۴۱.۸۳ میلیون تن رسید که نشان‌دهنده افزایش ۱.۵ درصدی (معادل ۵.۱۵ میلیون تن) نسبت به مدت مشابه سال قبل است. این رشد ناشی از صادرات نمودار ۲۰: روند صادرات ماهانه LNG جهانی

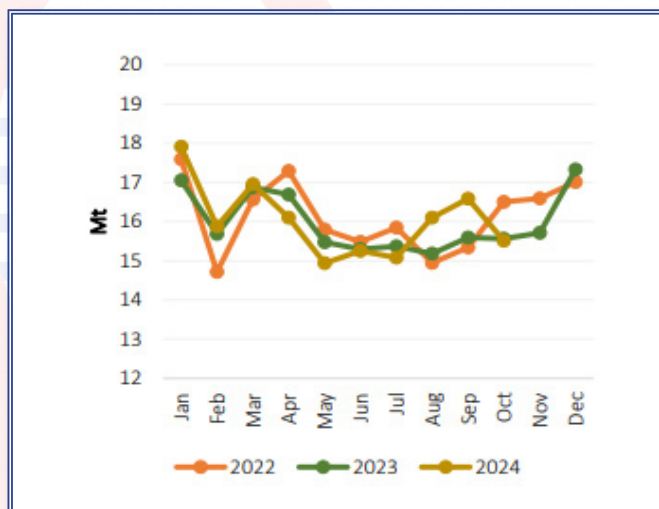
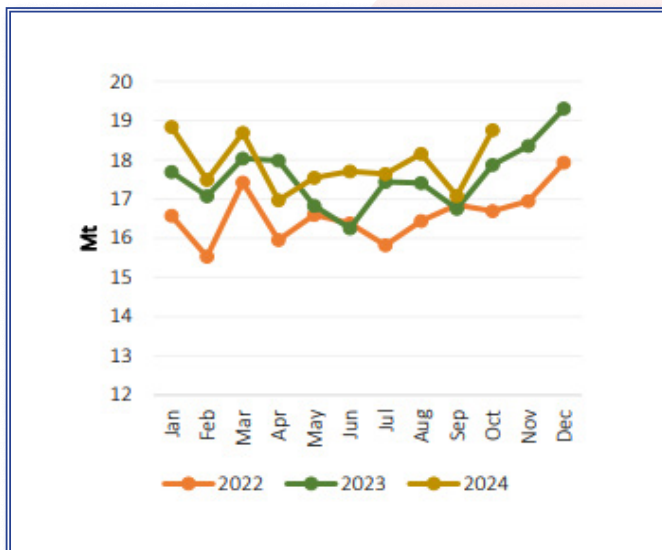

در اکتبر ۲۰۲۴، صادرات LNG از کشورهای غیرعضو (GECF) با افزایش ۵.۰ درصدی (معادل ۰.۸۹ میلیون تن) نسبت به سال گذشته به ۱۸.۷۵ میلیون تن رسید که بالاترین سطح از ژانویه ۲۰۲۴ بود. (نمودار ۲۴) این افزایش عمدتاً ناشی از صادرات بیشتر از استرالیا، اندونزی و عمان بود، در حالی که صادرات LNG ایالات متحده در مقایسه با سال گذشته ثابت باقی ماند. (نمودار ۲۵) افزایش صادرات LNG استرالیا عمدتاً به دلیل افزایش تولید از تأسیسات Prelude FLNG بود که کاهش نمودار ۲۴: روند صادرات ماهانه LNG کشورهای غیر عضو GECF

به خود اختصاص داد. اروپا با ۲۳ درصد در رتبه دوم قرار داشت و مناطق آمریکای لاتین و خاورمیانه نیز هر کدام ۳ درصد از صادرات را دریافت کردند. در دوره ژانویه تا اکتبر ۲۰۲۴، صادرات LNG کشورهای GECF به ۱۶۰.۳۱ میلیون تن رسید که نشان‌دهنده افزایش جزئی ۱.۰ درصدی (معادل ۱.۵۳ میلیون تن) نسبت به مدت مشابه سال قبل است.

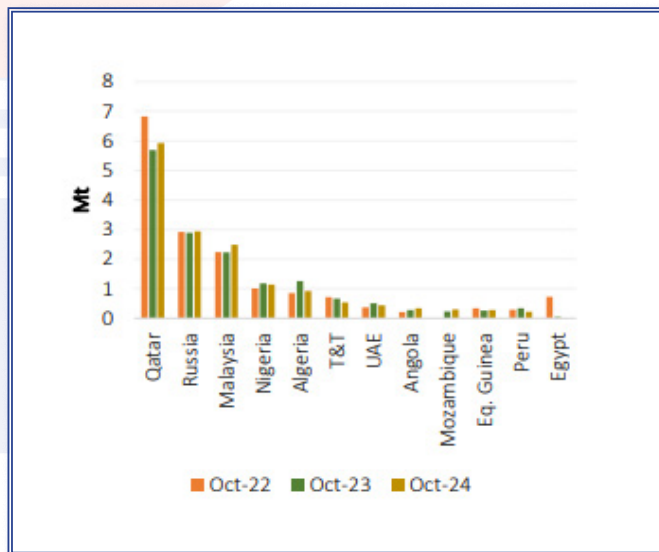
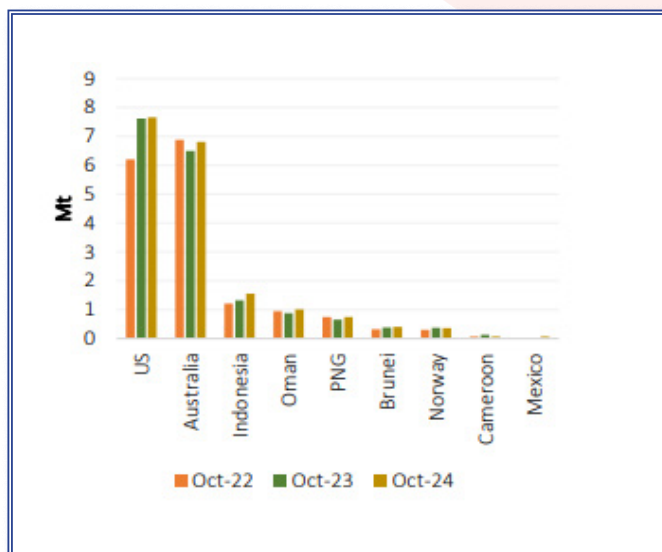
«Non-GECF»

نمودار ۲۲: روند صادرات ماهانه LNG کشورهای عضو GECF

نمودار ۲۵: صادرات LNG کشورهای غیر عضو GECF بر اساس کشور

نمودار ۲۳: صادرات LNG کشورهای عضو GECF بر اساس کشور

واردات گاز از طریق خط لوله (PNG) اتحادیه اروپا در اکتبر ۲۰۲۴ به ۱۳.۴ میلیارد متر مکعب رسید و دوباره افزایش یافت. در حوزه زیرساخت‌ها، واحد شناور ذخیره‌سازی و تبدیل مجدد به گاز (FSRU) در الکساندروپولیس یونان از اول اکتبر ۲۰۲۴ فعالیت تجاری خود را آغاز کرد و قرار است گاز مورد نیاز بازارهای اروپای مرکزی و شرقی را تأمین کند.

صادرات از تأسیسات Ichthys LNG را جبران کرد. رشد تولید در Prelude به دلیل کاهش فعالیت‌های تعمیر و نگهداری حاصل شد، در حالی که تعمیرات گسترده در Ichthys صادرات آن را کاهش داد. در اندونزی، افزایش تولید در تأسیسات ۳ Tangguh Train و کاهش تعمیرات در تأسیسات LNG Bontang صادرات را تقویت کرد. همچنین، افزایش صادرات LNG عمان ناشی از کاهش فعالیت‌های تعمیر و نگهداری بود. در ایالات متحده، افزایش صادرات از تأسیسات Corpus Christi و Freeport کاهش صادرات از تأسیسات Calcasieu Pass را جبران کرد.

در دوره ژانویه تا اکتبر ۲۰۲۴، صادرات LNG کشورهای غیرعضو GECF با افزایش ۳.۲ درصدی (معادل ۵.۵۴ میلیون تن) نسبت به مدت مشابه سال قبل به ۱۷۸.۸۶ میلیون تن رسید.

۳- جمع بندی

واردات جهانی LNG در بازه زمانی ژانویه تا اکتبر ۲۰۲۴ با رشد ۲.۴ درصدی نسبت به سال گذشته به ۳۴۱.۱ میلیون تن رسید. این افزایش عمدتاً به دلیل افزایش تقاضا در منطقه آسیا-اقیانوسیه بود که کاهش واردات در اروپا را جبران کرد. در اکتبر ۲۰۲۴، واردات LNG با رشد ۸.۶ درصدی نسبت به سال گذشته به ۳۴.۴ میلیون تن رسید و رکوردی برای این ماه ثبت کرد. این افزایش ناشی از تقاضای قوی در آسیا-اقیانوسیه و رشد واردات در مناطق آمریکای لاتین (LAC) و خاورمیانه و شمال آفریقا (MENA) بود.

قیمت‌های مطلوب در تجارت LNG از منطقه آتلانتیک، به ویژه از ایالات متحده، به همراه افزایش تقاضای گاز و ذخیره‌سازی پیش از زمستان، صادرات LNG به منطقه آسیا-اقیانوسیه را افزایش داد، که عمدتاً توسط چین، هند و کره جنوبی هدایت شد. در همین حال، واردات LNG اروپا به دلیل ذخایر بالای گاز، اختلاف قیمت‌های تک محموله بین بازارهای آسیا و اروپا، و واردات قوی گاز از طریق خط لوله که نسبت به سال قبل ۳ درصد رشد داشت، کاهش یافت. پس از محدودیت‌های ناشی از تعمیر و نگهداری در ماه قبل،

گزارش های تحلیلی

بخش
دوم

بررسی و تحلیل پالایشگاه‌های چین و انتظار تحریم‌های بیشتر علیه ایران

حسین پاک‌کاری

شدید بین پالایشگاه‌های دولتی و مستقل نیز فشار بر حاشیه سود را افزایش داده است، چرا که پالایشگاه‌های دولتی سهم بیشتری از بازار داخلی را دارند. در مقایسه با شرکت‌های بزرگ نفتی که از حمایت دولت برای حفظ عملکرد از طریق صادرات بهره می‌برند، پالایشگاه‌های مستقل به دلیل تقاضای کمتر از حد انتظار داخلی و عدم دسترسی به بازار صادرات، سود پالایشی کم‌تری را تجربه کردند.

پالایشگاه‌های مستقل چینی به دلیل مقیاس و سود کم، تولیدکنندگان نوسانی حاشیه‌ای هستند. تی‌پات‌های چینی بیش از یک چهارم ظرفیت پالایشی چین را تشکیل می‌دهند. پس از یک دوره حاشیه سود بالا در چند سال اخیر، حاشیه سود تی‌پات‌ها در ماه‌های اخیر به دلیل کاهش تخفیف‌های نفت خام و کاهش قیمت فرآورده، کاهش یافته است. روند کاهش حاشیه سود همراه با سیاست سختگیرانه چین برای ارتقای کیفیت و توسعه نوآوری سبز در صنعت پالایش، بسیاری از تی‌پات‌ها را مجبور به تعطیلی طولانی‌مدت خواهد کرد. چرا که بیشتر تی‌پات‌ها در بیشتر ایام سال به دلیل تقاضای ضعیف برای فرآورده‌های نفتی، با حاشیه سود پایین در نزدیکی نقطه سر به سر خود کار می‌کنند. براساس گزارش اس‌اند‌پی گلوبال، در نیمه اول سال ۲۰۲۴، متوسط سود پالایشی با ۸۶٪ درصد کاهش به ۸۵ یوان در هر تن در مقایسه با ۶۱۲ یوان در هر تن در مدت مشابه در سال ۲۰۲۳ کاهش یافت. همچنین میانگین نرخ بهره‌برداری از ظرفیت پالایشی در نیمه اول سال ۲۰۲۴ با ۱۰ درصد کاهش نسبت به مدت مشابه در سال ۲۰۲۳ به ۵۸ درصد رسیده است. کساد بازار مسکن، ساخت و ساز کند در پروژه‌های زیربنایی و استفاده رو به رشد از وسایل نقلیه برقی و کامیون‌های با سوخت ال ان جی به کاهش تقاضا برای بنزین کمک کرده است. در نتیجه، پالایشگاه‌های مستقل تولید بنزین را کاهش

بیان رویداد

در سال جاری پالایشگاه‌های چین، به‌ویژه پالایشگاه‌های مستقل، بدلیل رشد کم تقاضا با کاهش تولید و کاهش حاشیه سود مواجه شده‌اند. این مسئله همراه با تحریم‌های اخیر ایالات متحده علیه ایران احتمالاً بر تقاضای نفت خام پالایشگاه‌های مستقل و عملکرد پالایشی چین تاثیر گذار خواهد بود که در این گزارش بطور مختصر مورد بررسی قرار می‌گیرد.

تحلیل و ارزیابی

حاشیه سود پالایش نفت خام در چین در سال جاری کاهش یافت که به دلیل کاهش تقاضای داخلی و افزایش تولید فرآورده‌های پالایشی بوده است. این کاهش تقاضا، به ویژه از سوی صنایع پتروشیمی چین که با مشکلات ناشی از ظرفیت مازاد و رشد اقتصادی ضعیف مواجه بوده‌اند، فشار بیشتری بر پالایشگاه‌ها وارد کرده است. در هفت ماهه اول سال جاری، پالایشگاه‌ها ۱۴/۳۷ میلیون بشکه در روز فرآوری کردند که ۱/۲ درصد نسبت به مدت مشابه در سال ۲۰۲۳ کاهش داشته است. در سال ۲۰۲۴، پالایشگاه‌های مستقل چین به‌ویژه در استان شاندونگ، قطب پالایشگاه‌های کوچک موسوم به «تی‌پات» با کاهش حاشیه سود و ورشکستگی مواجه شدند. افزایش هزینه‌های تولید همراه با ضعف بازار داخلی، فشار زیادی بر این پالایشگاه‌ها وارد کرد و باعث شد که بسیاری از آنها نتوانند هزینه‌های خود را پوشش دهند. یکی از دلایل اصلی کاهش سود پالایشی، کاهش تقاضای داخلی برای فرآورده‌های پالایشی مانند گازوئیل و بنزین، به ویژه به دلیل ضعف اقتصادی و سیاست‌های سختگیرانه دولت برای کاهش مصرف سوخت، فشار بیشتری بر حاشیه سود وارد کرد. علاوه بر این، رقابت

داده‌اند.

چشم انداز پالایش چین

پالایشگاه‌های جدید و توسعه پالایشگاه‌های موجود باید توسط کمیسیون توسعه و اصلاحات ملی چین (NDRC) تایید شود. دولت چین در سالهای اخیر سیاست تعطیلی پالایشگاه‌های کوچکتر و کم کارآمد را دنبال کرده است، اگرچه این سیاست با مخالفت دولت‌های محلی مواجه شده است.

بر اساس گزارش اداره اطلاعات انرژی آمریکا، انتظار می‌رود که پنج پروژه پالایشگاهی در چین تا سال ۲۰۲۸ تکمیل شود. این پروژه‌ها تولید نفتا و گاز مایع را به حداکثر می‌رسانند که به عنوان خوراک تاسیسات پتروشیمی مورد استفاده قرار می‌گیرند. یکی از پالایشگاه‌های برنامه ریزی شده برای سال ۲۰۲۵، یولونگ، احتمالاً در مجموع حدود ۱۰۰ هزار بشکه در روز به تولید سوخت حمل و نقل اضافه خواهد کرد و تولید بقیه آنها نفتا و سایر مواد اولیه پتروشیمی خواهد بود. زمان‌بندی و قابلیت اجرای این پروژه‌ها به عوامل زیادی از جمله روند مصرف سوخت داخلی چین، افزایش ظرفیت سایر تاسیسات پتروشیمی و سیاست دولت چین در زمینه واردات و صادرات بستگی دارد. اگرچه برخی از این پروژه‌ها تا سال ۲۰۲۶ شروع به کار خواهند کرد، اما احتمال تاخیر در بهره‌برداری در برخی از این پروژه‌ها تا سال ۲۰۲۸ یا بعد از آن وجود دارد. در نتیجه، برآورد می‌شود که ظرفیت کل

احتمالاً بزرگ‌ترین عاملی که بر عملکرد پالایشی در سال ۲۰۲۴ و سال‌های پس از آن تأثیر می‌گذارد، گذار چین به خودروهای با انرژی جدید است، که شامل خودروهای تمام برقی، هیبریدی و کامیون‌های ال‌ان‌جی سوز می‌شود. بر اساس داده‌های انجمن خودروسازان چین، فروش خودروهای سواری با انرژی جدید در ماه جولای ۲۰۲۴ برای اولین بار از فروش موتورهای احتراق داخلی فراتر رفت. یک کارشناس نفتی چین در یک گردهمایی صنعتی در سنگاپور گفت انتظار می‌رود تقاضای بنزین چین در سال ۲۰۲۵ به اوج خود برسد، زیرا نفوذ خودروهای برقی از هدف دولت فراتر رفته و قرار است امسال به ۴۰ درصد از فروش خودروهای جدید برسد. دولت چین همچنین مصرف‌کنندگان را تشویق می‌کند تا از خودروهای قدیمی‌تر و کم‌بازده به خودروهای با انرژی جدید یا خودروهای کارآمدتر روی آورند و به افرادی که خودروهای قدیمی بنزینی و دیزلی را اسقاط کرده و آن را با خودروهای با انرژی جدید جایگزین کنند، ۲۰ هزار یوان یارانه پرداخت خواهد کرد. این یارانه برای حذف بیشتر خودروهای بنزینی و دیزلی از جاده‌ها و جایگزینی آنها تا حد زیادی با خودروهای برقی طراحی شده که چین بزرگترین تولیدکننده آن در جهان است.

جدول ۱: پروژه‌های پالایشی برنامه ریزی شده چین تا سال ۲۰۲۸، هزار بشکه در روز

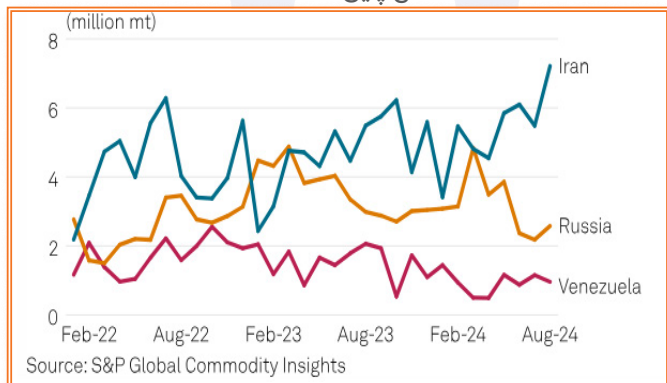
نام و موقعیت جغرافیایی	ظرفیت برآوردی	سال بهره‌برداری	نوع ظرفیت
یولونگ (شاندونگ)	۴۰۰	۲۰۲۵	جدید
نینگبو (شیجیانگ)	۱۲۰	۲۰۲۵	توسعه
سینوپک ژنهای (شیجیانگ)	۲۵۰	۲۰۲۶	توسعه
هوجیان آرامکو (لیائونینگ)	۳۰۰	۲۰۲۷	جدید
سینوپک یوایانگ (هونان)	۴۰	۲۰۲۷	جدید

مأخذ: EIA

تأثیر تحریم‌های بیشتر علیه ایران بر واردات نفت خام چین

بر اساس گزارش اس‌اندپی گلوبال، انتظار می‌رود تحریم‌های اخیر ایالات متحده علیه ایران، جریان نفت خام ایران به چین را کاهش دهد و در نتیجه آن رقابت‌پذیری نفت ایران به دلیل کمبود کشتی و افزایش هزینه‌های حمل و نقل در کوتاه مدت کاهش یابد. امریکا دامنه تحریم‌های خود را در ۱۱ اکتبر گسترش داد تا هر شرکتی را که در بخش‌های نفت و پتروشیمی ایران فعالیت می‌کند، در بر بگیرد. وزارت خزانه داری و وزارت امور خارجه ایالات متحده ۲۳ کشتی و ۱۶ نهاد را که در تجارت نفت ایران دخیل بودند را تحریم کرده است. این تحریم‌ها، همراه با نگرانی در مورد اقدامات بیشتر، در صورت تشدید مناقشه ایران و اسرائیل، می‌تواند عدم اطمینان طولانی مدت را برای پالایشگاه‌های مستقل چین، بزرگترین مشتریان نفت خام ایران، ایجاد کند و آنها را وادار کند تا گزینه‌های عرضه جایگزین را در نظر بگیرند. یک پالایشگاه مستقل مستقر در شاندونگ گفت که تحریم‌ها تامین مالی این محموله‌ها را پیچیده می‌کند، زیرا هیچ بانکی به محموله‌های حمل شده توسط یک کشتی تحریم شده خدمات ارائه نخواهد کرد. بر اساس برآوردهای اس‌اندپی گلوبال، در ماه سپتامبر، حدود ۳۰ کشتی بارگیری نفت خام ایران را برای پالایشگاه‌های مستقل چین انجام دادند که در این میان، شش کشتی در فهرست اخیر تحریم‌های ایالات متحده قرار داشتند. با تحریم ۲۳ کشتی در یک اقدام، یافتن کشتی جایگزین **نمودار ۱: روند صادرات نفت خام ایران، روسیه و ونزوئلا به پالایشگاه‌های مستقل چین، ۲۰۲۲-۲۰۲۴**

پالایشگاه‌ها در چین بین ۰٫۸ تا ۱٫۱ میلیون بشکه در روز از سال ۲۰۲۳ تا ۲۰۲۸ افزایش یابد. این محدوده شامل برآورد تعطیلی پالایشگاه‌ها نمی‌شود. توسعه‌های جدید، رقابت را در میان پالایشگاه‌های کوچک‌تر و مستقل چین افزایش می‌دهد که ممکن است برخی از آنها در نتیجه این افزایش ظرفیت تعطیل شوند. هر گونه تعطیلی، افزایش ظرفیت پالایشگاه‌های بزرگتر در چین را جبران می‌کند.

تاسیسات ۳۰۰ هزار بشکه در روز در لیائونینگ که قرار است در سال ۲۰۲۷ تکمیل شود، یک سرمایه‌گذاری مشترک بین دو شرکت چینی (گروه نورینکو و گروه صنعتی پانجین شینجنگ) و آرامکو عربستان سعودی است. از آنجایی که پالایشگاه‌های نفت و کارخانه‌های پتروشیمی که به‌عنوان سرمایه‌گذاری مشترک بین شرکت‌های خاورمیانه و چینی ساخته می‌شوند معمولاً شامل قراردادهای عرضه نفت خام هستند، این سرمایه‌گذاری‌ها ممکن است به طور فزاینده‌ای نفت خام را از کشورهای خاورمیانه تامین کنند.

توسعه پالایشگاهی که تا سال ۲۰۲۸ برنامه ریزی شده است ممکن است تأثیر قابل توجهی بر واردات یا صادرات فرآورده‌های نفتی چین نداشته باشد. یکی از دلایل این است که برخی از پالایشگاه‌های کوچک‌تر و مستقل ممکن است در سال‌های آینده تعطیل شوند، که این امر برخی از توسعه‌های پالایشگاهی چین را جبران می‌کند. همچنین، از آنجایی که ظرفیت جدید با تاسیسات پتروشیمی ادغام شده است، رشد تولید فرآورده‌های نفتی در چین بین تولید سوخت و خوراک پتروشیمی متعادل خواهد شد و از هرگونه عرضه بیش از حد در تولید سوخت جلوگیری می‌کند و فشار بر پالایشگاه‌های چین برای فروش به بازارهای صادراتی را کاهش می‌دهد.

مستقل را کاهش دهد. این در حالی است که دولت چین سهمیه واردات نفت خام در سال ۲۰۲۵ را برای پالایشگاه‌های مستقل ۶ درصد نسبت به سال ۲۰۲۴ افزایش داده و به حدود ۵/۱۴ میلیون بشکه در روز رسانده است. سهمیه بالاتر با افزایش ظرفیت جدید پالایشگاهی حاصل می‌شود، سهمیه‌های سال ۲۰۲۵ پس از دریافت بازخورد از پالایشگاه‌ها در مورد تقاضا و ظرفیت عملیاتی جدید، تعدیل خواهد شد اما به پالایشگاه‌هایی که طی دو سال گذشته نفت خام وارد نکرده‌اند، هیچ سهمیه‌ای تعلق نمی‌گیرد.

خلاصه و جمع بندی

- کاهش تقاضای داخلی برای فرآورده‌های پالایشی مانند گازوئیل و بنزین، کاهش رشد اقتصادی و سیاست‌های سختگیرانه برای کاهش مصرف سوخت از دلایل اصلی کاهش سود پالایشی در چین است.
- رقابت شدید بین پالایشگاه‌های دولتی و مستقل نیز فشار بر حاشیه سود را افزایش داده است.
- روند کاهش حاشیه سود همراه با سیاست سختگیرانه چین برای ارتقای کیفیت و توسعه نوآوری سبز در صنعت پالایش، بسیاری از تپات‌ها را مجبور به تعطیلی طولانی‌مدت خواهد کرد.
- دولت چین با یارانه تشویقی بدنبال حذف بیشتر خودروهای بنزینی و دیزلی از جاده‌ها و جایگزینی آنها تا حد زیادی با خودروهای برقی است.
- زمان‌بندی و قابلیت اجرای پروژه‌های توسعه پالایشگاهی به عوامل زیادی از جمله روند مصرف سوخت داخلی چین، افزایش ظرفیت سایر تاسیسات پتروشیمی و سیاست دولت چین در زمینه واردات و صادرات بستگی دارد.
- توسعه‌های جدید، رقابت را در میان پالایشگاه‌های کوچک‌تر و مستقل چین افزایش می‌دهد که ممکن است برخی از آنها در نتیجه این افزایش ظرفیت تعطیل شوند.
- انتظار می‌رود تحریم‌های اخیر ایالات متحده علیه ایران، جریان نفت خام ایران به چین را کاهش دهد و در

برای فروشندگان چالش برانگیز خواهد بود. کاهش ناگهانی در دسترس بودن کشتی‌ها برای حمل نفت خام ایران می‌تواند به دو نتیجه منجر شود اول، عرضه به چین کاهش می‌یابد و دوم، نرخ حمل و نقل کشتی‌ها برای چین افزایش می‌یابد.

پالایشگاه‌های مستقل چینی در شاندونگ از زمان اعمال مجدد تحریم‌ها علیه ایران در سال ۲۰۱۸، خریداران اصلی نفت خام ایران بوده‌اند. پالایشگاه‌های مستقل عمدتاً به نفت خام تحریم شده ایران، روسیه و ونزوئلا وابسته هستند، زیرا معمولاً ارزان‌تر از نفت خام بدون تحریم هستند. بر اساس برآوردهای اس‌اندپی گلوبال حدود ۱.۵۷ میلیون بشکه در روز نفت خام ایران در ماه سپتامبر ۲۰۲۴ به چین صادر شد که ۵.۸ درصد نسبت به رکورد ۱.۶۷ میلیون بشکه در روز در ماه اوت ۲۰۲۴ کاهش داشت. با این حال، حجم صادرات در ماه سپتامبر ۲۰۲۴ بیشتر از بالاترین سطح صادرات سال گذشته یعنی ۱/۴۳ میلیون بشکه در روز در اکتبر ۲۰۲۳ باقی ماند. در همین حال، گزارشات اس‌اندپی گلوبال نشان می‌دهد که صادرات نفت خام ایران در هفته منتهی به ۶ اکتبر به ۲۳۷ هزار بشکه در روز کاهش یافته است که پایین‌ترین میزان هفتگی حداقل در دو سال گذشته است. بنابراین با کاهش دسترسی به نفت خام ایران، پالایشگاه‌های مستقل چینی ممکن است خرید نفت خام روسیه، عمدتاً ESPO، را افزایش دهند. علاوه بر این، پالایشگاه‌های مستقل، خرید محموله‌های نفت کوره وارداتی را به طور کامل به حالت تعلیق در نیاورده‌اند، که می‌تواند به عنوان یکی دیگر از گزینه‌های جایگزین برای خوراک پالایشی محسوب شود. اگرچه طبق گزارش اس‌اندپی گلوبال، انتظار می‌رود تغییرات در مقررات مالیات بر مصرف نفت کوره و قیر که بار مالیاتی پالایشگاه‌های مستقل را افزایش می‌دهد و به طور قابل توجهی بر عملکرد پالایشگاهی و حاشیه سود آنها تأثیر می‌گذارد، در ماه اکتبر اجرایی شود، اما هنوز هیچ تاییدی مبنی بر اجرای این تغییرات وجود ندارد. لذا علاوه بر چالش‌های لجستیکی پس از تحریم‌های جدید ایالات متحده علیه ایران، کاهش سود پالایشی و تغییرات در مقررات مالیات بر مصرف نیز می‌تواند تقاضای نفت خام پالایشگاه‌های

به خودروهای با انرژی جدید است، که شامل خودروهای تمام برقی، هیبریدی و کامیون‌های ال‌ان‌جی سوز می‌شود.

نتیجه آن رقابت‌پذیری نفت ایران به دلیل کمبود کشتی و افزایش هزینه‌های حمل و نقل در کوتاه مدت کاهش یابد.

● این تحریم‌ها در صورت تشدید مناقشه ایران و اسرائیل، می‌تواند عدم اطمینان طولانی مدت را برای پالایشگاه‌های مستقل چین، بزرگترین مشتریان نفت خام ایران، ایجاد کند و آنها را وادار کند تا گزینه‌های جایگزین را در نظر بگیرند.

● صادرات نفت خام ایران به چین در ماه سپتامبر ۲۰۲۴ در حدود ۵.۸ درصد نسبت به ماه اوت ۲۰۲۴ کاهش داشته است. همچنین صادرات نفت خام ایران در هفته منتهی به ۶ اکتبر به ۲۳۷ هزار بشکه در روز کاهش یافته است که پایین‌ترین میزان هفتگی در حداقل دو سال گذشته است.

● چالش‌های لجستیکی پس از تحریم‌های جدید ایالات متحده علیه ایران، کاهش سود پالایشی و تغییرات در مقررات مالیات بر مصرف نیز می‌تواند تقاضای نفت خام پالایشگاه‌های مستقل را کاهش دهد.

● بزرگ‌ترین عاملی که ممکن است بر عملکرد پالایشی در سال ۲۰۲۴ و سال‌های آینده تأثیر بگذارد، گذار چین

بررسی چشم انداز قراردادهای گازی ترکیه در سال ۲۰۲۵-۲۰۲۶ و تغییر راهبرد انرژی و اثرات آن

مهرماه ۱۴۰۳

مصرف ترکیه حدود ۵۰ میلیارد مترمکعب در سال بوده و در حال افزایش است هرچند ۸۰ تا ۸۵ میلیارد متر مکعب در سال ظرفیت واردات دارد. تنها از طریق خط لوله حدود ۶۳ میلیارد متر مکعب گاز وارد می‌کند که بیشتر از مصرف است. این کشور علاوه بر حجم فعلی واردات LNG ظرفیت واردات بیشتری به حجم ۲۰ تا ۲۵ میلیارد متر مکعب را در سال دارد. سرمایه‌گذاری‌های بوتاش در دهه گذشته موجب شده است که سیستم گاز ترکیه ظرفیت واردات اضافی داشته باشد که امکان یک مرکز تجاری را ایجاد می‌کند. آمریکا، قطر، عمان و ترینیداد و توباگو به عنوان تامین کنندگان احتمالی LNG می‌تواند فرصت صادرات به اروپا بوجود آورد. خط لوله ترانس بالکان که تا سال ۲۰۲۰ گاز روسیه را از طریق اوکراین، مولداوی، رومانی و بلغارستان به ترکیه منتقل می‌کرد که با معکوس شدن آن می‌توان برای صادرات به کشورهای جنوب شرقی اروپا استفاده شود. از زمان شروع خط لوله ترک استریم، جریان گاز از طریق خط لوله ترانس بالکان معکوس شده است و اکنون می‌توان از این شبکه برای صادرات مجدد گاز از ترکیه به بلغارستان، رومانی، مجارستان و صربستان استفاده کرد. بوتاش در حال حاضر قراردادهایی برای تامین گاز به بلغارستان، رومانی و مجارستان دارد و علاقه خود را برای تامین سایر بازارهای منطقه‌ای نشان داده است. بولگارگاز آخرین دور مذاکرات خود را با بوتاش در ۱۵ اوت در مورد شرایط قرارداد ۱۳ ساله تامین گاز، که در ژانویه ۲۰۲۳ توافق شد و اجازه واردات گاز LNG از طریق ترکیه را برای بولگارگاز فراهم می‌کند، برگزار کرد. پارلمان بلغارستان در ماه آوریل به وزیر انرژی این کشور، ولادیمیر مالینوف، رای داد تا در بحبوحه انتقاد از مفاد قرارداد آن، دوباره بر سر این توافق مذاکره کند. این قرارداد در ژانویه ۲۰۲۳ توسط دولت موقت بلغارستان در آن زمان به عنوان یک ابتکار کلیدی برای بهبود امنیت عرضه گاز پس از قطع تحویل این کشور به خط لوله

مقدمه

شرایط بازار گاز منطقه به نفع ترکیه رقم خورده است. روسیه در اثر تحریم اروپا با مازاد عرضه گاز روبروست و تنها بازار مهم فعلی ترکیه است. از بعد داخلی روند تولید از میدان ساکاریا رو به افزایش است و از سویی ظرفیت واردات LNG افزایش یافته و سهم آن از کل واردات قابل توجه شده است. کشورهای اروپای شرقی نیز بدنبال افزایش واردات گاز از ترکیه هستند. با توجه به اینکه قراردادهای مهم گازی ترکیه با روسیه در ۲۰۲۵ و ۲۰۲۶ به پایان می‌رسد نحوه تمدید آنها با توجه به افزایش قدرت چانه‌زنی ترکیه از موضوعات مهمی است که میبایست مورد بررسی قرار گیرد.

تحلیل کارشناسی

شرکت دولتی بوتاش قراردادی با گازپروم روسیه به میزان ۱۶ میلیارد مترمکعب در سال از طریق خط لوله بلواستریم و قراردادی به میزان ۵/۷۵ میلیارد مترمکعب در سال از طریق خط لوله ترکاستریم دارد که هر دو در پایان سال ۲۰۲۵ منقضی می‌شوند. بوتاش همچنین قراردادی برای واردات تا ۹/۶ میلیارد متر مکعب گاز ایران دارد که در جولای ۲۰۲۶ منقضی می‌شود. شش شرکت خصوصی برای واردات گاز روسیه، به طور جداگانه قرارداد دارند. از این تعداد، Enerco قرارداد ۲/۵ میلیارد متر مکعب در سال دارد که در پایان سال ۲۰۲۵ منقضی می‌شود و Avrasya Gaz قراردادی به ۰/۵ میلیارد متر مکعب در سال دارد که در فوریه ۲۰۲۶ منقضی می‌شود. با این حال، هیچ یک از این شرکت‌ها از سال ۲۰۲۱ گازی وارد نکرده‌اند و بین سال‌های ۲۰۱۹-۲۰۲۱ فقط مقادیر اندکی وارد کرده‌اند. طی پنج ماه گذشته بوتاش سه قرارداد جدید خرید LNG با ExxonMobil، TotalEnergies، Shell امضا کرده است و در پایان سال گذشته قرارداد قدیمی LNG خود را با الجزایر تمدید کرد.

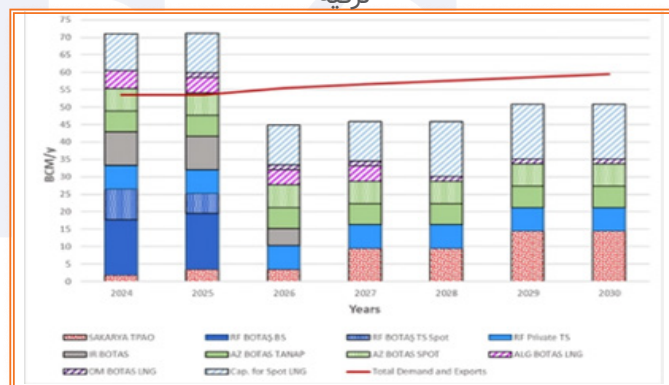
گاز خط لوله نیز مصداق آن می‌باشد. از یک سو میزان تولید داخلی در حال افزایش است و از سوی دیگر سهم واردات ال‌ان‌جی نیز در حال افزایش است. با افزایش واردات ال‌ان‌جی دو امکان برای ترکیه فراهم می‌شود: کاهش واردات از خط لوله؛ افزایش صادرات به اروپا. ترکیه تقریباً ۵۰ میلیارد متر مکعب در سال گاز مصرف میکند و ظرفیت واردات حدود ۷۵ تا ۸۰ میلیارد متر مکعب در سال را دارد. ترکیه در تمدید قراردادهای قدرتمند چانه زنی بیشتری در سایه افزایش تولید داخلی و واردات LNG پیدا کرده است. تمدید قرارداد با گازپروم در سال ۲۰۲۱ با شرایط جدید انجام شد که اهم آن شامل کوتاهتر شدن مدت قرارداد، حذف شرط take or pay و مبنای قیمت مبتنی بر قیمت گاز به جای نفت شد. در قرارداد جدید با آذربایجان برای واردات گاز از حوزه شاه دنیزا حجم از ۶/۶ به ۱۱ میلیارد مترمکعب افزایش یافت، دوره زمانی نیز کاهش یافت و قیمت‌گذاری بر مبنای هاب ایتالیا منعقد گردید. در تمدید قرارداد با گازپروم قیمت گاز بر مبنای ۷۰ درصد قیمت گاز و ۳۰ درصد قیمت نفت فرمول بندی شده است، همچنین ترکیه می‌تواند حجم بالاتری را در صورت نیاز وارد کند.

جمع‌بندی و اظهار نظر کارشناسی

- ترکیه در سالهای آتی با افزایش تولید گاز از میدان ساکاریا، افزایش واردات LNG و همچنین تحریم گاز روسیه توسط اروپا در وضعیت بهتر چانه‌زنی برای تمدید قرارداد با روسیه و ایران قرار خواهد داشت.
- قراردادهای جدید LNG با شرکت‌های مختلف حاکی از آن است که ترکیه تصمیم به ادامه افزایش سهم واردات آن را داشته و حجم صادرات از منابع گازی غیر از روسیه و ایران را به اروپا از LNG افزایش خواهد داد. کشورهای اروپای شرقی به خصوص رومانی با واردات ۲ bcm و بلغارستان با ۳ bcm نیز با انعقاد قرارداد جدید تمایل خود برای افزایش واردات LNG از ترکیه را نشان می‌دهند.
- ترکیه در تمدید قرارداد با روسیه و ایران بندهای حجم، مدت و قیمت را با توجه به نیاز کمتر به واردات خط لوله منعطفتر و به نفع خود تغییر خواهد داد.

روسیه در آوریل ۲۰۲۲ مورد استقبال قرار گرفت. اولین محموله تحت این قرارداد در آوریل سال گذشته پس از اینکه بولگارگاز محموله LNG از ایالات متحده را که به پایانه LNG Marmara Ereğlisi ترکیه تحویل داد، تحویل گرفت. ترکیه ظرفیت کلی ارسال حدود ۳۰ میلیون تن در سال (۴۱ میلیارد مترمکعب در سال) دارد، اما واردات LNG آن بسیار کمتر از ظرفیت کل واردات است، به این معنی که می‌تواند ظرفیت ترانزیت به بلغارستان را آزاد کند. اپراتور شبکه بلغارترانس گاز بلغارستان و بوتاش نیز در ماه ژانویه یک توافقنامه اتصال کلیدی برای جریان گاز در نقطه Strandzha/Malkoclar در مرز بین دو کشور امضا کردند. بولگارترانس گاز گفت که شبکه انتقال گاز ترکیه از طریق پایانه‌های گازی سازی مجدد ترکیه، دسترسی به گاز از میادین محلی، آذربایجان، ایران و بازار جهانی LNG را فراهم می‌کند. بلغارستان از نظر تاریخی تقریباً به طور کامل به واردات گاز خط لوله از روسیه وابسته بود، اما پیشرفت‌های زیرساختی اخیر این کشور اروپای جنوب شرقی را قادر به حذف این وابستگی کرده است. این شرکت قصد دارد در سال جاری حدود ۱/۵ میلیارد متر مکعب گاز از آذربایجان از طریق کریدور گاز جنوبی وارد کند و مابقی از LNG از طریق یونان و ترکیه برای کمک به تامین تقاضای حدود ۲/۷ میلیارد متر مکعب در سال دسترسی یابد. این در حالی است که قیمت LNG برای تحویل در شرق مدیترانه همچنان بالاتر از ۱۰ دلار / MMBtu معامله می‌شود.

ترکیه در سالهای پیشرو از لحاظ بازار گاز در وضعیت بهتری قرار خواهد گرفت. نحوه تمدید قراردادهای واردات نمودار ۱: قراردادهای بلندمدت گاز، ظرفیت LNG و تقاضا و صادرات ترکیه

نقش ایران در تلاش روسیه برای متنوع سازی مسیرهای تجاری

سروش پشنگادی

۱- مقدمه

به مسیر کانال سوئز ۳۰ درصد کاهش دهد. مزیت سرزمینی، ایران را در پروژه مذکور ایران به بهترین بازیگر مبدل کرده به طوری که عدم مشارکت ایران اجرایی شدن این کریدور را غیر ممکن خواهد کرد. استفاده بهینه از مزیت سرزمینی در جهت تسلط بر مسیرهای تجاری منجر به افزایش قدرت ملی ایران خواهد شد. از این رو بررسی این موضوع حائز اهمیت می باشد.

تحریم‌های بی‌سابقه کشورهای غربی علیه روسیه پس از جنگ اوکراین در سال ۲۰۲۲ این کشور را به اقداماتی در جهت کم اثر کردن تحریم‌های اعمال شده سوق داده است. از جمله این اقدامات متنوع سازی مسیرهای تجاری با تمرکز بر محور آسیایی می‌باشد تا انزوای تجاری از غرب کمترین آسیب را بر اقتصاد این کشور وارد نماید. کریدور تجاری بین المللی شمال- جنوب (INSTC) که در سال ۲۰۰۰ به ابتکار کشورهای روسیه، هند و ایران طرح شد، یک محور مواصلاتی چند منظوره می‌باشد که اقیانوس هند و خلیج فارس را از طریق ایران به دریای خزر و سپس از طریق سن پترزبورگ در روسیه به شمال اروپا متصل می‌کند. این کریدور در حال ساخت از مسیرهای دریایی، خطوط ریلی و ارتباطات جاده‌ای تشکیل شده است که از بمبئی در هند آغاز شده و به سن پترزبورگ در روسیه منتهی می‌شود. این طرح توسط ۱۳ کشور (آذربایجان، بلاروس، بلغارستان، ارمنستان، هند، ایران، قزاقستان، قرقیزستان، عمان، روسیه، تاجیکستان، ترکیه و اوکراین) تصویب شده و در سمت غربی دریای خزر، روسیه را از طریق آذربایجان به ایران متصل می‌کند. همچنین شاخه شرقی در امتداد ساحل دریای خزر امتداد دارد و کریدور اصلی را به شبکه‌های مختلف جاده‌ای و ریلی کشورهای آسیای مرکزی مانند ترکمنستان و قزاقستان متصل می‌کند. راه اندازی کریدور مذکور مزایای قابل توجهی برای کشورهای مشمول خواهد داشت. به عنوان مثال پیش‌بینی می‌شود INSTC زمان ترانزیت مابین روسیه و هند را تا ۴۰ درصد کاهش داده و آن را از ۴۵-۶۰ روز به ۲۵-۳۰ روز (نسبت به مسیر کانال سوئز) کاهش دهد. علاوه بر این، انتظار می‌رود هزینه‌های حمل و نقل را نسبت

۲-۲- تحلیل و ارزیابی

کریدور INSTC را می‌توان یک تحول عمیق ژئواکونومیک و ژئوپلیتیکی (geopolitical game changer) در نظر گرفت چرا که به روسیه امکان دسترسی به بازارهای نوظهور در جنوب و جنوب شرقی آسیا و همچنین اتصال دریایی به بازارهای جهانی از آب‌های گرم خلیج فارس را خواهد داد. همچنین هند را به مسیر تجاری آسیای مرکزی متصل کرده و امکان انتفاع چند جانبه کشورهای زیادی را میسر خواهد نمود. این کریدور ۷۲۰۰ کیلومتری که از سن پترزبورگ تا بمبئی امتداد یافته، برای هند، یک جایگزین بومی برای ابتکار کمربند و جاده چین، یک مسیر جدید به بازارهای اروپا، یک منبع زغال سنگ و مشتقات نفتی ارزان از مبدا روسیه و یک جایگزین مهم تجاری در صورت بروز اختلافات با غرب در حوزه مسیرهای تجاری می‌باشد. از زاویه نگاه روسیه، این کریدور به معنای مسیری برای فرار از گزند تحریم‌های غربی و فرصتی برای کسب موقعیتی ممتاز در مسیرهای تجاری آینده را ارائه می‌دهد. برای ایران و آذربایجان، INSTC را می‌توان فرصتی برای کسب امتیازات توسعه زیر ساخت‌های تجاری و تسلط بر مسیرهای بازرگانی در نظر گرفت. برای کشورهای عضو بریکس که هدف کاهش وابستگی اقتصادی و تجاری به دنیای غرب را دنبال می‌کنند، INSTC فرصتی کم نظیر را

بودن) با دشواری‌های قابل توجهی روبروست، با وجود تمام ناکامی‌ها و عقب‌ماندگی‌ها در طرح‌های عنوان شده اقدامات اخیر روسیه در زمینه تغییر مسیرهای تجاری این کشور را می‌توان یک تغییر راهبردی در سیاست‌های کلان این کشور دانست. کالاهای تجاری عمدتاً باید با دور زدن بنادر دریای سیاه و بالتیک و کانال سوئز به مشتریان در شرق آسیا و هند تحویل داده شوند. مقامات روس نگران احتمال محدود شدن مسیرهای مذکور به دلیل تسلط ناتو بر مسیرها هستند. در نتیجه روسیه در تلاش برای افزایش تجارت و حفظ روابط تجاری از مداخله دولت‌های غربی، بر روابط با کشورهای شرقی سرمایه‌گذاری می‌کند.

بعد از فروپاشی اتحاد جماهیر شوروی، مقامات روس از روابط زیرساختی با چین و ایران اجتناب می‌کردند، چرا که تجارت با اروپا بسیار سودآور تلقی می‌شد. تغییر در مسیرهای تجاری نشان از تغییر محاسبات مقامات روس دارد. تجارت بین روسیه و چین، که عمدتاً ناشی از افزایش تقاضا برای نفت روسیه توسط پالایشگاه‌های کوچک مقیاس چین بود، سال گذشته به رکورد ۲۴۰ میلیارد دلار رسید، که نسبت به سال ۲۰۲۱ بیش از ۶۰ درصد افزایش یافته است. در سال ۲۰۲۲، اولین پل راه آهن بر روی رودخانه آمور، مرز طبیعی روسیه با چین، افتتاح شد. روسیه قصد دارد تا سال ۲۰۳۰ ظرفیت مواصلاتی در مسیر دریای شمالی در امتداد ساحل قطبی خود به چین شرقی را از ۳۶ به ۲۰۰ میلیون تن افزایش دهد.

در سالیان اخیر، شرکت‌های روسی نیز به دلیل ترس از تحریم‌های غربی از روابط تجاری گسترده با ایران اجتناب می‌کردند اما در سالیان اخیر دو دولت ایران و روسیه به توسعه دو جانبه کریدور شمال-جنوب روی آورده‌اند. سال گذشته، روسیه موافقت نمود که ۱۶۲ کیلومتر خط راه آهن رشت-آستارا، (بخش غربی کریدور) را که ساخت آن تقریباً دو دهه متوقف شده بود را تأمین مالی کند. دولت روسیه بر این باور است که پس از تکمیل ساخت و ساز کریدور شمال-جنوب "جریان‌های حمل و نقل جهانی را به طور قابل توجهی متنوع خواهد کرد" و ایران را به مرکزی برای

برای متنوع سازی مسیرهای تجاری فراهم می‌آورد. ظاهراً رهبران روسیه امیدوارند که آینده اقتصاد کشور را می‌توان به وسیله توسعه تجارت با چین و هند تضمین نمود. دولت روسیه قصد دارد با سرمایه‌گذاری هنگفتی در زیرساخت‌های تجاری اطمینان حاصل کند که اقتصاد این کشور حتی در شرایط تحریم و انزوا رونق خود را حفظ خواهد نمود. مقامات روسیه وعده افزایش ظرفیت حمل و نقل در تمام مسیرهای تجاری غیر غربی را داده‌اند. در دهه آینده، دولت روسیه سرمایه‌گذاری ۷۰ میلیارد دلاری برای ساخت بزرگراه‌هایی که کشور را با شرکای تجاری کلیدی در آسیا و خاورمیانه متصل می‌کند را تدارک دیده است. بخش عمده این سرمایه‌گذاری به خاور دور و شمال اختصاص خواهد یافت و بخش کوچکتر به کریدور حمل و نقل بین‌المللی شمال-جنوب (INSTC) اختصاص می‌یابد که روسیه و اقیانوس هند را از طریق ایران متصل می‌کند.

موضوعات عنوان شده در سطور فوق، چشم اندازهای

کریدور INSTC می‌باشد اما با نگاهی به وضعیت حال حاضر در می‌یابیم که واقعیت متفاوت بوده و تحولات در جهت چشم انداز حرکت نکرده است. جنگ اوکراین منجر به تغییر مسیر تجاری کالاهای روسی شده به طوری که کشورهای تحریم‌های غربی تبعیت نکرده‌اند، حجم از دست رفته تجارت روسیه از محورهای غربی را تا حدودی جبران نموده‌اند اما از آنجایی که تجارت با آسیا به دلیل محدود بودن زیرساخت‌های شرق روسیه (پراکندگی و ناکافی

زیرساختی با توجه مسافت‌های طولانی و شرایط آب و هوایی پیچیده تر است، اوضاع به شکل مطلوبی بنظر نمی‌رسد. تعداد انگشت شماری از شرکت‌ها صنعت حمل و نقل را در اختیار دارند که عمدتاً از سوءمدیریت و فساد رنج می‌برند. در سال ۲۰۱۹، ایگور پوشکارف، شهردار سابق ولادیوستوک (پایتخت تجاری شرقی روسیه)، به دلیل فساد در یک پروژه به حبس محکوم شد. علاوه بر این، در بحبوحه درگیری‌های داخلی و تحریم و جنگ اوکراین و فرار نیروهای متخصص، روسیه در جذب نیروی کار و متخصصان مورد نیاز برای ارتقا و نوسازی راه‌آهن‌ها با مشکل مواجه خواهد شد. همچنین مشارکت کنندگان در کریدور شمال-جنوب دچار اختلافات داخلی عمیق بوده و این برنامه‌ریزی برای توسعه سایر بخش‌های پروژه را دشوار می‌کند. همچنین تحریم‌ها ساخت مسیرهای تجاری جایگزین را مانع شده‌اند. افزایش ظرفیت تجاری از مسیر شمالی مستلزم اجرای پروژه‌های نفت و گاز در قطب می‌باشد، اما این پروژه با خروج شرکت‌های غربی از روسیه دشوار تر شده است. در آوریل، نواتک، بزرگترین تولیدکننده گاز طبیعی مایع شده (LNG) روسیه، به دلیل کمبود قطعات برای نفتکش‌ها مجبور به تعلیق تولید در پروژه LNG قطب شمال شد. راه آهن دولتی روسیه (RZD) نیز در جایگزینی تامین‌کنندگان از دست رفته با مشکل مواجه خواهد شده است. سال گذشته، راه آهن روسیه به دلیل کمبود قطعات تا ۵۰۰۰۰ واگن قطار را از رده خارج کرد.

از طرفی حتی اگر مقامات روس ظرفیت مسیرهای تجاری جدید را افزایش دهند، تقاضای خارجی برای کالاهای روسی به هیچ وجه تضمین شده نخواهد بود. به دلیل عدم توازن تجاری روسیه با چین، حدود ۱۵۰۰۰ کانتینر در خاور دور انباشته شده است. کشورهایی که از تحریم‌های غربی تبعیت نمی‌کنند در ازای چشم پوشی از تحریم‌ها درخواست‌های دشواری را برای همکاری با روسیه مطرح خواهند نمود. به عنوان مثال مذاکرات در مورد خط لوله قدرت سیبری ۲ به شمال شرق چین به دلیل خواسته‌های پکن برای تخفیف بیشتر تاکنون به نتیجه نرسیده است. احتمالاً چین و هند تنها در صورتی

ترانزیت کالاهای روسی به خاورمیانه، آسیای شرقی تبدیل خواهد نمود. البته نباید فراموش نمود که هدف نهایی روس‌ها از استفاده از مسیر ایران دسترسی به بازارهای پر رونق هند می‌باشد. برخلاف چین، انتظار می‌رود که تقاضای هند برای زغال سنگ و نفت تا سال ۲۰۳۰ مقادیر قابل توجهی باشد.

با این حال، برنامه‌های دولت روسیه با موانع جدی روبرو است. از طرفی، حتی اگر ترانزیت کالا در مسیرهای جدید در حال رشد باشد، حجم تجارت فعلاً در مقادیر کمی در جریان است همچنین دانشمندان بر این باورند که حداقل تا اواسط قرن حاضر پوشش یخی، اجازه استفاده سالانه از مسیر دریای شمالی را نخواهد داد. در سال ۲۰۲۲، تنها ۸ میلیون تن کالا با استفاده از ریل از طریق کریدور شمال-جنوب حمل شده و این مقدار به طور قابل توجهی کمتر از ظرفیت کل آن یعنی ۱۴ میلیون تن می‌باشد. مسیر مذکور در حال حاضر به حمل و نقل جاده‌ای متکی می‌باشد که این نوع از حمل و نقل ظرفیت را محدود می‌کند. از طرف دیگر با وجود رشد تجارت با چین، راه آهن‌های خاور دور روسیه در سال جاری ۱۳ درصد کمتر از سال گذشته کالا ترانزیت کرده‌اند. یکی از این مسیرها، خط اصلی بایکال-آمور می‌باشد که عمدتاً تک خطی است و از فناوری‌های حمل و نقل چند دهه قبل استفاده می‌کند. در نتیجه پس از دهه‌ها غفلت، بنادر و راه آهن‌ها در شرق روسیه به شدت نیاز به تعمیر و بروزرسانی دارند. همچنین محدودیت‌های مالی جدی برای چنین اقداماتی وجود دارد. شرکت روسی Sherpa Group عنوان نموده که سرمایه‌گذاری خصوصی در برنامه حمل و نقل دولتی روسیه از ۹۲۷ میلیارد روبل (۱۰ میلیارد دلار) در سال ۲۰۲۲ به ۱۸۰ میلیارد روبل در سال ۲۰۲۶ کاهش خواهد یافت.

حتی با فرض مطلوب‌ترین شرایط و عمل حداکثری به برنامه‌های عنوان شده، شاخص‌های زیرساختی روسیه اعداد مطلوبی را نشان نمی‌دهند. در کریدور شمال-جنوب، تهران و کشورهای حاشیه خزر با تنگنای شدید مالی برای تامین مالی پروژه‌های توسعه زیرساخت مواجه هستند و در خاور دور، جایی که توسعه

دنبال مسیری برای رقابت با چین در آسیای میانه و افغانستان می باشد. هند در رقابت اقتصادی و تجاری با چین ابتکارات مختص به خود را دارد که بخشی از این ابتکارات کریدور شمالی جنوبی می باشد که نیازمند عبور از خاک ایران است. مزیت های طبیعی از جمله موقعیت ممتاز جغرافیایی در صورت سرمایه گذاری در طول زمان تبدیل به مزیت های اکتسابی پایدار و میان نسلی خواهند شد در حالی که در صورت بی توجهی برای همیشه این مزیت ها از دست خواهند رفت. ایران برای رشد اقتصادی و استفاده از مزیت سرزمینی باید اصلاحات سیاستی از جمله توسعه حمل و نقل ریلی و توسعه بنادر شمالی و جنوبی و بهره برداری از آزادراه های ترانزیتی انجام دهد و از جایگاه بی بدیل خود در جنگ کریدورها حداکثر انتفاع را دنبال نماید. پروژه کریدور شمال جنوب با گذشت بیش از ۲۰ سال از عنوان شدن تا حد زیادی راکد مانده و برای پر کردن شکافها در بخش حمل و نقل ریلی و جاده ای و همچنین توسعه ظرفیت پایانه های بندری در بخش هایی از دریای خزر و آسیای میانه و خلیج فارس نیاز به سرمایه گذاری های قابل توجهی دارد. علاوه بر این، تحریم های ایالات متحده همچنان از سرعت توسعه زیر ساخت های لازم برای تکمیل این کریدور می کاهند اما آمادگی ایران برای نقش آفرینی اقتصادی در جهان چند قطبی آینده ضروری می باشد

به تجارت با روسیه تن خواهند داد که روسیه با استفاده از منابع ارزان و یا امتیازات دیگر به رشد اقتصادی آنها کمک کند، همچنین احداث کریدور شمال-جنوب ممکن است رقابت بین روسیه و ایران را که در حال حاضر محصولات مشابهی را در سبد صادراتی خود دارند، تشدید کند.

۳- نتیجه گیری

در جهان امروز تولید ثروت برای کشورها مهم ترین شاخص موفقیت می باشد و نفوذ اقتصادی منتهی به نفوذ سیاسی خواهد شد. به عنوان مثال میانجی گری چین میان ایران و عربستان نتیجه سرمایه گذاری چین و نفوذ بر دو کشور بود. همچنین دسترسی به بازارهای جدید علاوه بر نفوذ سیاسی بر معادلات امنیتی نیز تاثیر گذار است. در تحلیل مسائل کریدوری در تحلیل ها باید به نظام توزیع منافع قدرت های منطقه ای توجه نمود که عمدتاً از معادلات تجاری نشأت می گیرد. بندر چابهار به عنوان یک بندر اقیانوسی برگ برنده ای بی نظیر در مسائل کریدوری می باشد به طوری که منافع کشورهای چین و هند و افغانستان و روسیه و کشورهای آسیای میانه به این منطقه گره خورده است. همچنین از منظر سیاست داخلی توسعه تجاری سواحل مکران با محوریت چابهار به ثروت افزایی در جنوب شرق کشور و مهار ناامنی های سیاسی و امنیتی و کاهش ناهنجاری های اجتماعی منجر خواهد شد، همانطور که یکی از اهداف ثانویه چین از ابتکار کمربند و جاده کاهش بی ثباتی در استان سین کیانگ این کشور می باشد.

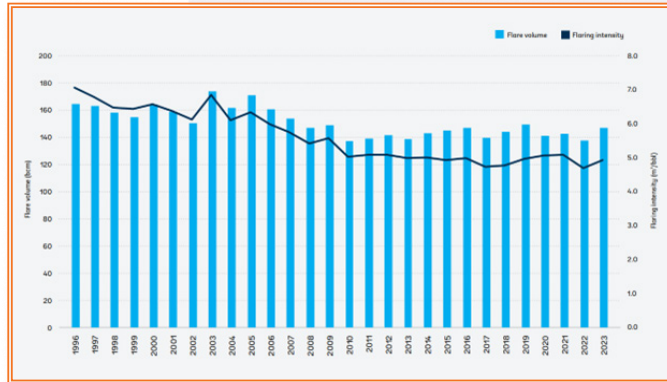
هند همواره در طول تاریخ در اردوگاه مخالف چین بوده و در دنیای امروز که اقتصاد زمین بازی رقابت میان کشورهاست هر دو کشور چین و هند به عنوان قطب تولید کالا در جهان برای توزیع کالاهای خود به مسیرهای ترانزیتی ایران و بخصوص بندر چابهار نیازمند بوده و از طرفی کشورهای آسیای میانه و روسیه نیز بهترین مسیر برای دسترسی به آب های آزاد را از سواحل مکران می بینند. روسیه و هند بازارهای بسیار مهمی برای یکدیگر می باشند و همچنین هند به

بررسی وضعیت انتشار گازهای فلر در جهان

مقدمه ارزیابی چشمه

نمودار ۱: گاز مشعل در تأسیسات بالادستی نفت و گاز جهان و شدت فلرینگ، ۱۹۹۶-۲۰۲۳

۱. طرح مسئله

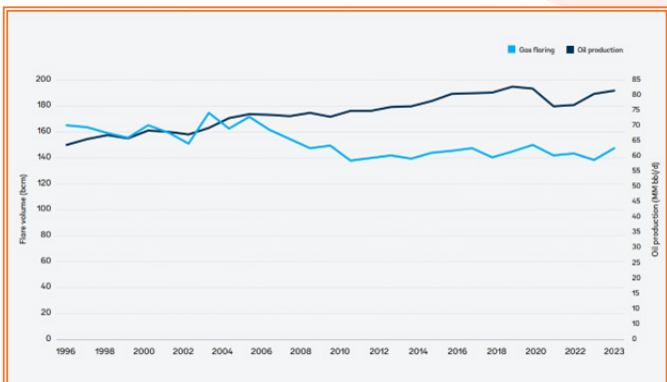
Note : bcm = billion cubic meters; MMbbl/d = million barrels of oil per day.

Source : Payne Institute and Colorado School of Mines, NOAA, EIA, and World Bank

جهانی (یعنی مقدار گاز سوزانده شده به ازای هر بشکه نفت تولیدی) ۵ درصد افزایش یافت و از ۴.۷ متر مکعب به ازای هر بشکه در سال ۲۰۲۲ به ۵.۰ متر مکعب به ازای هر بشکه در سال ۲۰۲۳ رسید.

بیش از یک دهه است که گاز مشعل در سراسر جهان، عمدتاً در نه کشور روسیه، جمهوری اسلامی ایران، عراق،

نمودار ۲: گاز مشعل و تولید نفت در جهان، ۱۹۹۶-۲۰۲۳

Source : Payne Institute and Colorado School of Mines, NOAA, EIA, and World Bank

براساس گزارش منتشر شده توسط بانک جهانی، میزان گاز مشعل در تأسیسات بالادستی نفت و گاز جهان در سال ۲۰۲۳، به میزان ۹ میلیارد متر مکعب افزایش یافت و از ۱۳۹ میلیارد متر مکعب در سال ۲۰۲۲ به ۱۴۸ میلیارد متر مکعب در سال ۲۰۲۳ رسید که معادل افزایش ۷ درصدی است. در همین حال، تولید نفت تنها ۱ درصد افزایش یافت که منجر به افزایش ۵ درصدی در شدت فلرینگ^۱ در سطح جهانی شد (مقدار گاز سوزانده شده به ازای هر بشکه نفت تولیدی). با احتساب قیمت فعلی گاز، ارزش بالقوه بازار مقدار کلی گاز سوزانده شده^۲ در سال ۲۰۲۳ می‌تواند بین ۹ تا ۴۸ میلیارد دلار باشد. حذف گاز مشعل می‌تواند از انتشار سالانه حداقل ۳۸۱ میلیون تن معادل دی‌اکسید کربن به جو جلوگیری کند.

۲. تحلیل و ارزیابی

برآوردهای ماهواره‌ای نشان می‌دهند که گاز مشعل در تأسیسات بالادستی نفت و گاز از ۱۳۹ میلیارد متر مکعب در سال ۲۰۲۲ به ۱۴۸ میلیارد متر مکعب در سال ۲۰۲۳ افزایش یافته است که افزایش ۹ میلیارد متر مکعبی (۷ درصدی) را نشان می‌دهد. بنابراین، کاهش گاز مشعل مشاهده شده بین سال‌های ۲۰۲۱ و ۲۰۲۲ به طور کامل معکوس شد و منجر به بیشترین حجم ثبت شده در پنج سال گذشته شده است.

همزمان، تولید جهانی نفت تنها ۱ درصد افزایش یافت و از ۸۰.۴ میلیون بشکه نفت در روز برای سال ۲۰۲۲ به ۸۱.۶ میلیون بشکه در روز در سال ۲۰۲۳ رسید که در شکل ۲ به آن اشاره شده است. در نتیجه، شدت فلرینگ

1. flaring intensity

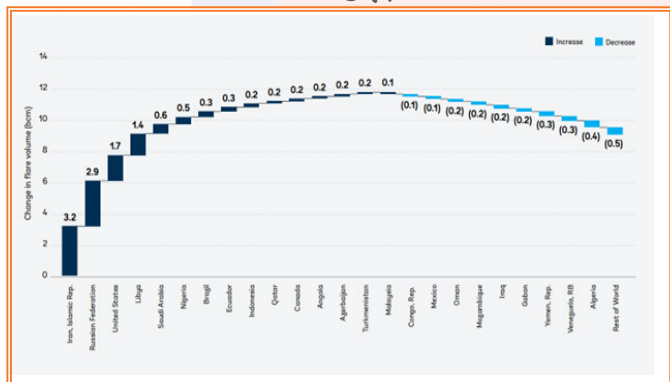
2. gas flared

ایالات متحده، جمهوری بولیواری ونزوئلا، الجزایر، لیبی، نیجریه و مکزیک وجود دارد. همانطور که در شکل ۳ نشان داده شده، این ۹ کشور در سال ۲۰۲۳، ۷۵ درصد از حجم گاز فلر جهان را به خود اختصاص دادند، در حالی که تنها ۴۶ درصد از تولید نفت جهان را داشتند. بیش از ۶۰ کشور دیگر، ۲۵ درصد باقی‌مانده از حجم جهانی گاز فلر را تشکیل می‌دهند.

شدت فلرینگ در کشورهایمانند سوریه و ونزوئلا که تحت تأثیر بی‌ثباتی، درگیری و خشونت هستند، بالاست؛ اگرچه هر دو این کشورها در چند سال گذشته بهبودی مستمر در شدت فلرینگ داشته‌اند. شدت فلرینگ همچنین در برخی دیگر از کشورهای تولیدکننده نفت مانند گابن، ترکمنستان و جمهوری کنگو بالا است که این موضوع نشان می‌دهد ممکن است فرصت‌هایی **نمودار ۳:** حجم فلر در ۳۰ کشور با بیشترین مقدار فلرینگ (به ترتیب حجم فلر ۲۰۲۳)

نمودار ۵: تغییر در حجم فلر در کشورهایی که قابل توجه بود و سایر نقاط جهان، ۲۰۲۲-۲۰۲۳

Source : Payne Institute and Colorado School of Mines, NOAA, and World Bank

کشورهای کانون توجه:

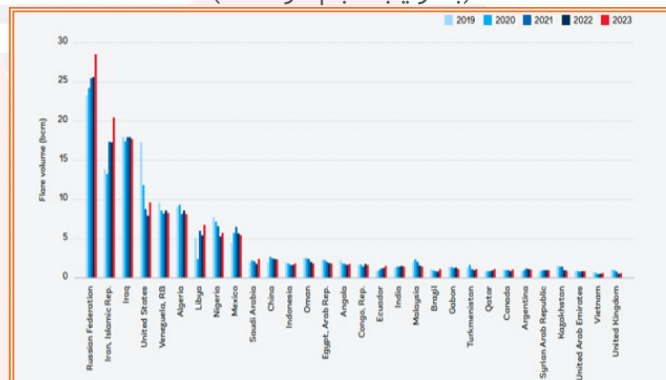
« جمهوری اسلامی ایران و لیبی »

در سال ۲۰۲۳، بیشترین افزایش در حجم گاز سوزانده شده در جمهوری اسلامی ایران مشاهده شد، تا جایی که فلرینگ ۳٫۲ میلیارد متر مکعب (۱۹ درصد) افزایش یافت، در حالی که تولید نفت ۱۰ درصد افزایش داشت. این امر منجر به افزایش ۸ درصدی شدت فلرینگ از ۱۴٫۳ متر

1. fragility

شدت فلرینگ در کشورهایمانند سوریه و ونزوئلا که تحت تأثیر بی‌ثباتی، درگیری و خشونت هستند، بالاست؛ اگرچه هر دو این کشورها در چند سال گذشته بهبودی مستمر در شدت فلرینگ داشته‌اند. شدت فلرینگ همچنین در برخی دیگر از کشورهای تولیدکننده نفت مانند گابن، ترکمنستان و جمهوری کنگو بالا است که این موضوع نشان می‌دهد ممکن است فرصت‌هایی **نمودار ۳:** حجم فلر در ۳۰ کشور با بیشترین مقدار فلرینگ (به ترتیب حجم فلر ۲۰۲۳)

شدت فلرینگ در کشورهایمانند سوریه و ونزوئلا که تحت تأثیر بی‌ثباتی، درگیری و خشونت هستند، بالاست؛ اگرچه هر دو این کشورها در چند سال گذشته بهبودی مستمر در شدت فلرینگ داشته‌اند. شدت فلرینگ همچنین در برخی دیگر از کشورهای تولیدکننده نفت مانند گابن، ترکمنستان و جمهوری کنگو بالا است که این موضوع نشان می‌دهد ممکن است فرصت‌هایی **نمودار ۳:** حجم فلر در ۳۰ کشور با بیشترین مقدار فلرینگ (به ترتیب حجم فلر ۲۰۲۳)

Source : Payne Institute and Colorado School of Mines, NOAA, and World Bank

نمودار ۴: شدت فلرینگ در ۳۰ کشور با بیشترین میزان فلرینگ (به ترتیب حجم فلر ۲۰۲۳)، ۲۰۱۹-۲۰۲۳

Source : Payne Institute and Colorado School of Mines, NOAA, EIA, and World Bank

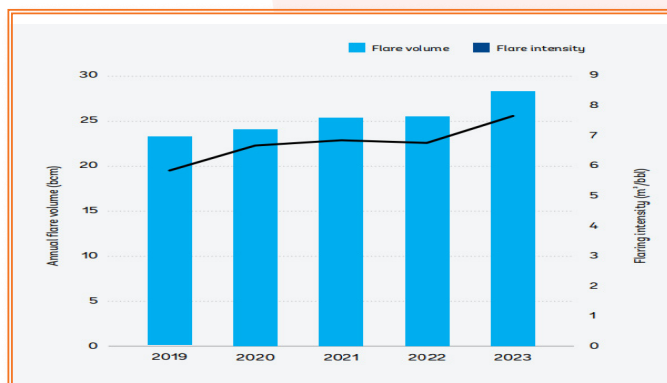

کشور، افزایش فلرینگ با افزایش تولید نفت مرتبط است. افزایش شدت فلرینگ نشان می‌دهد که سرمایه‌گذاری متناسبی در زیرساخت‌های گاز و استفاده از آن صورت نگرفته است.

« روسیه »

در روسیه، همانطور که در شکل ۸ نشان داده شده است، فلرینگ در سال ۲۰۲۳ علیرغم کاهش ۲ درصدی در تولید نفت به میزان ۲٫۹ میلیارد متر مکعب (۱۱ درصد) افزایش یافت. این مسئله منجر به افزایش ۱۳ درصدی شدت فلرینگ از ۶٫۸ متر مکعب در هر بشکه در سال ۲۰۲۲ به ۷٫۷ متر مکعب در هر بشکه در سال ۲۰۲۳ شد که بالاترین میزان ثبت شده از زمانی است که بانک جهانی شروع به پیگیری سیستماتیک برآوردهای ماهواره‌ای فلرینگ از سال ۲۰۱۲ کرده است.

نمودار ۸: حجم فلر و شدت فلرینگ در روسیه، ۲۰۱۹-۲۳

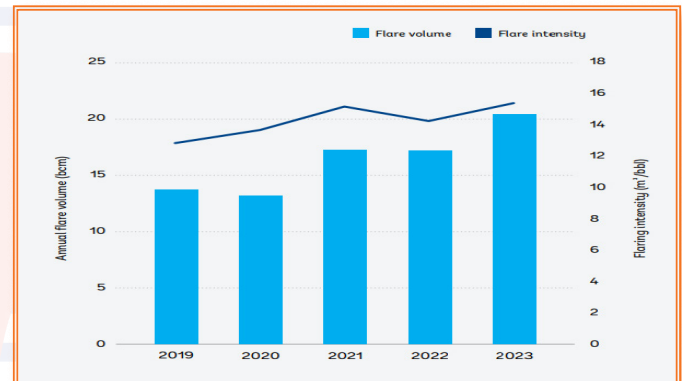

Source : Payne Institute and Colorado School of Mines, NOAA, EIA, World Bank

همانطور که در شکل ۹ نشان داده شده، افزایش فلرینگ در تمامی مناطق اصلی تولید نفت روسیه رخ داده است. این نشان می‌دهد که مسائلی که منجر به فلرینگ شده‌اند، به طور سیستماتیک در سراسر کشور بوده است و به منطقه خاصی اختصاص ندارد. احتمالاً این افزایش به دلیل اولویت دادن به تولید نفت، بدون سرمایه‌گذاری‌های معادل در زیرساخت‌ها برای بازیابی و استفاده از گاز همراه بوده است. همچنین احتمال دارد که وضعیت تاسیسات نفت و گاز به دلیل محدودیت در

مکعب در هر بشکه در سال ۲۰۲۲ به ۱۵٫۴ متر مکعب در هر بشکه در سال ۲۰۲۳ شد، که بالاترین عدد ثبت شده برای جمهوری اسلامی ایران از زمان آغاز تخمین فلرینگ بر اساس داده‌های ماهواره‌ای در سال ۲۰۱۲ است.

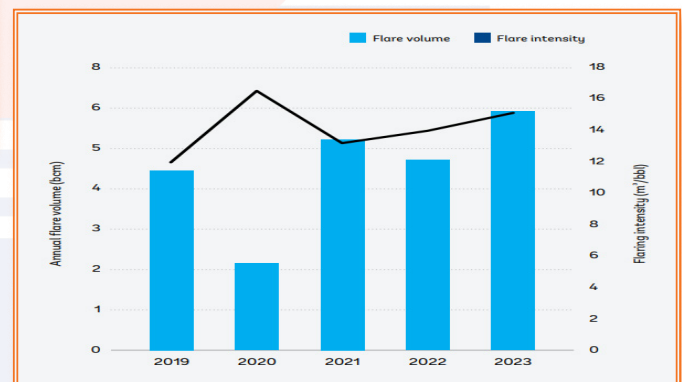
نمودار ۶: حجم فلر و شدت فلرینگ در جمهوری اسلامی ایران، ۲۰۱۹-۲۳

Source : Payne Institute and Colorado School of Mines, NOAA, EIA, World Bank

در لیبی، گاز مشعل در سال ۲۰۲۳ به میزان ۱٫۴ میلیارد متر مکعب (۲۵ درصد) افزایش یافت، در حالی که تولید نفت ۱۶ درصد افزایش داشت، که منجر به افزایش ۸ درصدی شدت فلرینگ از ۱۴٫۰ متر مکعب در هر بشکه در سال ۲۰۲۲ به ۱۵٫۲ متر مکعب در هر بشکه شد.

نمودار ۷: حجم فلر و شدت فلرینگ در لیبی، ۲۰۱۹-۲۳

Source : Payne Institute and Colorado School of Mines, NOAA, EIA, World Bank

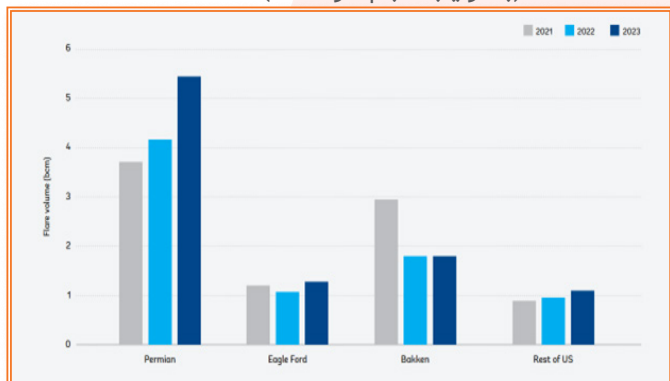
زمانی که گاز همراه به دلیل نداشتن زیرساخت کافی برای بازیابی و استفاده از گاز، یا به دلیل کمبود سرمایه‌گذاری برای نگهداری چنین زیرساخت‌هایی، سوزانده می‌شود، به عنوان گاز مشعل روتین شناخته می‌شود. در هر دو

تحت نظارت ایالتی انجام می‌شود. تاسیسات واقع در اراضی فدرال مسئول ۱۰ درصد باقی‌مانده از حجم فلرینگ گاز هستند و تحت نظارت فدرال قرار دارند. در طول سال ۲۰۲۳، فلرینگ در اراضی فدرال ۱۲ درصد کاهش یافت، در حالی که در اراضی تحت نظارت ایالتی ۲۶ درصد افزایش یافت.

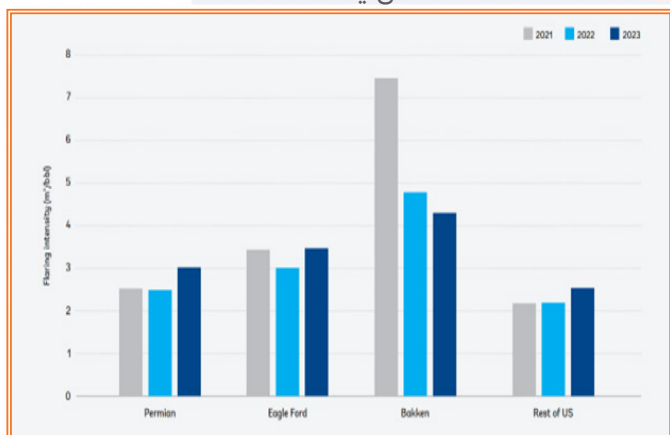
تجزیه و تحلیل داده‌های فلرینگ در حوزه های اصلی تولید نفت در ایالات متحده نشان می‌دهد که افزایش حجم فلر و شدت فلرینگ که در سال ۲۰۲۳ مشاهده شد، عمدتاً در مناطق تولید شیل پرمین^۱ و ایگل فورد^۲ رخ داده است (شکل‌های ۱۱ و ۱۲).

نمودار ۱۱: شدت فلرینگ در ۳۰ کشور با بیشترین میزان فلرینگ (به ترتیب حجم فلر ۲۰۲۳)، ۲۰۱۹-۲۰۲۳

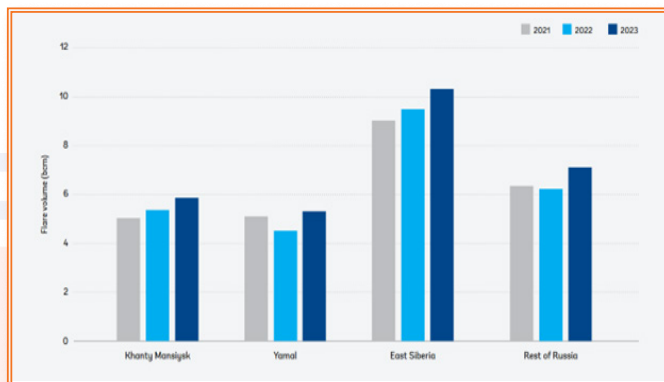
Source : Payne Institute and Colorado School of Mines, NOAA, and World Bank

نمودار ۱۲: شدت فلرینگ در مناطق پرمین، ایگل فورد، و باکن و سایر مناطق ایالات متحده

1. Permian
2. Eagle Ford

نمودار ۹: حجم فلر به تفکیک منطقه در روسیه، ۲۰۲۱-۲۳

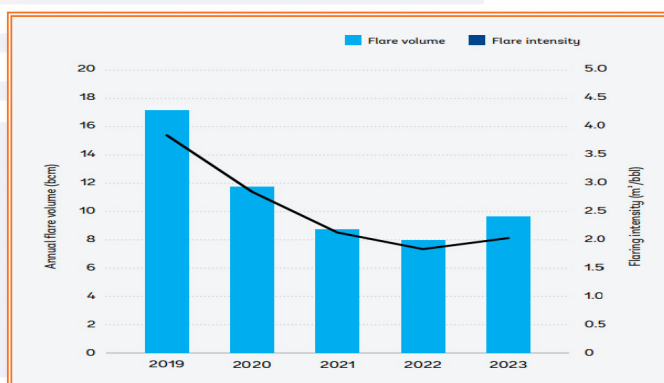
Source : Payne Institute and Colorado School of Mines, NOAA, World Bank

دسترسی به تجهیزات که بخشی از آن نتیجه اختلال در زنجیره تأمین ناشی از بحران میان روسیه و اوکراین است، دچار تخریب شده باشد.

« ایالات متحده »

درمیلیارد مترمکعب (۲۱ درصدی) در گاز مشعل بود (شکل ۱۰). تولید نفت ۹ درصد افزایش یافت که منجر به افزایش ۱۱ درصدی در شدت فلرینگ از ۱/۸ مترمکعب در هر بشکه در سال ۲۰۲۲ به ۲/۰ مترمکعب در هر بشکه در سال ۲۰۲۳ شد. علیرغم این افزایش، ایالات متحده یکی از کشورهای با پایین‌ترین شدت فلرینگ در جهان است در ایالات متحده، ۹۰ درصد از تمام فلرینگ در اراضی

نمودار ۱۰: حجم فلر و شدت فلرینگ در ایالات متحده، ۲۰۱۹-۲۳

Source : Payne Institute and Colorado School of Mines, EIA, NOAA, and World Bank

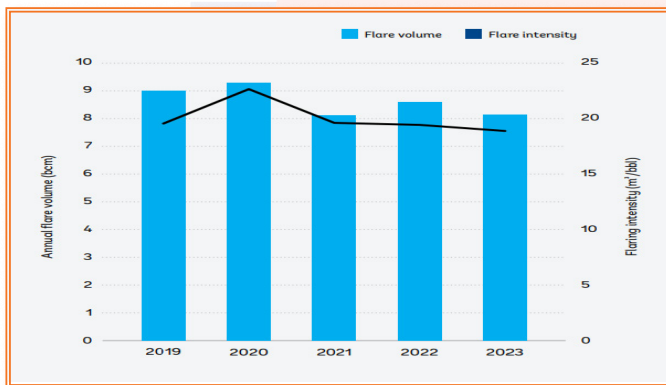

تولید نفت (و گاز همراه) در حد ظرفیت زیرساخت‌های موجود برای انتقال گاز تأکید دارد. در سال‌های ۲۰۲۳ و ۲۰۲۴، قوانین جدیدی در سطح فدرال نهایی شدند که الزاماتی را برای پایان دادن به گاز مشعل روتین و همچنین کاهش تخلیه و نشت متان تقویت می‌کنند.

« الجزایر »

بیشترین کاهش فلرینگ در سال ۲۰۲۳ در الجزایر مشاهده شد تا جاییکه حجم فلر ۰/۴ میلیارد متر مکعب (۵ درصد) و تولید نفت نیز ۲ درصد کاهش یافت، اما در مجموع شدت فلرینگ در این کشور ۳ درصد کاهش یافت (شکل ۱۴)، که نشان دهنده بهبود شدت فلرینگ در سه سال گذشته است.

نمودار ۱۴: حجم و شدت فلرینگ در الجزایر، ۲۰۱۹-۲۰۲۳

Source : Payne Institute and Colorado School of Mines, NOAA, EIA, World Bank

از سال ۲۰۲۰، سوناتراک، شرکت ملی نفت الجزایر، چندین پروژه بازیابی گاز فلر را در حسی مسعود، بزرگ‌ترین میدان نفتی الجزایر، اجرایی کرده است. در سال ۲۰۲۳، این شرکت متعهد به پروژه‌هایی در سایر میادین، از جمله در مناطق Ohanet ، Tiguentourine و Tin-Fouye-Tabankort شد که پیش‌بینی می‌شود منجر به کاهش بیشتر حجم فلر در الجزایر گردد.

« ونزوئلا »

در سال ۲۰۲۳، حجم گاز مشعل در ونزوئلا، ۰/۳ میلیارد متر مکعب (۴ درصد) کاهش یافت در حالی که تولید

در میدان پرمین، هم حجم فلر و هم شدت فلرینگ در طول تابستان بین ماه‌های ژوئن و سپتامبر افزایش یافت. تابستان ۲۰۲۳ دومین تابستان گرم در تاریخ تگزاس بود. دمای بالای طولانی باعث فشار قابل توجهی بر شبکه برق شد که منجر به کاهش عرضه برق به تأسیسات کمپرسور گاز برقی شد و بخش‌هایی از زیرساخت‌های انتقال گاز را از کار انداخت. در چنین شرایطی، گاهی نیاز به فلرینگ ایمن برای کاهش فشار تأسیسات ضروری است؛ با این حال، اپراتورهایی که تصمیم به حفظ تولید نفت داشتند، میزان فلرینگ را در سایت‌های تولید افزایش دادند. علاوه بر این، برخی از اپراتورها در این منطقه به دلیل مسائل تعمیر و نگهداری و مشکلات عملیاتی در بخشی از شبکه میان‌دستی ظرفیت انتقال گاز کمتری داشتند که منجر به افزایش بیشتر فلرینگ برای اپراتورهایی شد که تولید نفت را در این دوره حفظ کرده بودند. این تجربه همچنین ممکن است نشان دهد که اپراتورها در سراسر جهان باید در طراحی و برنامه‌ریزی خود، توانایی زیرساخت‌های نفت و گاز را برای مقابله با تأثیرات در حال ظهور مخاطرات ناشی از تغییرات اقلیمی مدنظر قرار دهند.

نمودار ۱۳: حجم فلر و شدت فلرینگ به صورت ماهانه در منطقه پرمین ایالات متحده، ۲۰۲۳

Source : Payne Institute and Colorado School of Mines, NOAA, EIA, and World Bank

داده‌های منطقه پرمین نشان می‌دهد که در دوره‌هایی که محدودیت‌هایی در انتقال گاز به وجود می‌آید، چه به دلیل رخدادهای غیرمنتظره یا نگهداری معمول، حجم گاز مشعل می‌تواند به سرعت افزایش یابد. این موضوع بر اهمیت پیروی از بهترین شیوه‌های صنعت و مدیریت

سال گذشته و افزایش متوسط شدت جهانی فلرینگ شد که نشان می‌دهد تلاش‌هایی که تاکنون برای حل مسئله گاز مشعل انجام شده است کافی و یا پایدار نبوده‌اند و اگر جهان بخواهد تا سال ۲۰۳۰ به هدف Zero Routine Flaring دست یابد، نیاز به اقدامی فوری دارند.

گاز مشعل در جهان عمدتاً تحت تأثیر نه کشور تولیدکننده نفت است. شدت فلرینگ در هر یک از این کشورها به دلیل تفاوت در نسبت گاز به نفت در میدان‌های نفتی و کارایی‌های مختلفی که در بازیابی و استفاده از گاز دارند، متفاوت است. با این حال، به دلیل تولید نفت بالا در برخی از این کشورها، حتی تغییرات کوچک در شدت فلرینگ آنها می‌تواند تأثیر زیادی بر میزان کل گاز مشعل در سطح جهانی داشته باشد.

کاهش‌های قابل‌توجه در گاز مشعل و شدت فلرینگ از طریق مشارکت مؤثر و ایجاد راه‌حل‌هایی برای بهره‌برداری از گاز همراه^۳ قابل دستیابی است. سال گذشته موفقیت‌های قابل توجهی در کشورهای مانند ایالات متحده و آنگولا گزارش شد با این حال، افزایش گاز مشعل در سال ۲۰۲۳ بسیار بیشتر از این پیشرفت‌ها بوده است.

بنابراین نیاز به تقویت اراده سیاسی و رهبری، همراه با سرمایه‌گذاری‌های صنعتی و بهبود شیوه‌های کاری در سطح جهانی برای انجام اقدامات ضروری در حوزه‌های مختلف وجود داد.

|| منابع و مأخذ:

1- <https://www.worldbank.org/en/programs/gasflaringreduction/global-flaring-data>

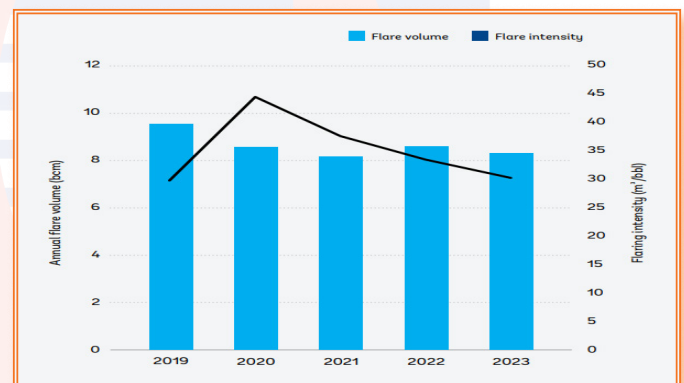
1. Monagas State

2. Petróleos de Venezuela S.A (PDVSA)

3. associated gas

نفت ۷ درصد افزایش یافت، که منجر به کاهش ۱۰ درصدی شدت فلرینگ شد، این سومین سال متوالی کاهش شدت فلرینگ در این کشور است (شکل ۱۸). معمولاً افزایش تولید نفت منجر به افزایش گاز مشعل می‌شود اگر اقداماتی برای بازیابی و استفاده از گاز همراه صورت نگیرد. کاهش مستمر شدت فلرینگ در ونزوئلا نشان‌دهنده تلاش مداوم برای مدیریت گاز همراه است. علیرغم این تحولات مثبت، ونزوئلا همچنان یکی از نه کشور برتر در زمینه فلرینگ است و یکی از کشورهای بالاترین شدت فلرینگ در جهان است.

نمودار ۱۵: حجم و شدت فلرینگ در ونزوئلا، ۲۰۱۹-۲۰۲۳

Source : Payne Institute and Colorado School of Mines, NOAA, EIA, World Bank

کاهش حجم گاز فلر در سال ۲۰۲۳ تقریباً به‌طور کامل در میدانی نفتی شمال ایالت موناگاس^۱ رخ داده است. شرکت ملی نفت ونزوئلا^۲ گزارش داده که پروژه‌های بزرگی برای مدیریت گاز همراه در این منطقه اجرا کرده است.

۳. جمع‌بندی

افزایش فلرینگ در سال ۲۰۲۳ بیشتر از کاهش گاز مشعل مشاهده شده بین سال‌های ۲۰۲۱ و ۲۰۲۲ بوده است، که منجر به بالاترین حجم ثبت‌شده در پنج

پایش اندیشکده‌های جهانی حوزه انرژی

کیمیا سادات ناصر آبادی مطلق

دونالد ترامپ در سخنرانی پیروزی خود بر برنامه‌هایش برای افزایش بیشتر تولید نفت و گاز طبیعی ایالات متحده تأکید کرد. ترامپ اظهار داشت که آمریکا بیشتر از کشورهای دیگر مانند عربستان سعودی و روسیه دارای "طلای مایع" است. با انتخاب مجدد ترامپ، او فرصت دارد تا تغییرات سیاستی مهمی را برای افزایش تولید سوخت‌های فسیلی در ایالات متحده اعمال کند. ترامپ تکنولوژی‌های سبز مانند توربین‌های بادی و خودروهای الکتریکی را مورد انتقاد قرار داده و وعده داده است که بودجه‌های مصرف‌نشده مرتبط با تغییرات اقلیمی را لغو کند.

انتظار می‌رود که کسب‌وکارهای خصوصی همچنان به سرمایه‌گذاری در فناوری‌های انرژی پاک ادامه دهند. همچنین پیش‌بینی می‌شود که بسیاری از ایالت‌ها ابتکارات خود در زمینه انرژی پاک را حفظ کنند، فارغ از تغییرات سیاست‌های فدرال. طی دهه گذشته - حتی در دوره قبلی ریاست‌جمهوری ترامپ - رشد قابل توجهی در بخش انرژی‌های تجدیدپذیر به دلیل سرمایه‌گذاری‌های خصوصی صورت گرفت اما احتمالاً کاهش‌هایی در بودجه فدرال برای این بخش رخ خواهد داد.

ترامپ در نظر دارد حمایت فدرال از وسایل نقلیه الکتریکی (EV) را کاهش دهد و احتمالاً مقررات زیست‌محیطی آژانس حفاظت محیط زیست (EPA) را که به پذیرش این وسایل کمک می‌کند، هدف قرار دهد. همچنین، حامیان صنایع پالایش نفت به دنبال تغییر در شرایط اعتبار مالیاتی EV هستند.

ترامپ وعده داده است که حفاری در اراضی فدرال را گسترش داده و مجوزهای بهره‌برداری از نفت و گاز در مناطق دریایی را بازگشایی کند. این اقدامات می‌تواند به توسعه میادین نفتی و کاهش هزینه‌های انرژی منجر شود.

موسسه مطالعات بین المللی انرژی، بصورت هفتگی به رصد گزارشات ۶۰ اندیشکده برتر حوزه انرژی و گزارشات سازمان‌هایی نظیر آژانس بین المللی انرژی، اداره اطلاعات انرژی ایالات متحده و ... جهت اطلاع از آخرین مطالعات و پژوهش‌ها و استفاده از این مطالعات، می‌پردازد. این گزارش به ارائه خلاصه‌ای از مهم‌ترین گزارشات مهم استخراج شده در ماه گذشته پرداخته است.

How Trump's Victory Will Impact The Energy Sector

۰۶ نوامبر ۲۰۲۴

www.forbes.com

« پیروزی ترامپ چگونه بر بخش انرژی تأثیر خواهد گذاشت؟ »

بخش انرژی بلافاصله پس از پیروزی ترامپ در انتخابات ریاست جمهوری ۲۰۲۴ شاهد جهشی چشمگیر بود؛ شاخص انرژی (Energy Select Sector SPDR Fund - XLE) که نشانگر سهام انرژی در S&P ۵۰۰ است، نزدیک به ۴ درصد افزایش یافت. این رشد نشان‌دهنده خوش‌بینی بازار به سرمایه‌گذاری در حوزه‌های سوخت فسیلی با توجه به سیاست‌های احتمالی طرفدار نفت و گاز ترامپ است. در مقابل، شرکت‌های انرژی تجدیدپذیر با کاهش روبه‌رو شدند، به طوری که سهام شرکت بزرگ انرژی خورشیدی ایالات متحده، First Solar، بیش از ۱۰ درصد سقوط کرد. این واکنش‌های بازار نشان می‌دهد که دوره دوم ریاست‌جمهوری ترامپ احتمالاً بخش انرژی‌های سنتی را در اولویت قرار خواهد داد و ممکن است حمایت از تجدیدپذیرها را محدود کند، در حالی که توسعه نفت و گاز را تسریع می‌کند.

تولید نفت خام را فراهم می‌کند. احتمالاً با ریاست جمهوری ترامپ، محدودیت‌های بایدن در صدور مجوز پروژه‌های صادرات LNG لغو خواهد شد. اگرچه این تغییر در کوتاه‌مدت تأثیری بر بازار جهانی LNG ندارد اما عدم قطعیت‌های بلندمدت در عرضه LNG را کاهش می‌دهد.

ریاست جمهوری ترامپ می‌تواند سیاست‌های انرژی آمریکا را تغییر دهد و با اولویت‌بندی سوخت‌های فسیلی، چالش‌های بیشتری برای طرح‌های اقلیمی ایجاد کند. در عین حال، تلاش‌های ایالتی و خصوصی برای سرمایه‌گذاری در انرژی‌های تجدیدپذیر ادامه خواهد یافت و تعامل پیچیده میان اهداف زیست‌محیطی و منافع اقتصادی را نشان می‌دهد.

King Abdullah Petroleum Studies and Research Center (KAPSARC)

نوامبر ۲۰۲۴

Lessons from an International Review of Successful and Unsuccessful Energy Subsidy Reforms

عوامل متعددی در موفقیت اصلاح یارانه‌های انرژی نقش دارند. برای درک بهتر این عوامل، مطالعاتی را بررسی کردیم که از تلاش‌های قبلی برای اصلاح درس‌هایی را استخراج کرده‌اند. سپس این درس‌ها را با مرور یک پایگاه داده جدید متشکل از بیش از ۳,۰۰۰ مقاله خبری، که زمینه، جزئیات و نتایج بیش از ۴۰۰ اصلاح یارانه انرژی را از سال ۱۹۹۵ تا ۲۰۲۲ در ۴۴ کشور بررسی و تحلیل شده است.

نتایج نشان می‌دهد که برای دستیابی به یک نتیجه موفق، دولت‌ها باید استراتژی جامعی را آماده کنند، زمان‌بندی مناسبی برای اصلاح انتخاب کنند، با ذی‌نفعان ارتباط برقرار کنند و مشورت نمایند، اصلاحات را به تدریج اجرا کنند، اقدامات جبرانی را به کار گیرند و در نهایت به سمت قیمت‌گذاری خودکار یا مبتنی بر بازار حرکت کنند. بررسی ما نشان می‌دهد

ترامپ بر ازسرگیری مجوزهای صادرات LNG تأکید کرده است، که می‌تواند به نفع شرکت‌های فعال در حوزه گاز طبیعی و زیرساخت‌های میان‌دستی باشد. ترامپ صنعت انرژی بادی دریایی را مورد انتقاد قرار داده و ممکن است دستور توقف صدور مجوز برای پروژه‌های این حوزه را صادر کند، که می‌تواند پروژه‌های واقع در سواحل شرقی ایالات متحده را تحت تأثیر قرار دهد.

پیروزی ترامپ می‌تواند سیاست انرژی ایالات متحده را با اولویت‌دهی به سوخت‌های فسیلی و تضعیف طرح‌های اقلیمی دگرگون کند. با این حال، تلاش‌های ایالتی و خصوصی برای سرمایه‌گذاری در تجدیدپذیرها پیش‌بینی می‌شود که ادامه یابد و این امر بر تعامل پیچیده میان اهداف محیط‌زیستی و منافع اقتصادی تأکید دارد.

think.ing.com

۸ نوامبر ۲۰۲۴

What a Trump presidency means for oil and gas markets?

« ترامپ و بازارهای نفت و گاز: چه چیزی در انتظار است؟ »

بازارهای انرژی در حال ارزیابی تأثیرات ریاست جمهوری ترامپ بر قیمت‌های نفت و گاز هستند. اگرچه بیشتر سیاست‌های ترامپ به‌طور کلی به کاهش قیمت‌ها منجر می‌شود اما یک ریسک افزایشی کلیدی در نحوه برخورد احتمالی وی با ایران نهفته است.

افزایش تولید نفت احتمالاً با رشد تولید گاز طبیعی از طریق تولید گاز همراه رخ خواهد داد. دوره جدید ریاست جمهوری ترامپ می‌تواند قطعیت بیشتری به صنعت نفت و گاز ارائه دهد و آن‌ها را به سرمایه‌گذاری در زیرساخت‌های خطوط لوله ترغیب کند که به‌ویژه در منطقه پرمین یک گلوگاه طولانی‌مدت برای بازار گاز طبیعی آمریکا محسوب می‌شود. سرمایه‌گذاری در ظرفیت خط لوله گاز طبیعی، همچنین امکان افزایش

موجود است که جایگزینی آن‌ها دشوار است. گاز همچنان از سه مسیر اصلی وارد می‌شود: از طریق اوکراین به اسلواکی، از ترکیه به بلغارستان، و به صورت LNG علاوه بر این، واردات LNG از کشورهای مختلف مانند اسپانیا نیز ادامه دارد.

کمیسیون اروپا بارها بر لزوم کاهش وابستگی به گاز روسیه تأکید کرده است اما روندهای اخیر نشان می‌دهند که واردات گاز از روسیه ممکن است از سال گذشته نیز بیشتر شود. یک نقطه بحرانی در تاریخ اول ژانویه ۲۰۲۵ خواهد بود، زمانی که قرارداد ترانزیت گاز از اوکراین به پایان می‌رسد. اگر ترانزیت گاز از اوکراین متوقف شود، کشورهای اروپایی که به این مسیر عادت کرده‌اند با چالش‌های جدیدی مواجه خواهند شد.

کاهش تقاضا برای گاز در اروپا برای سومین سال متوالی ادامه دارد و این روند از قبل از تشدید تنش‌های ژئوپلیتیکی آغاز شده بود. در سال ۲۰۲۲، افزایش قیمت‌ها و تخریب خط لوله نورد استریم ۱ باعث بدتر شدن وضعیت شد.

مانع اصلی برای دستیابی به استقلال انرژی، هزینه بالای انتقال به منابع جایگزین است. واردات LNG از ایالات متحده یا خاورمیانه نیاز به سرمایه‌گذاری‌های قابل توجهی در زیرساخت‌ها دارد، از جمله ساخت پایانه‌های جدید و نوسازی مسیرهای حمل‌ونقل. بعلاوه، بی‌ثباتی سیاسی و اقتصادی در کشورهای عرضه‌کننده می‌تواند خطرات اضافی برای اطمینان از عرضه پایدار به همراه داشته باشد.

در نهایت، با توجه به چالش‌های موجود، به نظر می‌رسد که هدف اتحادیه اروپا برای قطع وابستگی کامل به گاز روسیه تا سال ۲۰۲۷ بسیار بلندپروازانه است و دستیابی به آن در شرایط کنونی بعید به نظر می‌رسد.

که برخی کشورها ممکن است توانایی یا شرایط لازم برای اصلاح موفق قیمت‌های انرژی را نداشته باشند و به همین دلیل ممکن است نیاز داشته باشند به گزینه‌های سیاستی جایگزین فکر کنند.

همچنین متوجه شدیم که اولین تلاش برای اصلاح یارانه‌ها از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است، زیرا شکست در تلاش اول می‌تواند تلاش‌های بعدی را چالش‌برانگیزتر کند. علاوه بر این، بررسی‌ها نشان می‌دهد که حفظ یارانه برای سوخت‌هایی مانند نفت سفید ممکن است احتمال موفقیت اصلاح قیمت سایر سوخت‌ها را افزایش دهد و در عین حال به بهبود نتایج زیست‌محیطی کمک کند. در نهایت، اگر تلاش دولت برای اصلاح یارانه‌های انرژی منجر به اعتراضات شود، دولت می‌تواند با انجام تغییرات جزئی و بازنگری‌های موقت بخشی از منافع اصلاحات را حفظ کند و در عین حال به ذی‌نفعان نشان دهد که آماده مصالحه است.

News.AZ

۲۴ اکتبر ۲۰۲۴

Can Europe give up Russian gas by 2027?

« آیا اروپا می‌تواند تا سال ۲۰۲۷ از گاز روسیه قطع وابستگی کند؟ »

اتحادیه اروپا همچنان با چالش‌های بزرگی در تلاش برای کاهش وابستگی به گاز روسیه روبرو است. علی‌رغم برنامه‌های بلندپروازانه‌ای مانند طرح REPowerEU که هدف آن قطع واردات گاز روسیه تا سال ۲۰۲۷ است، در عمل کاهش وابستگی به گاز روسیه به سختی انجام می‌شود و در برخی موارد حتی این وابستگی افزایش یافته است. از ابتدای سال ۲۰۲۴، گاز روسیه حدود ۲۰ درصد از کل واردات گاز اتحادیه اروپا را تشکیل داده است، در حالی که این رقم در سال ۲۰۲۳ به مقدار ۱۴/۸ درصد بود (برای مقایسه، در سال ۲۰۲۱ این رقم ۴۴/۹٪ بود).

این وابستگی به گاز روسیه به دلیل زیرساخت‌های

MOL برای رفع این مانع مجبور به تغییر نقطه تحویل نفت به مرز بلاروس-اوکراین شد. به این ترتیب، نفت انتقال یافته دیگر به نام لوک اوپل ثبت نمی‌شود و به عنوان واردات MOL مجارستان شناخته می‌شود. این تغییر با هزینه‌ها و ریسک‌های مالی برای مجارستان همراه بود اما به دلیل اقدامات اوکراین و عدم حمایت کمیسیون اروپا، مجارستان به این راهکار روی آورد.

این اقدام نشان‌دهنده تمایل قوی کشورهای اروپای شرقی برای تأمین انرژی است، حتی اگر به همکاری با روسیه نیاز داشته باشند. برای روسیه نیز ادامه صادرات نفت از طریق «دروژبا» به معنای حفظ جایگاه خود در بازار انرژی اروپاست و تأثیرگذاری بر سیاست‌های داخلی اتحادیه اروپا. اما آینده این انتقال به روابط بین روسیه، اوکراین و اتحادیه اروپا بستگی دارد و ممکن است با ریسک‌های جدیدی مانند تحریم‌های بیشتر یا موانع لجستیکی روبرو شود. حل مشکلات مربوط به لوک اوپل نشان می‌دهد که کشورهای اروپایی برای حفظ امنیت انرژی خود آماده مذاکره و انعطاف‌پذیری هستند و این می‌تواند زمینه‌ساز تداوم واردات از روسیه در آینده باشد.

NEWS.AZ

۳۰ اکتبر ۲۰۲۴

Why did Turkmenistan suspend gas supplies to Russia?

« چرا ترکمنستان ارسال گاز به روسیه را متوقف کرد؟ »

در میانه سال ۲۰۲۴، تحویل گاز از ترکمنستان به روسیه با توافق مشترک به حالت تعلیق درآمد. توقف تأمین گاز، غیرمنتظره نبود، زیرا حجم صادراتی به روسیه نسبتاً کاهش یافته بود اما چرا ترکمنستان این اقدام را انجام داد و این موضوع چه تاثیری بر وضعیت فعلی منطقه دارد؟

ترکمنستان می‌توانست در نیمه اول سال ۲۰۲۴ حدود ۲/۵ میلیارد متر مکعب گاز به روسیه تحویل دهد،

NEWS.AZ

۳۰ اکتبر ۲۰۲۴

Why Europe returned to Russian oil via "Druzhba"?

« چرا اروپا از طریق "دروژبا" به نفت روسیه بازگشت؟ »

این گزارش به ازسرگیری واردات نفت روسیه از طریق خط لوله (Druzhba) به مجارستان و اسلواکی در اکتبر ۲۰۲۴ می‌پردازد. در اینجا به طور خلاصه، به دلایل بازگشت این کشورها به نفت روسیه و چالش‌های سیاسی و اقتصادی مرتبط پرداخته شده است.

علیرغم فشارهای سیاسی از سوی اتحادیه اروپا و تحریم‌ها علیه روسیه، مجارستان و اسلواکی تصمیم گرفتند برای حفظ ثبات تأمین انرژی خود، واردات نفت روسیه را از طریق اوکراین ادامه دهند. شرکت مجارستانی MOL به دنبال رفع محدودیت‌ها، تقریباً ۳۰۰ هزار تن نفت روسیه را در سپتامبر ۲۰۲۴ از طریق این خط لوله (Druzhba) به پالایشگاه‌های اسلواکی و مجارستان ارسال کرد که این میزان بیش از یک سوم کل نفت وارداتی این کشورها از روسیه بود که نشان دهنده وابستگی شدید پالایشگاه‌های مجارستان و اسلواکی به واردات نفت روسیه است. حجم کل نفت روسیه که از طریق خط لوله دروژبا به اسلواکی و مجارستان عرضه شد در سپتامبر ۲۰۲۴ به حدود ۸۵۰ هزار تن رسید که حدود ۵۷ درصد از این نفت به پالایشگاه‌های اسلواکی منتقل شد.

شرکت تانفت به تنهایی مسئول حدود ۴۸ درصد از کل تأمین نفت بوده است. این ارقام نشان‌دهنده روابط انرژی قوی بین روسیه و کشورهای اروپای شرقی است، در حالی که پیش‌بینی‌ها برای اکتبر ۲۰۲۴ نشان می‌دهند که حجم نفت به مجارستان و اسلواکی ممکن است به ۸۵۵ هزار تن افزایش یابد، که اهمیت خط لوله دروژبا به عنوان یک کانال عرضه قابل اعتماد را نشان می‌دهد.

به دلیل تحریم‌های اوکراین علیه لوک اوپل، شرکت

Center on Global Energy Policy

۲۹ اکتبر ۲۰۲۴

Saudi Arabia's Renewable Energy Initiatives and Their Geopolitical Implications

«ابتکارات انرژی‌های تجدیدپذیر عربستان سعودی و پیامدهای ژئوپلیتیکی آنها»

عربستان سعودی تحت برنامه چشم‌انداز ۲۰۳۰ خود به دنبال کاهش وابستگی به درآمدهای نفتی و تنوع‌بخشی به اقتصاد خود است. در این راستا، دولت عربستان اقدامات مهمی انجام داده، از جمله معرفی مالیات بر ارزش افزوده (VAT) و انتشار موفق اوراق قرضه که به تنوع منابع درآمدی کشور کمک کرده است. نتیجه این اقدامات، کاهش سهم نفت در کل درآمد به زیر ۷۰ درصد بوده است، حتی در دوره‌هایی که قیمت نفت بالا بوده. با این حال، چالش‌هایی وجود دارد. قیمت سر به سر مالی عربستان سعودی - قیمتی که در آن تراز بودجه برقرار می‌شود - افزایش یافته و نشان‌دهنده حساسیت کشور به نوسانات قیمت نفت است. همچنین قیمت سر به سر خارجی آن نیز بالا رفته است، که نشان‌دهنده وابستگی ادامه‌دار به صادرات نفت برای تأمین مالی واردات است. این چالش‌ها نیاز به سیاست‌هایی را نشان می‌دهد که انعطاف‌پذیری مالی کشور را در برابر شوک‌های احتمالی نفتی آینده افزایش دهد.

یکی از راهکارهایی که عربستان اتخاذ کرده، سرمایه‌گذاری گسترده در انرژی‌های تجدیدپذیر به ویژه از طریق همکاری با چین است. این اقدام به تسریع پیشرفت کشور در زمینه انرژی‌های تجدیدپذیر کمک کرده و پیامدهای گسترده‌ای برای ژئوپلیتیک جهانی و بازارهای انرژی دارد. به طور خاص، عربستان سعودی به تدریج به چین نزدیک‌تر می‌شود و چین نیز با دسترسی بیشتر به بازارهای خاورمیانه، نفوذ منطقه‌ای بیشتری پیدا می‌کند. هدف‌گذاری عربستان این است که تا سال ۲۰۳۰ حداقل ۵۰ درصد از برق

رقمی که با دوره‌های روابط پایدار قابل مقایسه است. با این حال تحویل‌ها به‌طور موقت متوقف شده‌اند و در انتظار نهایی شدن مذاکرات هستند. چشم‌انداز از سرگیری آنها هنوز مشخص نیست. ترکمنستان در تلاش است که صادرات گاز خود را به کشورهای دیگر متنوع کند و از این رو، به نظر می‌رسد که توجه خود را بیشتر به همکاری با همسایگان مانند روسیه و ایران معطوف کرده است.

تاریخ روابط بین ترکمنستان و گازپروم شاهد دوره‌هایی از همکاری و همچنین سرد شدن روابط بوده است. در سال ۲۰۰۹، انفجار در خط لوله گاز -مرکز و آسیا مرکزی- و اختلافات قیمتی در سال ۲۰۱۵ منجر به وقفه‌های طولانی در تحویل‌ها شد. در سال ۲۰۱۹، دو طرف قراردادی پنج‌ساله امضا کردند اما حجم آن‌ها نسبت به سال‌های گذشته نامدین بود. اکنون، بار دیگر تحویل‌ها متوقف شده‌اند.

با توجه به شرایط اقتصادی و ژئوپلیتیکی پیچیده، ترکمنستان و روسیه تصمیم به توقف موقت گرفتند تا وضعیت اقتصادی را ارزیابی کنند. این گام نشان‌دهنده انعطاف‌پذیری برای پیشرفت‌های آینده است.

در نهایت، ترکمنستان همچنان به دنبال توسعه پروژه‌های جدید است اما وابستگی به مسیرهای صادراتی سنتی هنوز بالا است. توقف موقت صادرات به روسیه، نشانه‌ای از آن است که استراتژی انرژی همیشه با سیاست درهم‌آمیخته است.

استراتژیک خود نسبت به این منطقه کند.

Atlantic Council

۰۶ نوامبر ۲۰۲۴

Donald Trump just won the presidency. Our experts answer the big questions about what that means for America's role in the world.

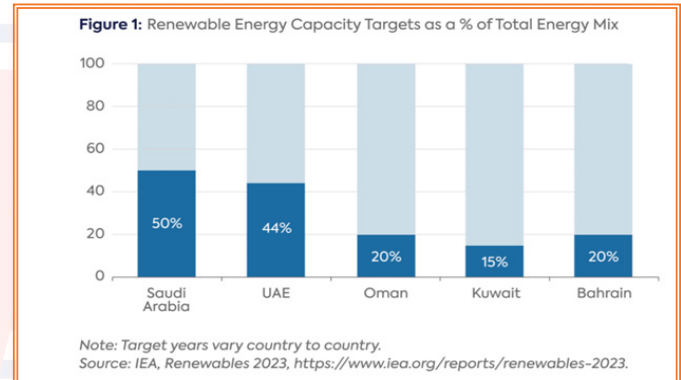
با بازگشت ترامپ این احتمال وجود دارد که ترامپ به سرعت کمپین فشار حداکثری را از سر گیرد و نه تنها تحریمها را افزایش دهد، بلکه آنها را به شدت اجرا کند.

یکی از اولین تصمیمات عمده‌ای که ترامپ در قبال ایران با آن روبه‌رو خواهد شد، اجرای سازوکار «بازگشت تحریمها» در قطعنامه ۲۲۳۱ شورای امنیت سازمان ملل در اکتبر ۲۰۲۵ است؛ سازوکاری که اجازه بازگرداندن تحریمها به دلیل عدم اجرای تعهدات ایران در چارچوب توافق هسته‌ای موسوم به برنامه جامع اقدام مشترک (برجام) را می‌دهد. سوال بزرگ این خواهد بود که آیا ترامپ با همتایان اروپایی خود همکاری کرده و این سازوکار را فعال خواهد کرد یا خیر. روسیه و چین تقریباً به یقین با چنین اقدامی مخالف خواهند بود اما ترامپ و تیمش به احتمال زیاد از این سیاست حمایت خواهند کرد.

با این حال، ترامپ و تیم امنیت ملی او ممکن است در منطقه نتوانند همان سطح از حمایت را که چهار سال پیش داشتند، به دست آورند. در آن زمان، عربستان سعودی و امارات متحده عربی پشت سیاستهای ترامپ برای مقابله تهاجمی‌تر با ایران و منافع ایران متحد بودند اما پس از پایان محاصره قطر توسط عربستان و در پی آنچه ریاض آن را حمایت ناکافی آمریکا پس از حمله حوثی‌های تحت حمایت ایران به زیرساختهای نفتی عربستان در ابقیق می‌دانست (که یک سال بعد از آغاز دولت بایدن با حمله حوثی‌ها به

خود را از منابع تجدیدپذیر تأمین کند و ظرفیت خود را به ۱۳۰ گیگاوات برساند که از این مقدار، ۵۸٫۷ گیگاوات از انرژی خورشیدی و ۴۰ گیگاوات از انرژی بادی تأمین خواهد شد.

نمودار ۱

برای دستیابی به این هدف، عربستان سعودی به توسعه مجموعه‌ای از طرح‌های تولید انرژی تجدیدپذیر و زیرساخت‌های مرتبط اولویت داده است. این طرح‌ها شامل پروژه‌های گسترده انرژی خورشیدی و بادی، همچنین سرمایه‌گذاری در فناوری‌های پیشرفته ذخیره‌سازی انرژی و شبکه‌های توزیع برق است که زیرساخت‌های لازم برای افزایش سهم انرژی‌های تجدیدپذیر در سبد انرژی کشور را فراهم می‌کنند. عربستان سعودی قصد دارد از ظرفیت انرژی‌های تجدیدپذیری که از این طرح‌ها ایجاد می‌کند، نه تنها برای تأمین انرژی کشور، بلکه برای صادرات انرژی تجدیدپذیر به جهان نیز استفاده کند.

سرمایه‌گذاری عربستان در انرژی‌های تجدیدپذیر و مشارکت‌های راهبردی آن، به ویژه با چین، نشان‌دهنده یک تحول مهم با پیامدهای جهانی است. این حرکت با هدف تنوع‌بخشی اقتصادی کشور همسو است و عربستان را به عنوان یک رهبر احتمالی در گذار جهانی به انرژی‌های پاک معرفی می‌کند. با به چالش کشیدن اتحاد‌های ژئوپلیتیکی سنتی، این روند می‌تواند به توازن چندقطبی‌تری در خاورمیانه منجر شود، که به نوبه خود ممکن است قدرت‌های جهانی، به ویژه ایالات متحده، را وادار به بازنگری در رویکرد

ابوظبی ادامه یافت)، بیشتر کشورهای ثروتمند خلیج فارس به دنبال آرام کردن تنش‌ها با ایران هستند و نگاه‌شان به مسائل داخلی معطوف شده است. در نتیجه، دولت آتی ترامپ ممکن است نتواند شبکه کامل متحدان خود را برای اجرای سیاست ضدایرانی شدید بسیج کند، به‌ویژه اگر این سیاست شامل هدفی مشخص برای دستیابی به توافق جامع با ایران نباشد. بسیاری از مقامات نزدیک به رئیس‌جمهور منتخب احتمالاً با ایده مذاکرات جدید با ایران مخالفت خواهند کرد اما این بدان معنی نیست که ترامپ هرگز آن را در نظر نخواهد گرفت.

Monthly Oil & Gas Markets Analysis
Institute For International Energy Studies

<https://www.iies.org>

